

Riket

Unga vuxnas boende 2023

Sammanfattning

26 procent svarar i årets undersökning att de bor hemma hos sina föräldrar. Det betyder att antalet hemmaboende unga vuxna i Sverige är cirka 250 000 personer. Detta är en högre andel än föregående mätning (24 %), och nära samma nivå som år 2019 då andelen hemmaboende var den högst uppmätta nivån sedan Hyresgästföreningens mätning om ungas boende började.

Bland de som bor hemma hos föräldrar svarar 77 procent att de vill bo på annat sätt. Det innebär att cirka 192 300 personer i åldern 20 till 27 år är ofrivilligt hemmaboende. De som bor hemma är rent ekonomiskt en mer utsatt grupp än de som har flyttat hemifrån. Bland annat består gruppen i högre grad av studenter och personer som står utanför arbetsmarknaden.

53 procent svarar att de under de senaste 12 månaderna fått ekonomisk hjälp av föräldrar eller vänner. Vidare svarar 89 procent att de kan få ekonomisk hjälp av familj eller vänner om de behöver.

De flesta unga vuxna vill bo i en bostadsrätt eller i en hyresrätt med förstahandskontrakt oavsett hur de bor idag. Totalt 57 procent skulle vilja bo i en egen bostadsrätt eller i en hyresrätt med förstahandskontrakt. 24 procent svarar att de helst skulle vilja hyra ett boende i första hand. Andelen som vill bo i hyresrätt har ökat i jämförelse med tidigare mätning.

Totalt svarar 70 procent av de unga vuxna att de vet vad de kommer ha för inkomst nästa månad. Bland de som är mer ekonomiskt utsatta (arbetslösa, sjukskrivna eller gör annat) svarar 61 procent att de klarar av sina boendekostnader vilket är lägre jämfört med övriga sysselsättningar.

Nästan var tredje ung vuxen (29 procent) oroar sig för att inte hitta något boende i framtiden. Detta motsvarar 287 600 personer. Det framgår också att drygt var tredje ung vuxen tvekar inför att bilda familj på grund av läget på bostadsmarknaden.

Bakgrund och syfte

Sedan 1997 genomför Hyresgästföreningen vartannat år en undersökning om unga vuxnas boende. Unga vuxna definieras som personer mellan 20 och 27 år. I undersökningen får ett urval personer ur målgruppen svara på frågor om hur de bor och hur de önskar bo. Undersökningen har genomförts av Enkätfabriken på uppdrag av Hyresgästföreningen under sommaren 2023. Undersökningen har genomförts med en blandning av metoder; webbpaneler, SMS-utskick och brevtuskick.

Urval och svarsfrekvens

Urvalet består av unga vuxna mellan 20 och 27 år. Totalt uppgår denna grupp till 960 784 individer i hela Sverige. Insamlingen har genomförts genom en mix av metoder för att samla in svar som är representativa för målgruppen. Första metoden var att skicka till respondenter i målgruppen som är anslutna till en av ett flertal webbpaneler. Utöver detta gjordes ett slumpmässigt urval från målgruppen via Skatteverkets personadressregister. Dessa bjöds sedan in att delta via brev och SMS. Svaren lämnades via en webbenkät. Målsättningen med urvalet var att för målgruppen få en så representativ sammansättning som möjligt. För att säkerställa att respondenterna motsvarar populationen av unga vuxna i Sverige har kvoter därför skapats för kön, ålder och geografi. I varje kvot har samma andel som befolkningen består av samlats in.

Totalt har 4 896 svar samlats in. Totalt är detta ett stort antal svar vilket utgör en stabil bas att dra slutsatser från. Svaren är fördelade över de geografiska områdena Stockholms län, Storgöteborg, Malmö kommun, Lunds

kommun, Jönköpings kommun, Växjö kommun samt övriga Sverige. Den totala delen svarande utgörs till 23 % av svarande i Stockholms län, 21 % i Storgöteborg, 21 % i Malmö och Lunds kommun, 11 % i Jönköpings kommun, 10 % i Växjö kommun och resterande 13 % från övriga Sverige.

Analys

Enkätfabriken har analyserat och sammanställt resultaten för att i denna rapport ge en bild av unga vuxnas boendesituation. 2019 byttes metoden för undersökningen från telefonintervjuer till en mixad metod för att stärka representativiteten. På grund av detta görs inte jämförelser mot resultat från tidigare års resultat i de flesta fall. Detta då resultaten från olika metoder kan skilja sig så pass mycket att en jämförelse inte skulle vara rättvisande. En viktning av datan har genomförts i syfte att skapa en representativ bild av unga vuxnas boende och deras upplevelse av boendemarknaden.

Läsanvisningar

Rapporten innefattar statistik uppdelat på bland annat ålder, kön och geografi. Denna typ av jämförelser möjliggör en större förståelse för unga vuxnas boende och huruvida villkor och möjligheter ser olika ut mellan grupper.

För att göra materialet mer överskådligt tas de mest relevanta aspekterna fram. Notera att maskinella avrundningar till heltal förekommer i rapporten vilket i vissa fall medför att summerade andelar inte alltid uppgår till exakt 100 procent.

**A.
Hur bor unga
vuxna?**

Två av tre unga har eget boende

Inledningsvis redovisar vi hur unga vuxna har svarat att de bor idag. Som det framgår i figuren till höger svarar totalt sett en fjärdedel av unga vuxna i Sverige att de bor hemma hos sina föräldrar.

Åtta procent svarar att de är inneboende hos någon annan än sina föräldrar. Två av tre uppger att de har ett eget boende.

Två procent har svarat att de bor på annat sätt. Dessa respondenter har inte kunnat kommentera hur de bor, men vi vet från tidigare rapporter att det kan innefatta boendelösningar så som campingstugor och husvagnar.

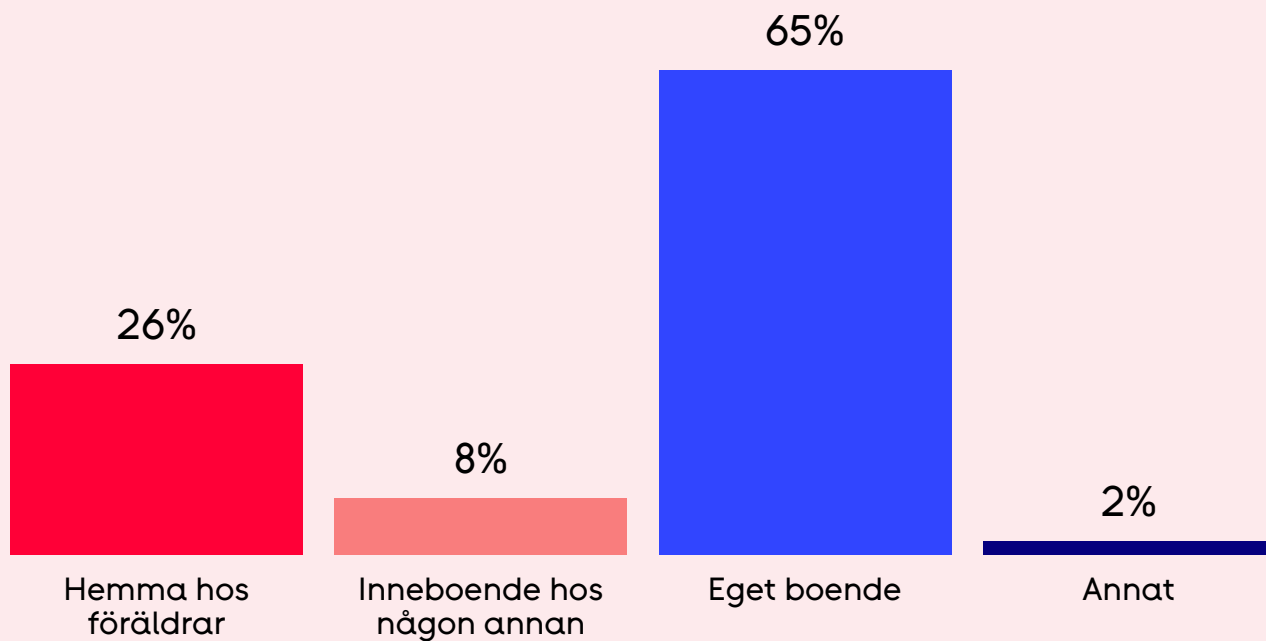
Bland de som har eget boende svarar 47 procent att de hyr en bostad i första, andra eller tredje hand. En fjärdedel svarar att de har en egen bostadsrätt medan sju procent uppger att de har ett eget hus eller radhus.

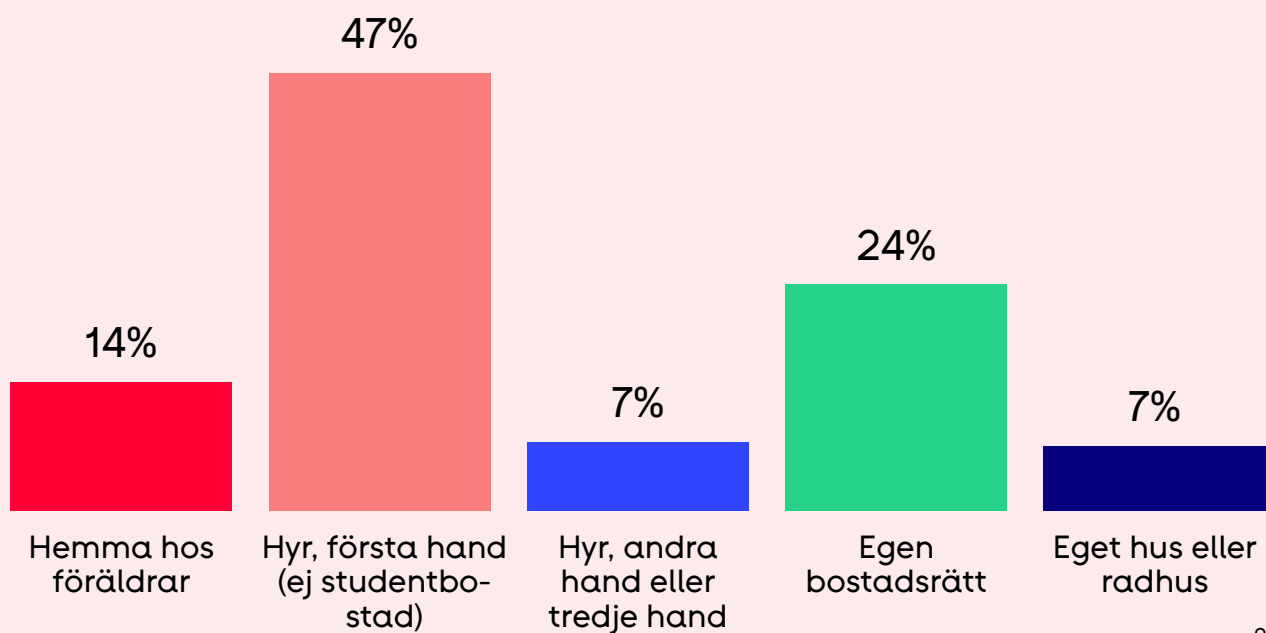
Drygt var fjärde ung, motsvarande ungefär 250 000 personer, bor hemma hos sina föräldrar. Att allt fler unga vuxna saknar möjlighet att flytta hemifrån är en tydlig indikation på att det råder bostadsbrist.

Hysesrätten är den vanligaste boendeformen för unga vuxna och har varit det sedan vi startade vår undersökning 1997. Därmed vet vi att den här gruppen är beroende av att hyresmarknaden fungerar och att nyproduktionstakten håller jämna steg med befolkningsutvecklingen.

Hur bor du idag?

Av de med eget boende: Vilket typ av eget boende?

Andelen hemmaboende ökar

Andelen unga vuxna som bor hemma hos sina föräldrar är högre än vid mätningen 2021. Då var det 24 procent som bodde hemma, jämfört med 26 procent i år. Andelen är nästan lika stor som vid 2019 års mätning (27 procent) vilket var den högsta siffran som uppmätts sedan undersökningen startade 1997. Omräknat i antal innebär det att cirka 250 000 unga vuxna i Sverige är hemmaboende år 2023.

Mellan 2021 och 2023 har andelen som har eget boende minskat från 68 procent till 65 procent. Andelen unga vuxna som är inneboende hos någon annan har ökat något i årets mätning, från 6 procent 2021 till 8 procent 2023.

Under de senaste 26 åren har gruppen som bor hemma hos sina föräldrar ökat stadigt. Gruppen med eget boende har minskat i nästan samma takt. Den andelen av unga vuxna som bor inneboende eller anger "Annat" som boendeform har varierat i mindre grad de senaste 26 åren.

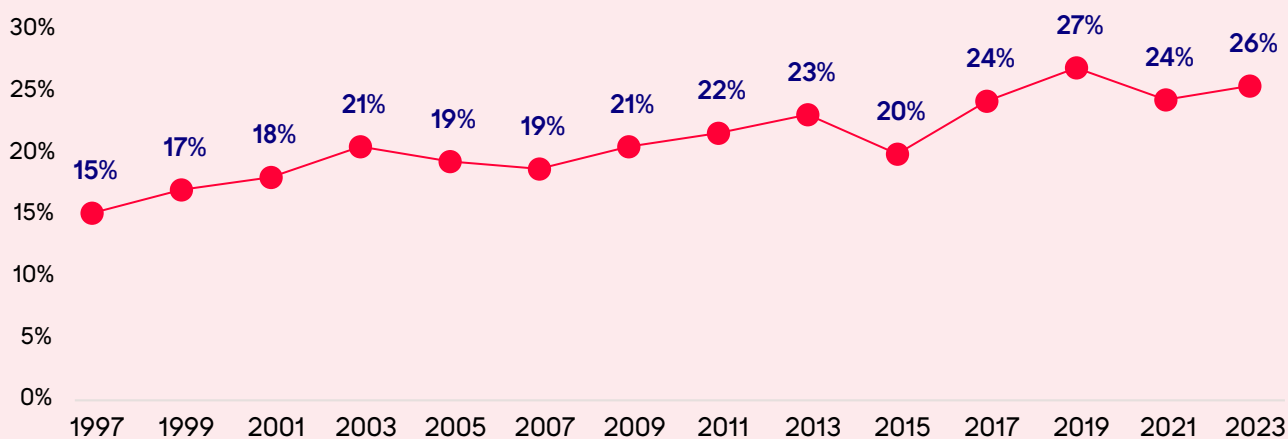
Den långsiktiga trenden är tydlig: det blir svårare och svårare för unga att flytta hemifrån.

Utbudet av hyresrätter är avgörande för ungas inträde på bostadsmarknaden. Antalet hyresrätter per capita har minskat i takt med att hemmaboendet har ökat.

Samtidigt har priserna i det ägda boendet stigit kraftigt.

Sett till det ekonomiska klimatet ser läget inte ut att förbättras. Unga vuxna får det allt svårare med stigande inflation och räntor, kombinerat med ett i stort sett avstannat bostadsbyggande.

Förändring över tid Andel hemmaboende

Förändring över tid Samtliga boendetyper

	1997	1999	2001	2003	2005	2007	2009
Hemma hos föräldrar	15 %	17 %	18 %	21 %	19 %	19 %	21 %
Inneboende hos någon annan	7 %	5 %	5 %	6 %	6 %	6 %	6 %
Eget boende	75 %	75 %	74 %	72 %	72 %	71 %	72 %
Annat	3 %	3 %	3 %	2 %	3 %	4 %	2 %

	2011	2013	2015	2017	2019	2021	2023
Hemma hos föräldrar	22 %	23 %	20 %	24 %	27 %	24 %	26 %
Inneboende hos någon annan	7 %	7 %	7 %	8 %	9 %	6 %	8 %
Eget boende	68 %	66 %	67 %	67 %	61 %	68 %	65 %
Annat	3 %	3 %	6 %	2 %	3 %	2 %	2 %

”

Bostadsmarknaden är nästan omöjlig att navigera som ungdom och jag tror att många i min ålder kommer bo hemma under en längre tid eller hamna på gatan.”

”

Bor med min mor, tacksam att jag har ett tak över huvudet. Älskar min mor men självklart önskar jag en egen lägenhet.”

”

Bor hemma och har inte ekonomin till att flytta hemifrån än. Har kollat lite vad som finns på marknaden men att investera i en bostad är för nuvarande inte aktuellt.”

”

Jag bor hemma och planerar inte någon flytt de närmaste åren, förrän jag blir klar med mina studier och jag och min partner planerar att gifta oss och flytta ihop osv.”

”

Hyrorna är extremt dyra och i dagens ekonomiska läge är det svårt att ha råd med ett eget boende. Även studentlägenheter och ungdomslägenheter är dyra så man har nästan inget annat val än att bo hemma hos föräldrarna. Vilket suger.”

”

Jag kan enbart klara mig på bostadsmarknaden på grund av att min partner jobbar heltid och har bra lön. Innan jag träffade honom var jag tvungen att bo hemma hos min mamma.”

Boendekostnaderna ökar för alla

Totalt betalar unga vuxna i snitt 5 395 kronor i månaden för sitt boende. Detta är mer än vad som uppmättes 2021, då genomsnittet uppgick till 4 404 kronor i månaden. Det finns dock stor variation i kostnad mellan olika boendeformer.

I diagrammet till höger redovisas medelvärde för boendekostnad per typ av boende samt medelvärde för hur mycket pengar som blir över efter att boendet är betalt.

Något som eventuellt kan dra ner den genomsnittliga boendekostnaden är att de flesta av de som bor hemma hos vårdnadshavare har svarat att de inte har någon kostnad för sitt boende (det vill säga noll kronor). Huruvida de alls har någon självständig ekonomi framgår inte men varierar troligen.

Svaren på fråga om boendekostnader är uppskattning av respondenterna. Det kan därmed finnas både över- och underskattningar av kostnaderna liksom skillnader i vad som avses med boendekostnad.

Ungas boende har blivit nästan 1 000 kronor dyrare sedan 2021. Den genomsnittliga månadskostnaden uppgick då till 4 404 kronor. I sammanhanget är detta en extremt stor ökning. Mellan 2019 och 2021 ökade kostnaderna endast med 24 kronor.

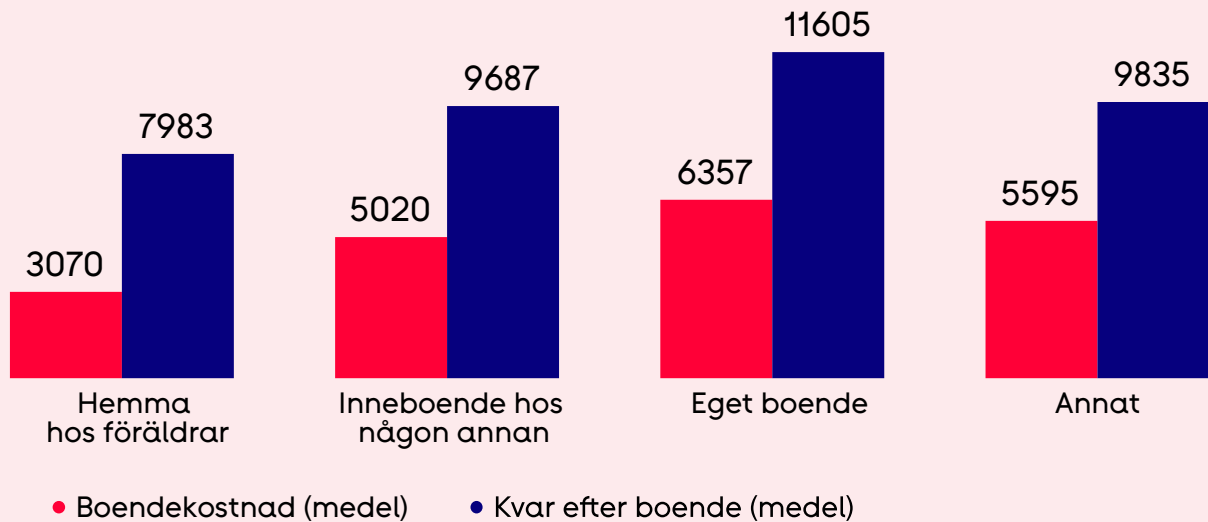
Kostnaderna har blivit högre för samtliga boendeformer. Högre räntor och hyreshöjningar är delförklaringar till detta. Jämfört med siffrorna från 2019 betalar unga bostadsrättshavare i snitt 1 697 kronor mer per månad för sitt boende. Unga

hyresgäster betalar i snitt 874 kronor mer. Bostadsrättshavarna har dock fortfarande mer kvar i plånboken än hyresgäster när boendet är betalt.

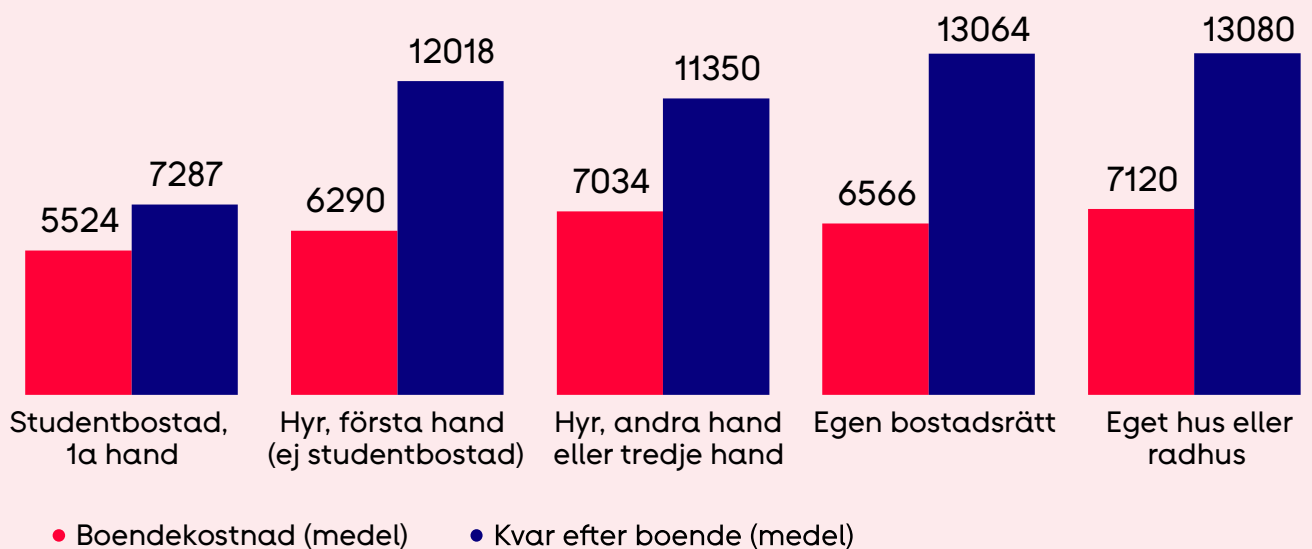
Inneboende och andra- eller tredjehandshyresgäster har också fått högre boendekostnader sedan 2019. Ökningarna uppgår till 1 280 respektive 1 265 kronor. Detta är tecken på allt högre konkurrens på andrahandsmarknaden.

Medelboende-
kostnad är
5 395 kronor

Boendekostnad i kronor

Av de med eget boende Boendekostnad i kronor

”

Allt är ju svindyrt. Kommer nog behöva flytta hem så snart jag är klar med utbildningen, men hoppas att en dag kunna komma tillbaka till Stockholm.”

”

Som student är det väldigt dyrt att betala för lägenheten samtidigt som man ska kombinera detta med studielivet och det sociala livet.”

”

Så sjukt dyrt. Även om jag skulle spara 100k per år så kan jag inte flytta till något ”bättre” inom många år.”

”

Svårt att få lägenhet trots över 6 år i kön. Hyrorna alldeles för dyra.”

”

Har endast råd med en stuga ute i skogen och inte en riktig bostad då allt är svindyrt.”

”

Att köpa boende är en lyxvara som inte ens jag som har en god ekonomi har råd med. Om jag ska hyra en bostad så är min enda chans andrahandskontrakt vilket ofta är jättedyrt.”

”

Idag är det väldigt svårt att få en stor lägenhet för ett bra pris som man ska ha råd med som ensamstående.”

”

Sjukt dyrt om man inte vill bo i skogen”

”

Som student, har jag knappt råd att bo ensam just nu.”

”

Maktlöshet. Hyrorna är för dyra, standarden är alldeles för låg om man ska ha råd att bo själv.”

Att bo hemma är vanligare bland de yngsta

I figurerna till höger redovisas boendeformer per åldersgrupp samt per typ av sysselsättning.

Unga vuxna 20–21 år är åldersgruppen där störst andel bor hemma hos sina föräldrar. Andelen med eget boende är högst i den äldsta åldersgruppen, de över 25 år. Här svarar 76 procent att de har eget boende.

Sju av tio som jobbar har ett eget boende. Bland de som studerar är det bara drygt hälften som har en egen bostad.

I gruppen med sysselsättning inom kategorin "övrigt" ingår de som svarat att de är sjuk-skrivna, arbetslösa eller gör annat. Detta är således en mer ekonomiskt utsatt grupp. Fördelningen av boendeformer i denna grupp är ungefär samma som för de som studerar. Drygt hälften har ett eget boende medan strax över en tredjedel fortfarande bor hemma.

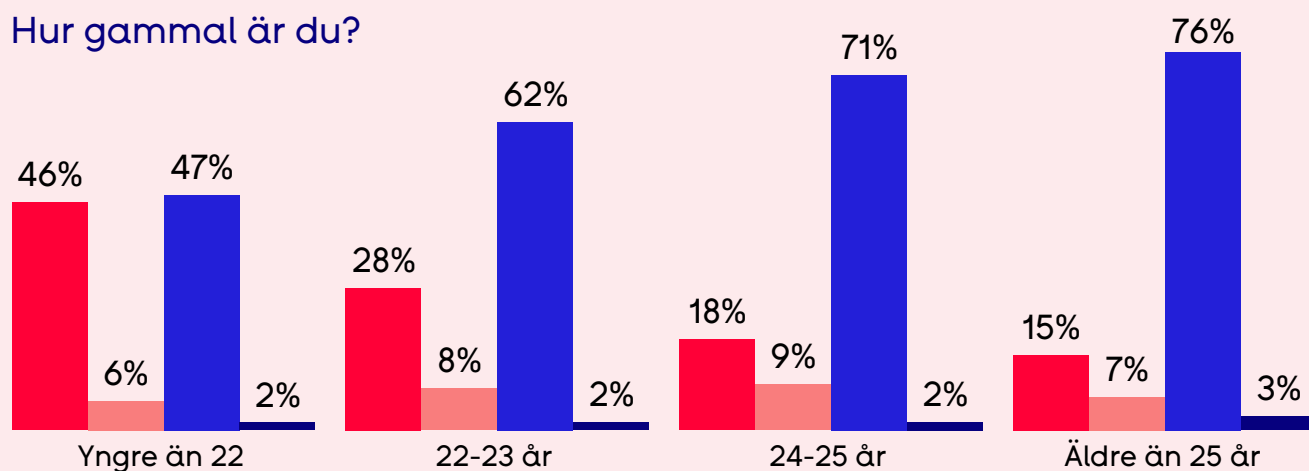
Andelen unga som har eget boende har minskat i alla grupper utom bland de som saknar sysselsättning. Då detta är en relativt liten grupp varierar den eventuellt mer än de större grupperna.

Det är anmärkningsvärt att grupper som annars har ganska goda förutsättningar på bostadsmarknaden har fått det sämre i år. Undersökningen visar att andelen med eget boende har minskat avsevärt bland de som är äldre än 25 år och bland de som är sysselsatta med arbete. 2021 hade 82 procent

av 25-plussarna en egen bostad, att jämföra med 76 procent i år. 78 procent av de med arbete hade egen bostad i mätningen 2021., att jämföra med 72 procent i år.

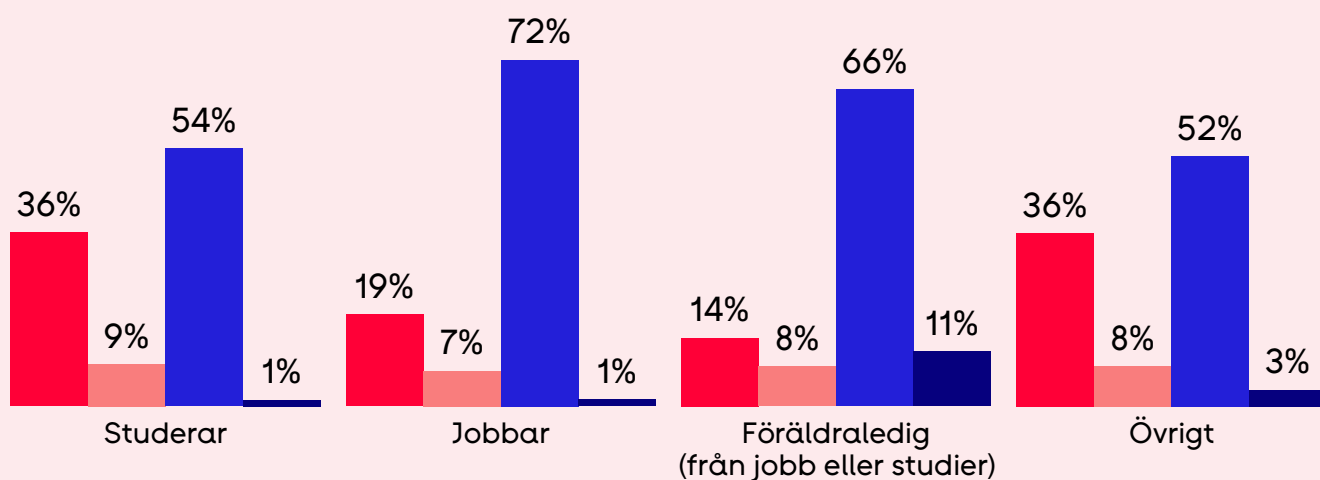
Grupper med svagare ekonomisk ställning har också fått det sämre. Bland föräldralediga har andelen med eget boende minskat drastiskt från 87 till 66 procent, och bland studenter har andelen med eget boende minskat från 60 till 54 procent.

Hur gammal är du?

• Hemma hos föräldrar • Inneboende hos någon annan • Eget boende • Annat

Vad är din sysselsättning?

• Hemma hos föräldrar • Inneboende hos någon annan • Eget boende • Annat

Antal som svarat

Ålder	Yngre än 22	983	Sysselsättning	Studerar	1928
	22-23	1395		Jobbar	2954
	24-25	1395		Föräldraledig	129
	Äldre än 25	1093		Annat	564

Allt färre unga vill bo i ett eget hus

När vi frågat hur unga helst skulle vilja bo svarar 32 procent att de vill bo i egen bostadsrätt. Det hyrda boendet är nästan lika attraktivt. Sammanlagt 30 procent svarar att de helst vill bo med förstahandskontrakt i en egen hyreslägenhet eller studenthyreslägenhet.

Det ägda boendet, i form av bostadsrätt, eget hus eller radhus, har minskat i popularitet, om än från höga nivåer. Andelen som helst vill bo i bostadsrätt har minskat med fyra procentenheter sedan 2021 och preferensen för eget hus eller radhus har minskat med 13 procentenheter sedan 2019.

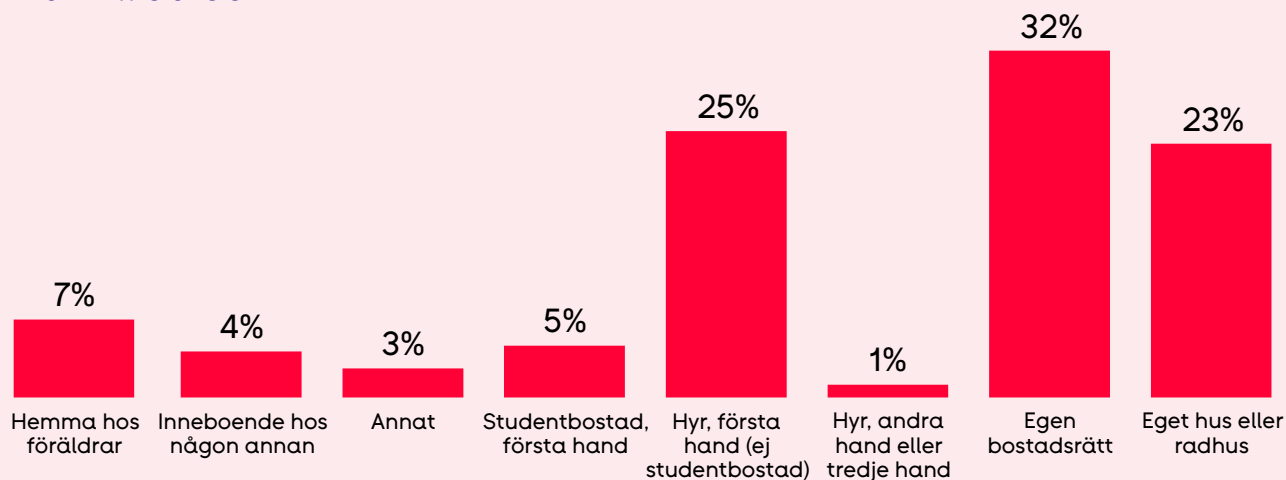
Det har svängt ganska tvärt när det gäller ungas boendepreferenser under de senaste fyra åren. Framförallt verkar det egna huset inte locka lika mycket. Att bo i ett eget hus eller radhus har gått från att vara den mest eftertraktade boendeformen (i 2019 års mätning) till att vara mindre populär än både bostadsrätt och hyresrätt i årets mätning.

När vi frågade om preferenser i våra undersökningar 1997–2015 formulerade vi frågan lite annorlunda. Då frågade vi vilken boendeform som bäst skulle möta de svarandes behov. Under denna tidsperiod fick det ägda boendet som högst 22 procent av

svaren. Bostadsrätten blev mer populär från mitten av 00-talet. Detta hänger troligtvis ihop med att priserna på bostadsrätter var relativt låga, samtidigt som värdena var på väg uppåt. Bostadsrätten ansågs vara ett bra investeringsobjekt. Hyresrätten har under samtliga av dessa år varit den boendeform som flest känt har mött deras behov.

Sammantaget kan det konstateras att ungas boendepreferenser varierar utefter hur det ser ut på bostadsmarknaden och i samhället i stort. I tider med stigande räntor och hög inflation ser många unga fördelarna med hyresrätten.

Hur vill du bo?

Hur vill du bo? Förändring över tid

	2019	2021	2023
Hemma hos föräldrar	4 %	5 %	7 %
Inneboende hos någon annan	2 %	3 %	4 %
Annat	1 %	2 %	3 %
Studentbostad, 1a hand	5 %	5 %	5 %
Hyr, första hand (ej studentbostad)	20 %	18 %	25 %
Hyr, andra hand eller tredje hand	2 %	1 %	1 %
Egen bostadsrätt	29 %	36 %	32 %
Eget hus eller radhus	36 %	30 %	23 %

Antal som svarat

Hemma hos föräldrar	340	Hyr andra eller tredje hand	49
Inneboende hos någon annan	194	Egen bostadsrätt	1 556
Studentbostad	243	Eget hus eller radhus	1 118
Hyr första hand	1 215	Annat	146

Flest bor hemma i Stockholms län

På den här sidan bryter vi ner respondenternas boendesituation på basis av geografi.

Om man jämför de undersökta geografiska områdena ser vi att det finns störst andel hemmaboende i Stockholms län, och att Växjö är den stad där störst andel unga har eget boende.

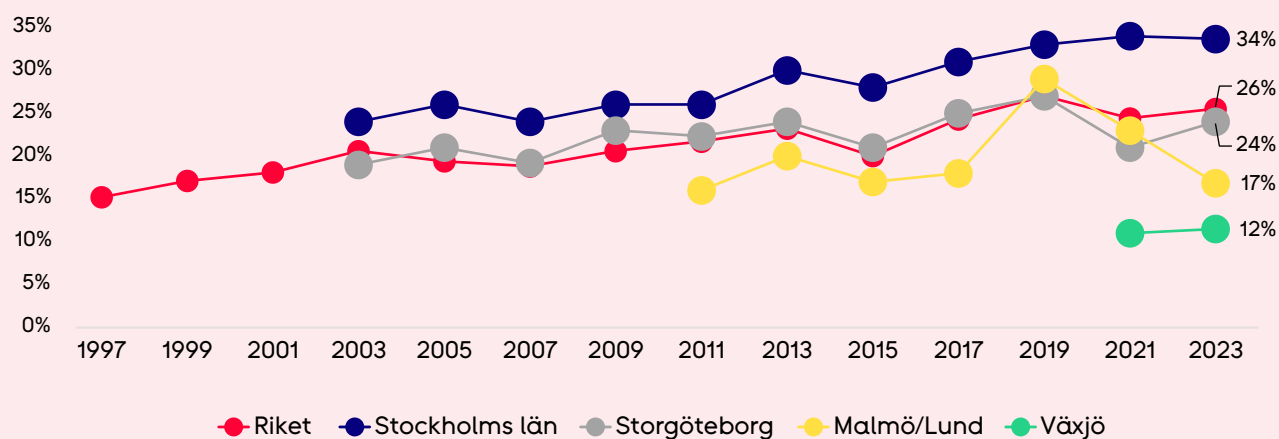
Var man bor i landet påverkar ens möjligheter att flytta hemifrån. I kommuner och städer där bostadsmarknaden inte är lika hårt pressad är det en större andel unga som har lyckats skaffa sig eget boende.

Utvecklingen sedan mätningen 2021 tyder på en något mer pressad bostadsmarknad i Göteborg och Stockholm, medan läget i Malmö och Lund har lättat till fördel för unga.

Geografi

	Hemma hos föräldrar	Inneboende hos någon annan	Eget boende	Annat	Totalt	Antal svar
Stockholms län	34 %	8 %	56 %	2 %	100 %	1120
Storgöteborg	24 %	6 %	69 %	2 %	100 %	1047
Malmö/Lund	17 %	7 %	75 %	1 %	100 %	1043
Jönköping	14 %	6 %	79 %	2 %	100 %	538
Växjö	12 %	5 %	82 %	2 %	100 %	513
Övriga Sverige	24 %	7 %	67 %	2 %	100 %	635

Andel hemmaboende över tid och geografi

Svårare för ensamstående att flytta hemifrån

På den här sidan redovisas de tillfrågades boendeform uppdelat på civilstånd eller samboskap, föräldraskap och kön.

Av resultaten framgår att om man är sambo så är det sannolikt att man också har ett eget boende. 83 procent av alla sambos har svarat att de har en egen bostad. Bland ensamstående är det mycket vanligare att man bor hemma hos sina föräldrar.

Om man tittar på kön kan vi konstatera att en något större andel kvinnor har eget boende och en något större andel män bor hemma hos sina föräldrar.

Att fler kvinnor än män väljer att studera på universitet och högskola bidrar troligtvis till att unga kvinnor i högre utsträckning har eget boende. Trenden har varit densamma sedan vi började undersöka ungas boende 1997. Då var det 12 procent av kvinnorna och 19 procent av männen som var hemmaboende.

Ensamstående har en särskilt svår situation på bostadsmarknaden. De efterfrågar i stor utsträckning samma bostäder som par utan barn, men har en inkomst istället för två. Därför är det inte förvånande att de bor hemma i högre utsträckning.

När det gäller kön ser vi att i riket i stort är det något vanligare att ensamstående kvinnor bor i eget boende än ensamstående män. Detta följer mönstret om att kvinnor generellt sett flyttar hemifrån tidigare. Men om man dessutom tittar på hur det ser ut för ensamstående män/kvinnor i olika delar

av landet kan vi konstatera att situationen i Stockholms län är omvänd. Här är det vanligare att ensamstående män har eget boende och bara 38 procent av de ensamstående kvinnorna bor i eget boende. Detta beror troligtvis på att inkomstskillnader mellan män och kvinnor gör det svårare för ensamstående kvinnor att hävda sig på Stockholms bostadsmarknad.

Det har skett en fördubbling av andelen unga med barn som bor hemma sedan mätningen 2021. Även om siffran från 2021 var en minskning från 2019 då 15 procent av de med barn bodde hemma hos sina föräldrar, så är det ändå en stor andel unga som bor i generationsboende.

Detta är en utveckling som kan leda till ökad trångboddhet och minskad möjlighet för människor att bestämma över sitt eget liv.

Är du gift eller sambo med en partner?

	Hemma hos föräldrar	Inneboende hos någon annan	Eget boende	Annat	Totalt	Antal svar
Ja, sambo	7 %	9 %	83 %	2 %	100 %	1693
Ja, gift	14 %	14 %	68 %	3 %	100 %	414
Nej	38 %	5 %	55 %	1 %	100 %	2789

Har du barn?

	Hemma hos föräldrar	Inneboende hos någon annan	Eget boende	Annat	Totalt	Antal svar
Ja	16 %	9 %	72 %	2 %	100 %	699
Nej	27 %	7 %	65 %	2 %	100 %	4197

Vilket är ditt juridiska kön?

	Hemma hos föräldrar	Inneboende hos någon annan	Eget boende	Annat	Totalt	Antal svar
Kvinna	23 %	6 %	69 %	2 %	100 %	2674
Man	28 %	8 %	62 %	2 %	100 %	2086

Andel ensamstående män/kvinnor med eller utan barn som bor i eget boende. (Som svarat nej på frågan om de är sambo eller gifta.)

	Riket	Stockholms län	Storgöteborg	Malmö/Lunds kommuner	Växjö kommun	Jönköping kommun
Ensamstående kvinnor (med eller utan barn) med eget boende	56 %	38 %	54 %	72 %	80 %	73 %
Ensamstående män (med eller utan barn) med eget boende	53 %	45 %	52 %	67 %	76 %	67 %

B.
**De som bor
kvar hemma**

Ofrivilligt hemmaboende

I det här avsnittet tittar vi närmare på svaren från de unga som fortfarande bor hemma hos sina föräldrar. Som tidigare nämnt är det 26 procent av 20 till 27 åringarna som bor hemma. Detta motsvarar i antal ungefär 250 000 unga vuxna som bor hemma hos sina föräldrar. Det är fler än föregående mätning och nära rekordnoteringen 2019. När undersökningen startade 1997 var det enbart 15 procent som bodde hemma.

Många vill flytta hemifrån

77 procent av de som bor kvar hemma svarar att de vill bo på ett annat sätt. Denna grupp är alltså ofrivilligt hemmaboende. Omräknat i antal motsvarar detta cirka 192 000 personer.

I figuren till höger redovisas hur denna grupp skulle vilja bo om de fick välja fritt. Den mest eftertraktade boendeformen är bostadsrätt och väljs av 34 procent. En nästan lika stor andel, 32 procent, vill helst bo i en hyreslägenhet med förstahandskontrakt.

En stor majoritet av de unga vuxna som bor hemma svarar att de har ett eget rum där de kan dra sig undan och vara ifred.

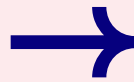

Det första steget ut på bostadsmarknaden är hyresrätten, särskilt i ekonomiskt svårare tider. Sedan mätningen 2021 har andelen hemmaboende som vill bo i hyresrätt ökat från 24 till 32 procent.

En annan intressant företeelse är att andelen unga vuxna som trots allt helst vill bo hemma har ökat sedan 2019. Då var det 85 procent som angav att de ville flytta hemifrån. Troligtvis är det många som inte ser det som en möjlighet att flytta hemifrån i sin nuvarande ekonomiska situation.

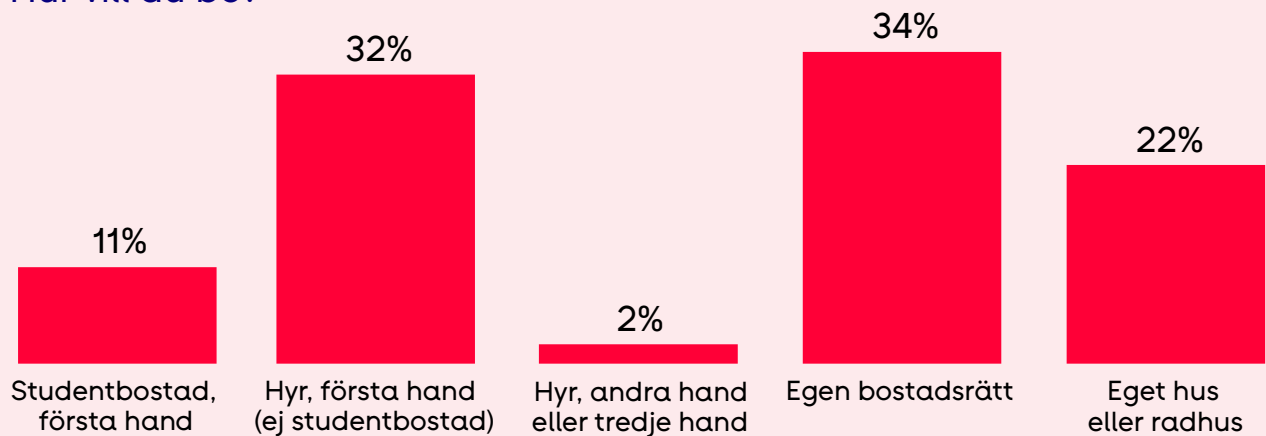
77%

vill flytta hemifrån

Andel som bor hemma hos vårdnadshavare som svarat att de inte vill bo hemma

Av de unga vuxna som bor hemma och vill flytta hemifrån
Hur vill du bo?

89%

har ett eget rum

Har du ett eget rum där du kan dra dig undan och vara ifred?

Tillgången på hyreslägenheter

Diagrammet visar sambandet mellan antalet hyreslägenheter per capita per kommun och andelen hemmaboende per kommun. Varje punkt i diagrammet utgörs av en kommun.

Resultatet visar att kommuner med ett lågt antal hyreslägenheter per capita också har en hög andel hemmaboende. Sambandet är förhållandevis tydligt även om det finns undantag.

Längst ner till höger, där kommuner med få hyreslägenheter och många hemmaboende finns, är det framförallt socioekonomiskt starka kommuner med stor andel villor. Längst upp till vänster finns istället lite större kommuner med stor andel studenter såsom Linköping, Umeå och Växjö.

Förhållandet mellan andelen hyreslägenheter per capita och andelen hemmaboende bekräftar bilden av att hyresrätter är den absolut viktigaste upplåtelseformen för unga. Vill vi att unga ska kunna flytta hemifrån, så behöver vi hyresrätter.

Dessutom visar den tydligt hur vissa kommuner tar ansvar för att bygga hyresrätter, medan andra inte gör det. I dessa fall har unga vuxna ofta inget val annat än att flytta till en ort där det finns hyresrätter. På så vis åker vissa kommuner snålskjuts på andra kommuners höga ambitioner. Ansvaret för att lösa bostadsbristen är idag inte samordnat på någon nivå högre än den kommunala, vilket bidrar till den utveckling som vi ser här.

Man önskar det som känns möjligt

Generellt sett är bostadsrätt populärast bland hemmaboende i storstadsområdena. I Storgöteborg och Malmö och Lunds kommun finns en ganska tydlig preferens för bostadsrätt medan det i Stockholms län är nästan helt jämnt mellan bostadsrätt och hyresrätt. I Jönköping vill de som bor hemma helst flytta till ett eget hus eller radhus och i Växjö vill man helst flytta till en egen hyresrätt.

Orsakerna till dessa skillnader har inte undersökts i detalj, men det ligger nära till hands att tänka sig att preferenser hänger samman med möjligheter. Man önskar det boendet som känns möjligt att få tag på. Man kan tänka sig att långa köer till hyresrätter, historiska prisstegringar på bostadsrätter eller utbudet av småhus kan påverka detta.

Under de senaste sex åren har intresset för bostadsrätter bland hemmaboende unga i Stockholms län varierat kraftigt: 2017 var det 47 procent som ville flytta till en bostadsrätt, 2019 sjönk siffran till 36 procent, 2021 ökade den till 54 procent, och i årets undersökning svarar 35 procent att de vill flytta till en bostadsrätt.

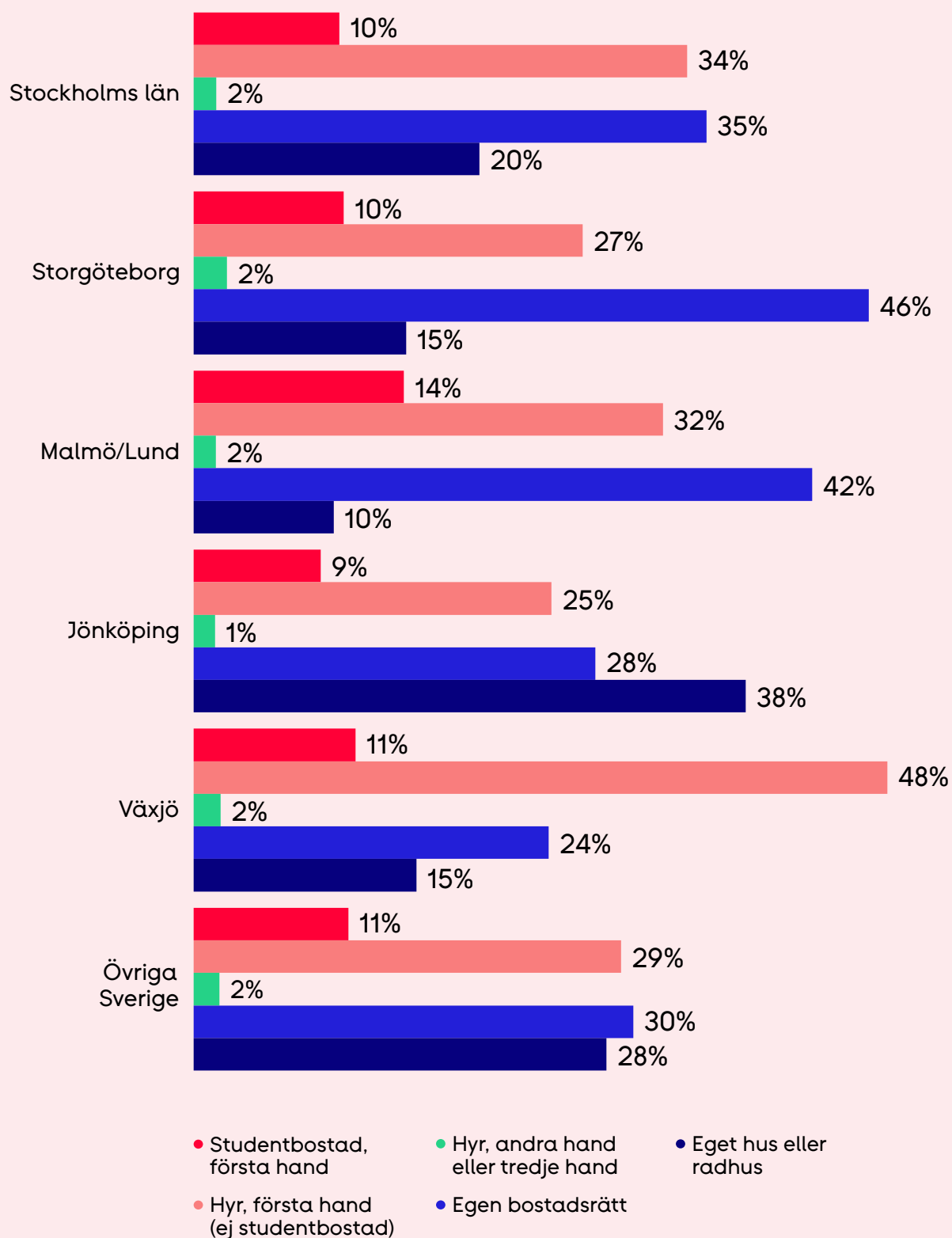
De skiftande preferenserna korrelerar ganska väl med upp- och nedgångar i bostadspriser i Stockholm. Intresset för bostadsrätter har ökat i samband med relativa pristopp, som de under 2017 och 2021. Motsatt gäller för de relativa prisnedgångar som ägde rum under 2019 och 2023, då skiftade preferenserna hos hemmaboende till fördel för hyresrätten.

Exakt hur orsakssambanden ser ut här är svårt att avgöra. En möjlig förklaring är folk tenderar att tro att priserna kommer att fortsätta att stiga i tider av prisuppgångar (se exempelvis Hemnets [Köparbarometer](#)). Förhoppningen att göra vinst på sitt boende kan göra bostadsrätten attraktiv, medan hyresrätten blir mer attraktiv när man tror att priserna kommer att fortsätta att falla.

Alternativt skulle man kunna tänka sig att helt andra faktorer påverkar bostadsrättens attraktivitet. Då skulle man kunna se det som att vår undersökning fångar trender i preferenser som i sin tur bidrar till stigande priser.

Hemmaboende regionala skillnader

Hur vill du bo?

Hemmaboende i Sveriges kommuner

I Statistiska centralbyråns (SCB) statistik över hemmaboende unga vuxna, som vi här presenterar i kartformat, kan man se hur hemmaboendet utvecklar sig i Sveriges kommuner från 1998 fram till SCBs senaste sammanställda statistik, från 2021. Rött betyder en hög andel hemmaboende och grönt betyder en låg andel hemmaboende. Jämförelsen visar att hemmaboendet ökar i Sverige, särskilt i storstadsområdena.

Vad som framgår är, likt tidigare års resultat, att hemmaboendet är mest utbrett i kranskommunerna kring storstäderna. Dessa kranskommuner har i regel en högre andel villor. Eventuellt kan det vara så att det är mer accepterat att bo kvar hemma om föräldrar eller vårdnadshavare bor i villa.

Det kan också handla om att det finns få bostäder i dessa kommuner som unga kan efterfråga. Alltså, om man ska flytta hemifrån blir det till en annan kommun.

Det gäller särskilt kommuner med höga medelinkomster. I dessa kommuner, som exempelvis Täby utanför Stockholm eller Vellinge utanför Malmö, har man som hemmaboende tillgång till storstädernas utbud och möjligheter, samtidigt som man ofta har föräldrar med god ekonomi som bor i villa eller radhus där man kan utvidga pojk- eller flickrummet till ett halvt källarplan eller liknande. I storstadskommunerna innanför kranskommunerna är möjligheterna att på ett bra sätt anpassa boendet efter ytterligare en vuxen också mindre, eftersom man oftare bor i flerfamiljshus. Det här mönstret är tydligast runt Stockholm, Göteborg och Malmö, men kan även skönjas runt andra städer.

Två kommuner skiljer ut sig på ett helt annat sätt: Uppsala och Lund har studenter som kommer från hela landet och för dem är det inte ett alternativ att bo hemma. Hög andel unga som studerar och som inte kan bo hemma gör att Uppsala och Lund har landets lägsta andel hemmaboende unga vuxna.

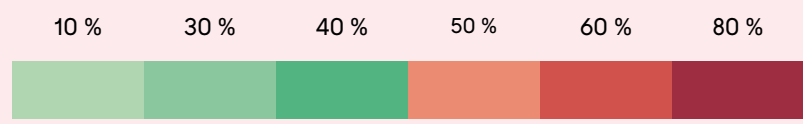
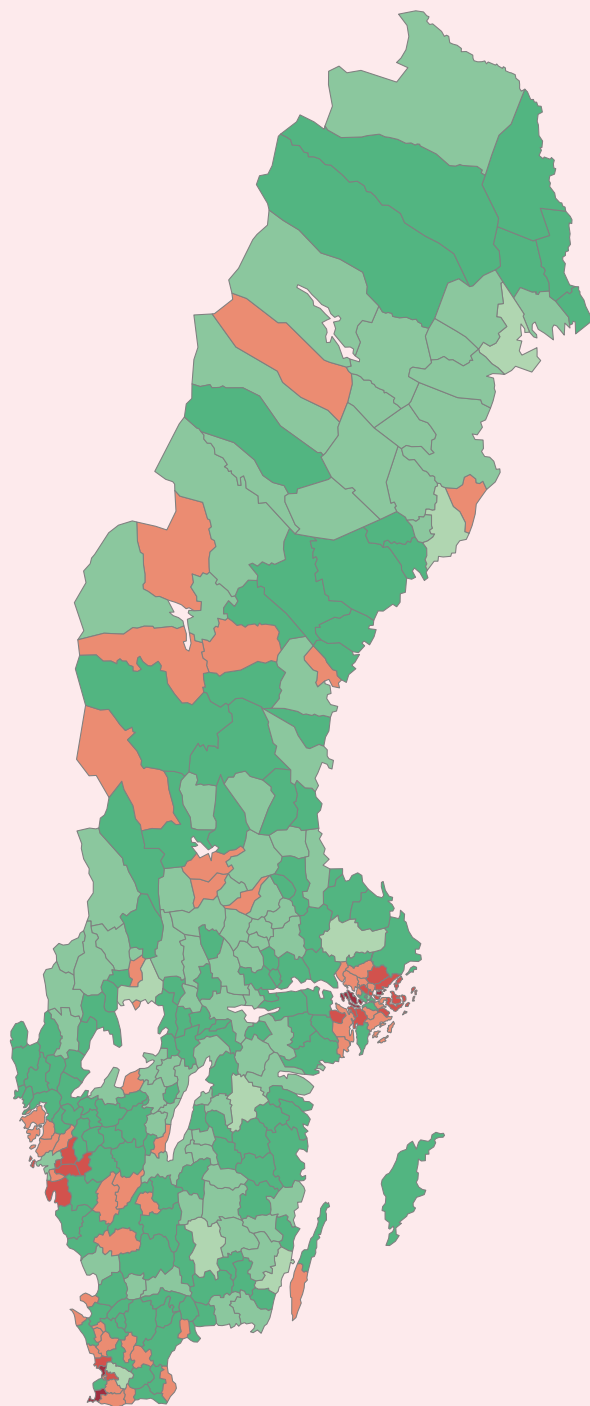
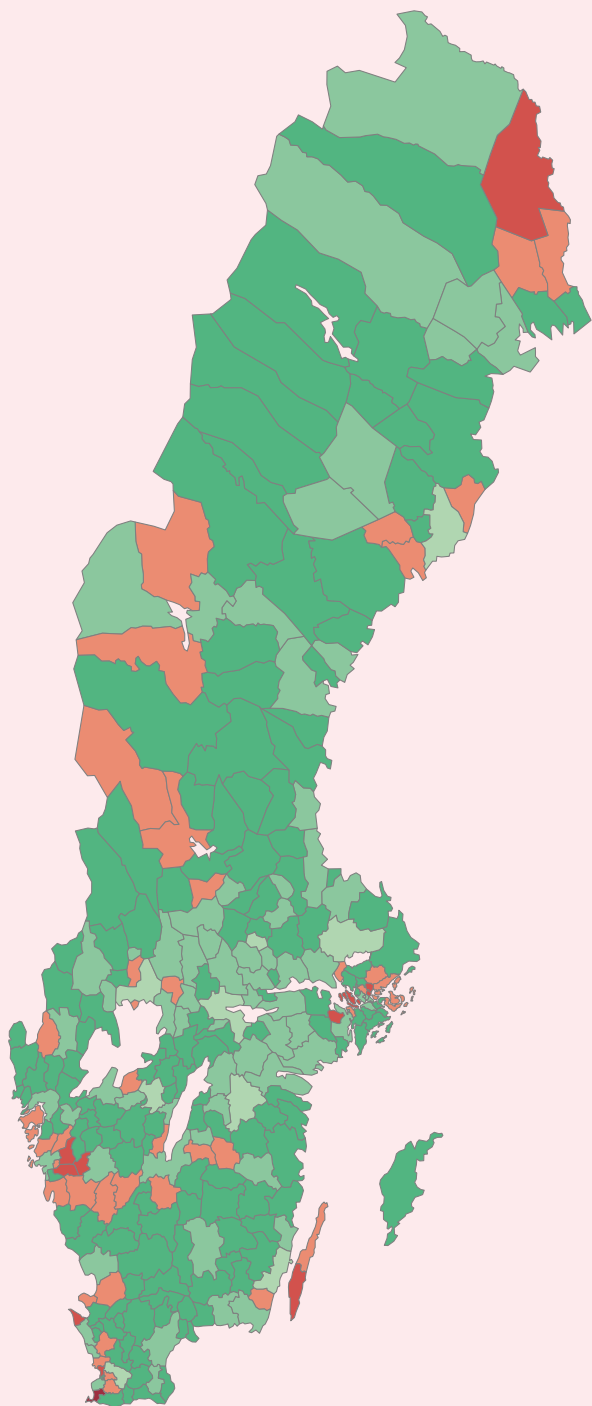
SCBs statistik över hemmaboende gäller unga mellan 21 och 24 år som är folkbokförda hemma hos sina vårdnadshavare. Detta bidrar till att SCB redovisar en högre grad av hemmaboende än vår undersökning.

Det är vanligare att man bor hemma om man är yngre, och dessutom förekommer det att unga flyttar till temporära boendelösningar utan att ändra sin folkbokföringsadress.

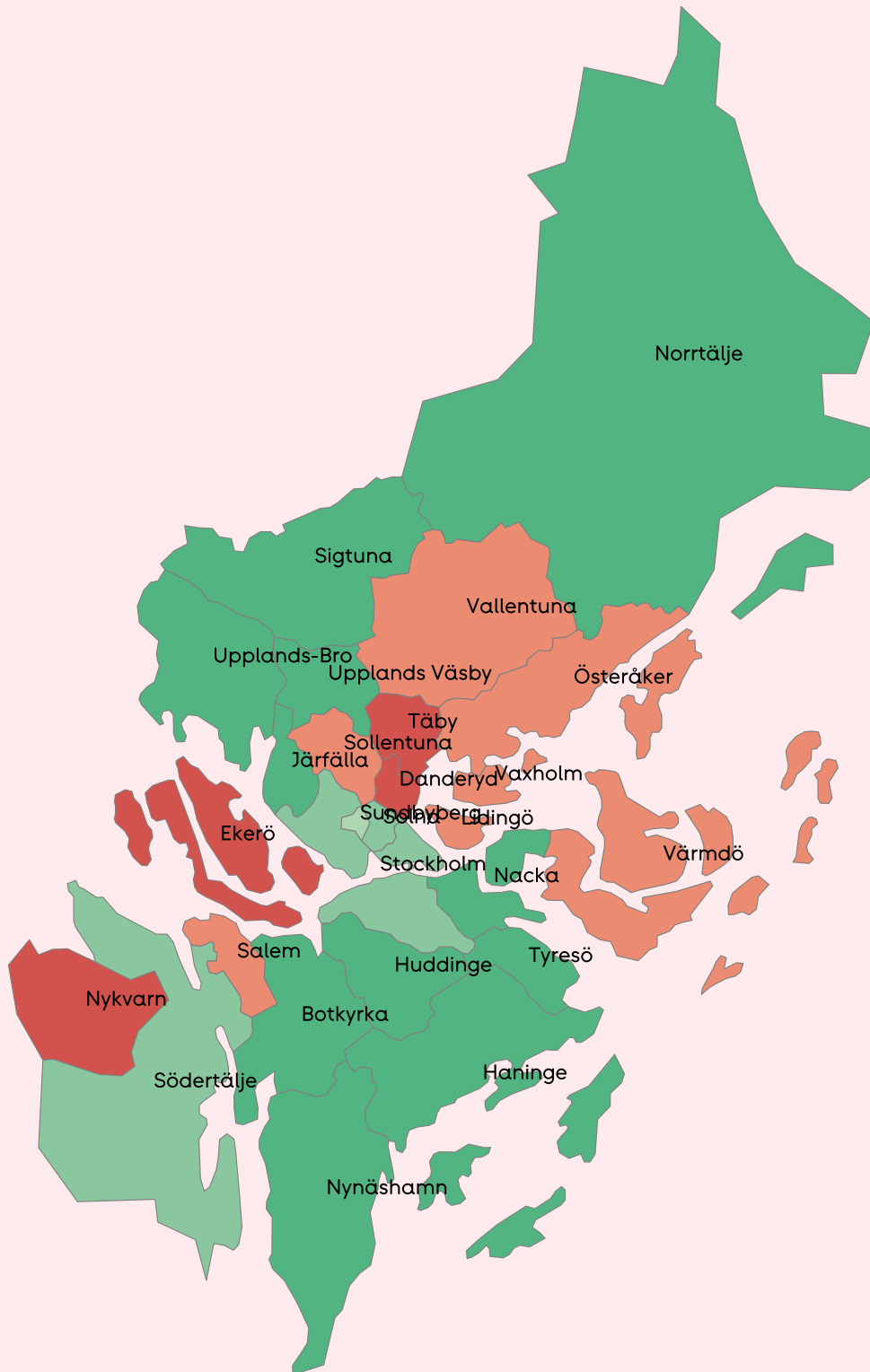
Andel 21–24 åringar som är folkbokförda hos sina föräldrar

Riket 1998

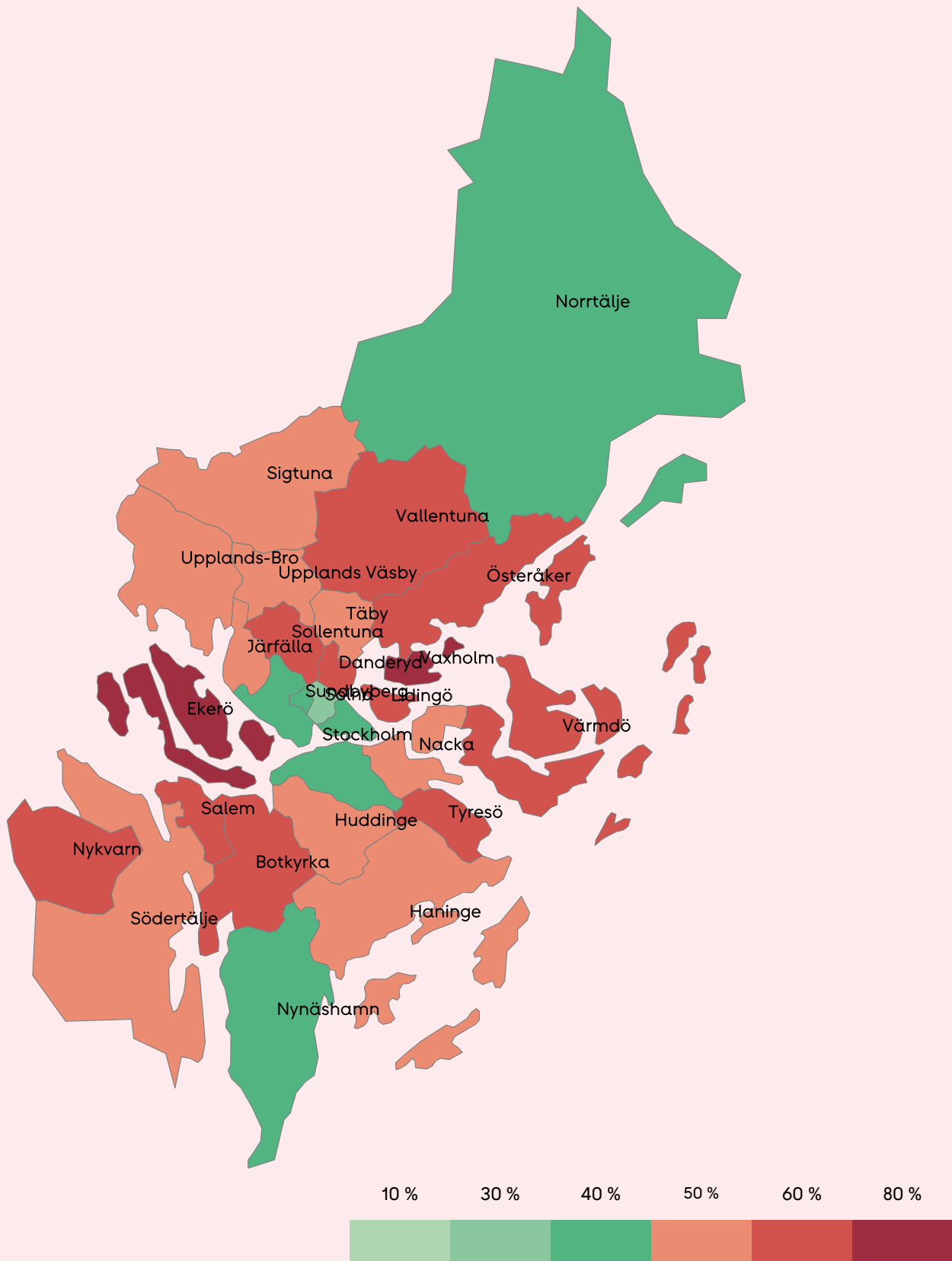
Riket 2021

Andel 21–24 åringar som är folkbokförda hos sina föräldrar Stockholms län 1998

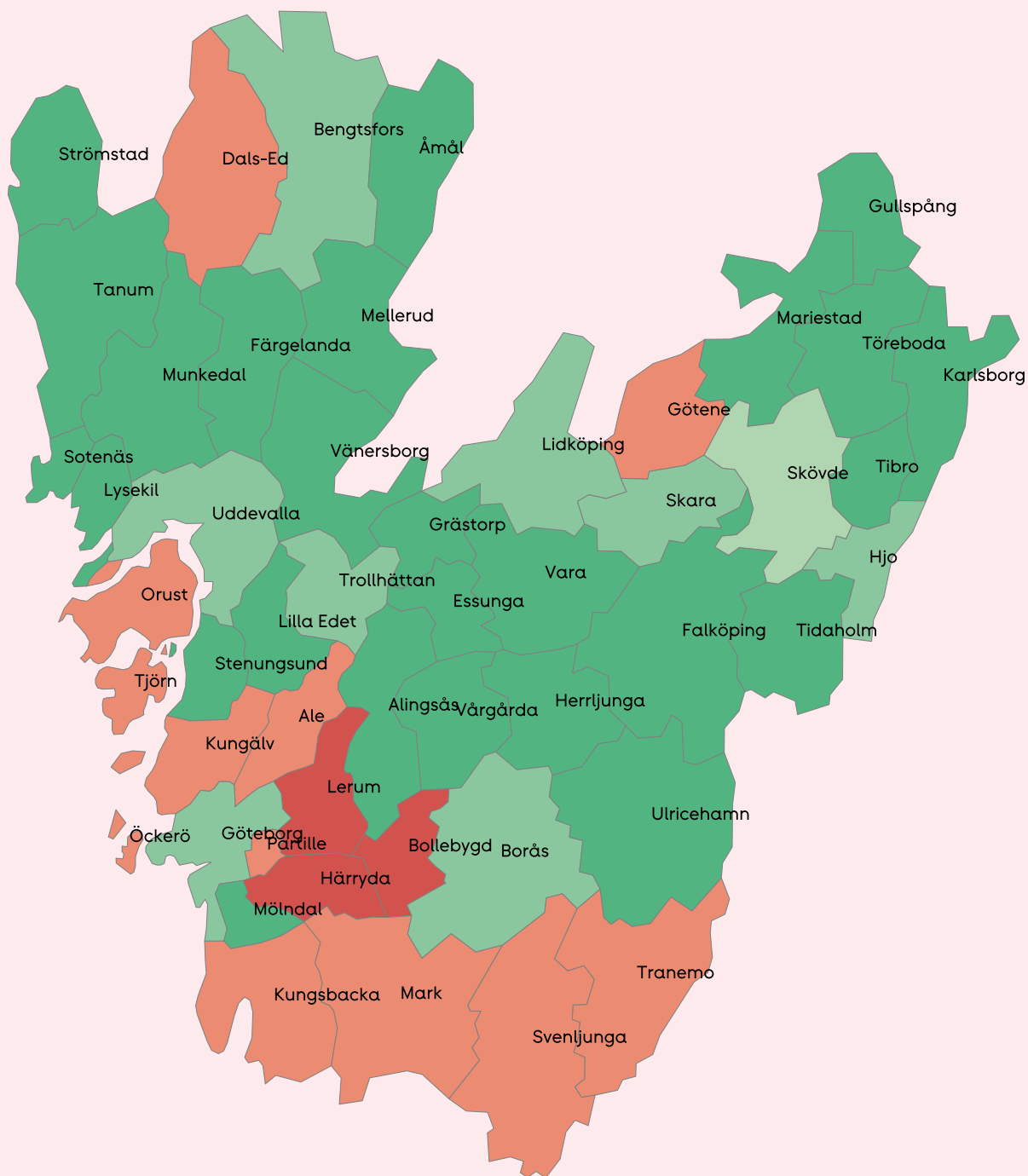

Andel 21–24 åringar som är folkbokförda hos sina föräldrar Stockholms län 2021

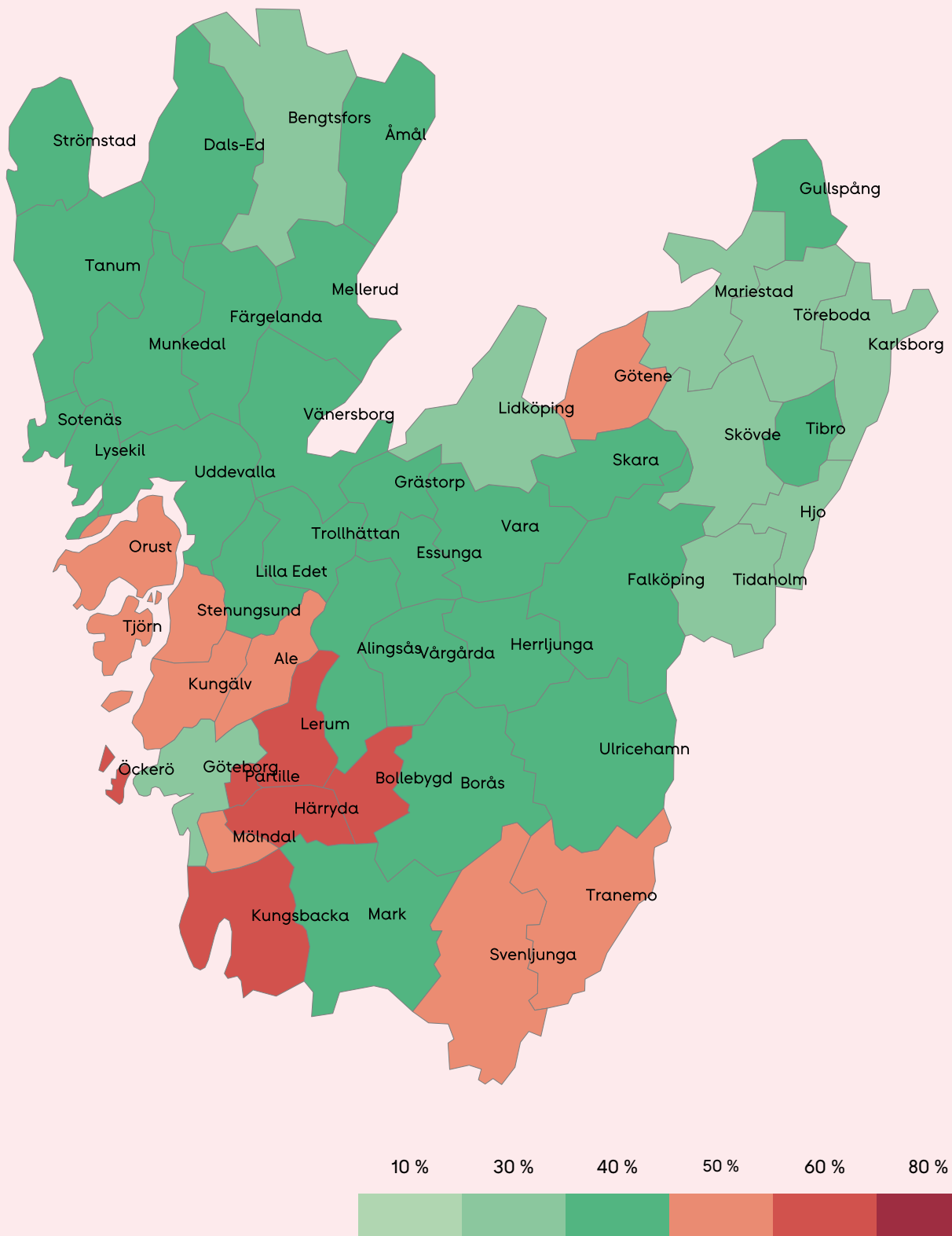

Andel 21–24 åringar som är folkbokförda hos sina föräldrar

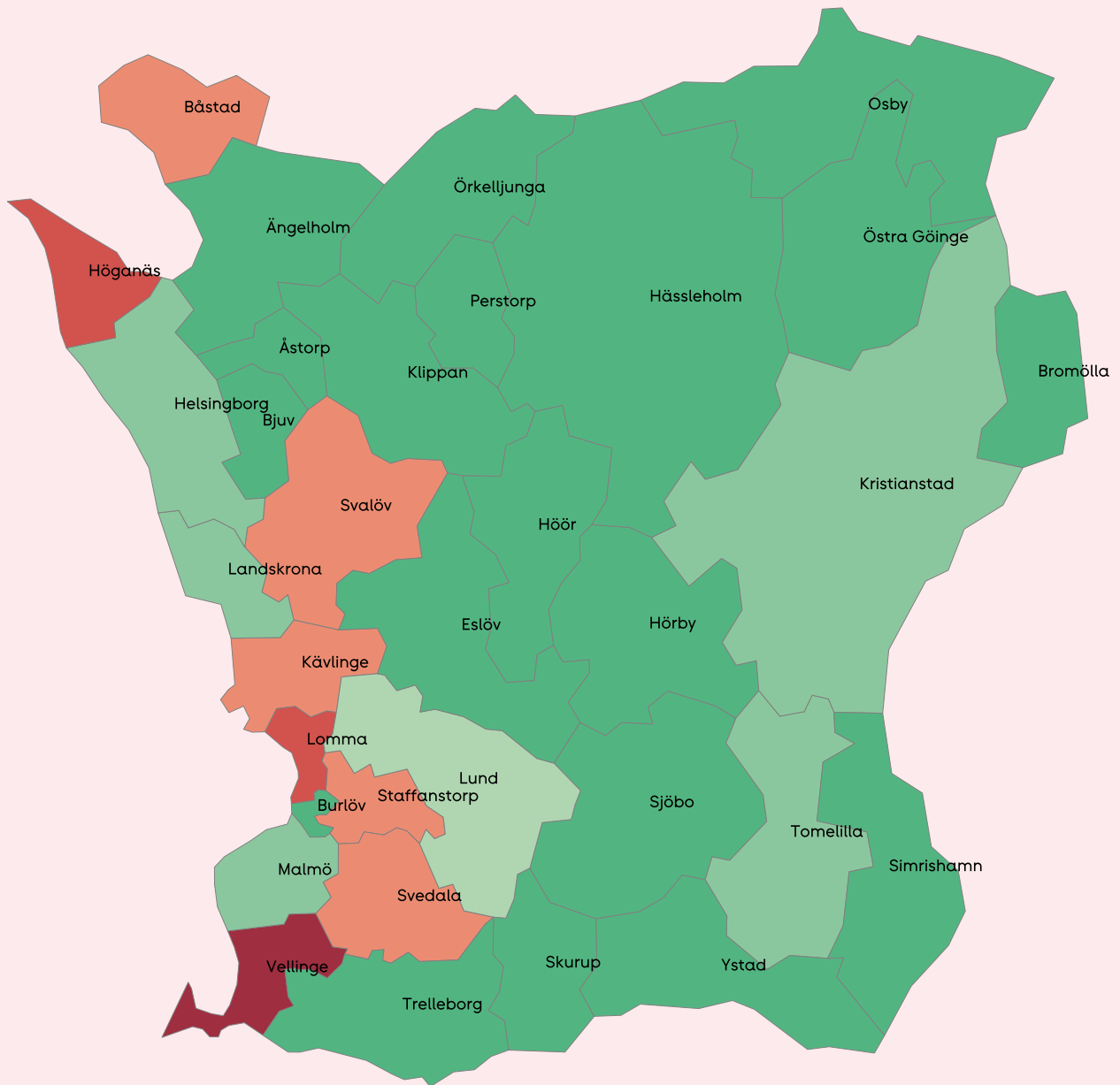
Västra Götalands län med Kungsbacka 1998

Andel 21–24 åringar som är folkbokförda hos sina föräldrar Västra Götalands län med Kungsbacka 2021

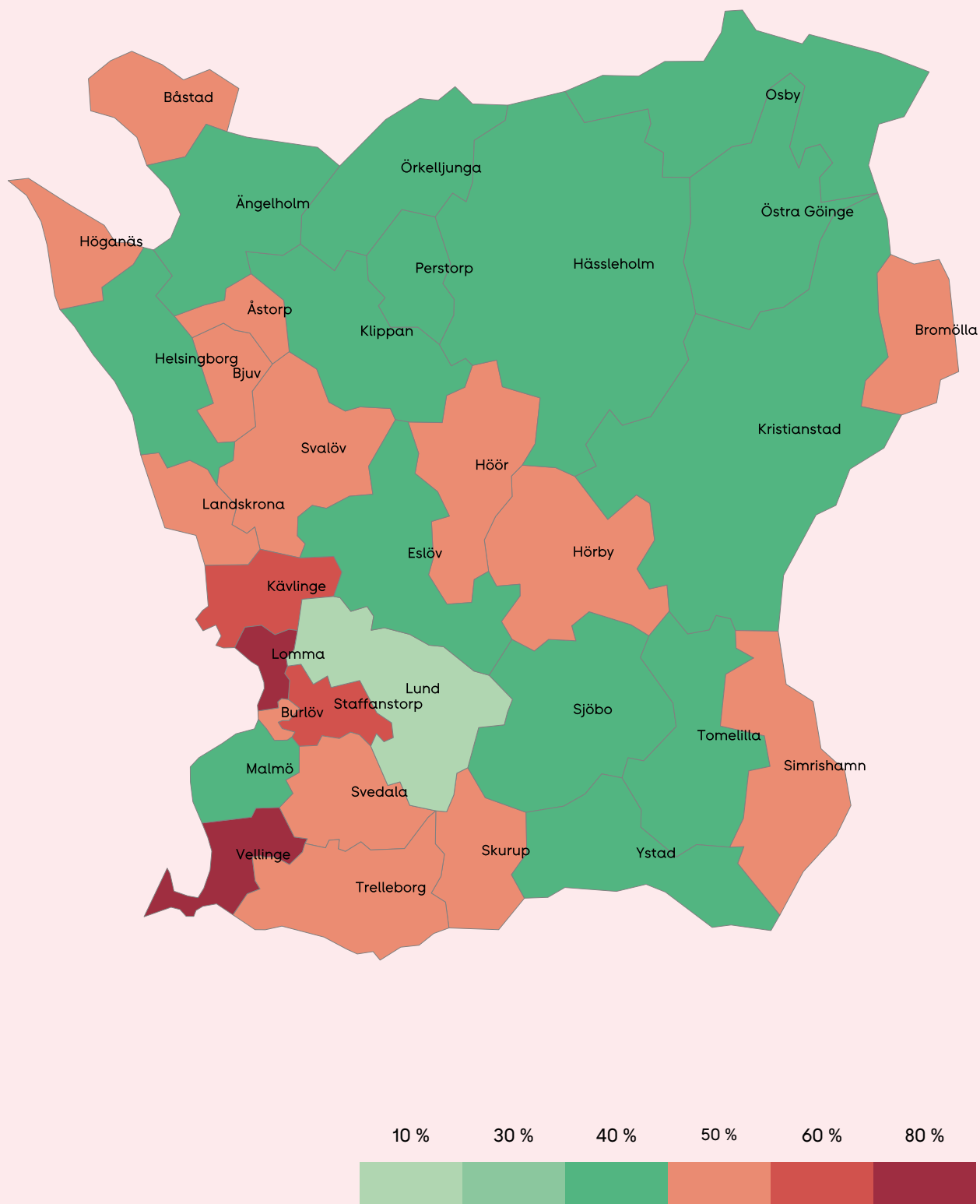

Andel 21–24 åringar som är folkbokförda hos sina föräldrar Skåne län 1998

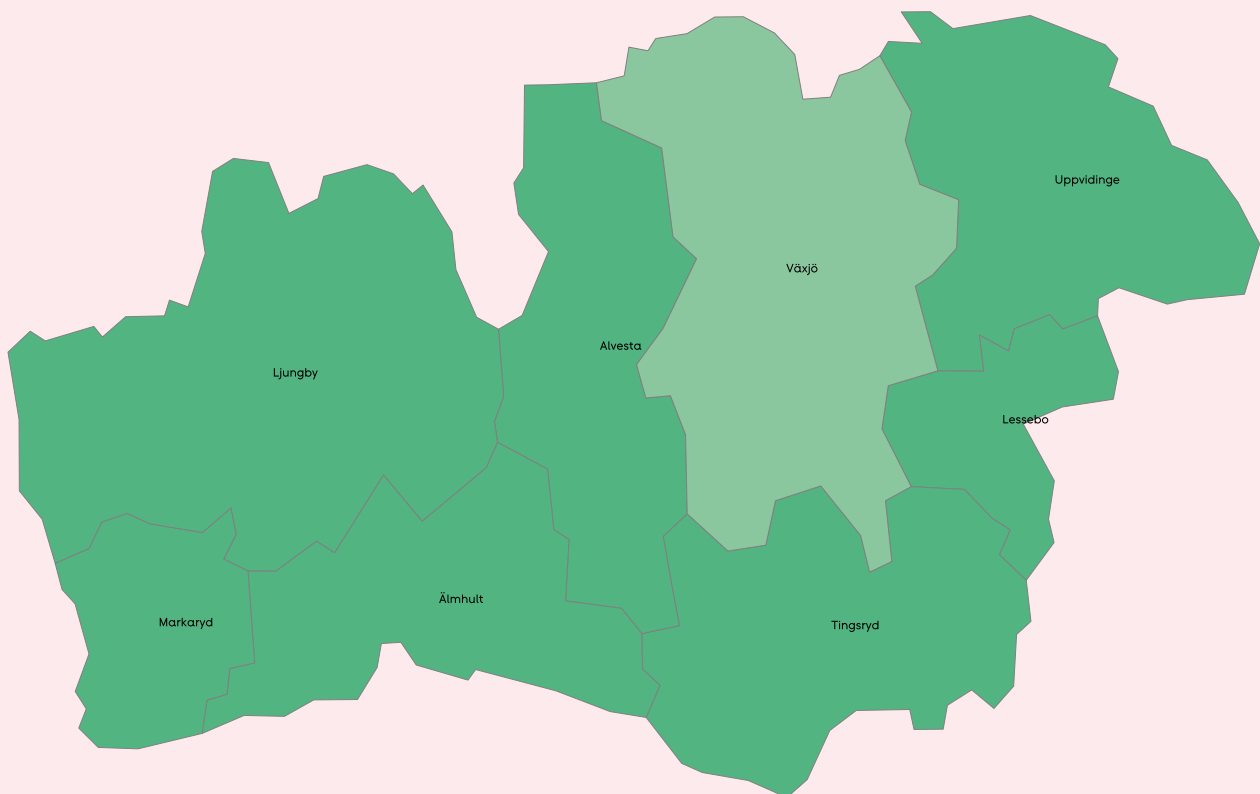

Andel 21–24 åringar som är folkbokförda hos sina föräldrar

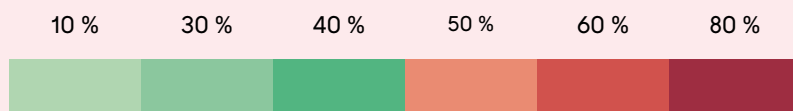
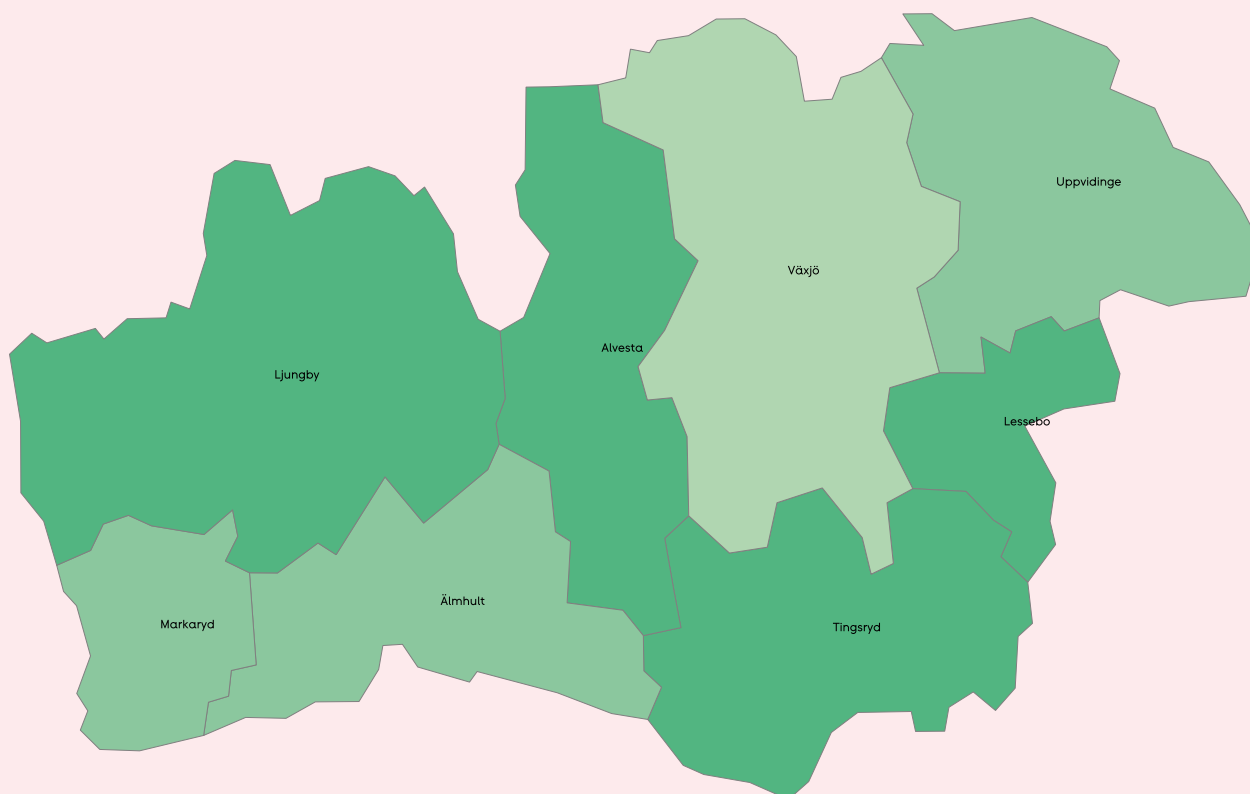
Skåne län 2021

Andel 21–24 åringar som är folkbokförda hos sina föräldrar Kronobergs län 1998

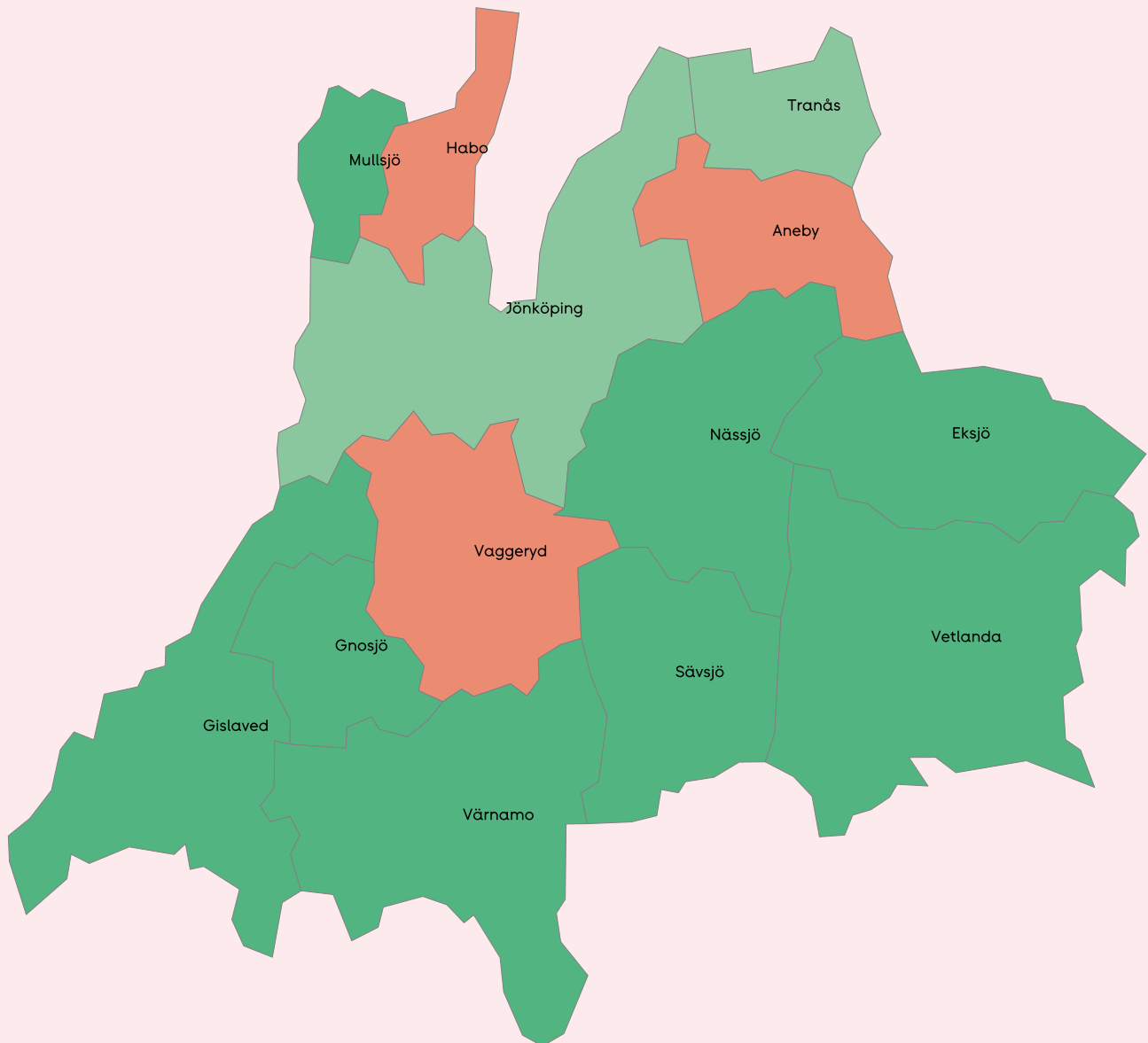

Andel 21–24 åringar som är folkbokförda hos sina föräldrar Kronobergs län 2021

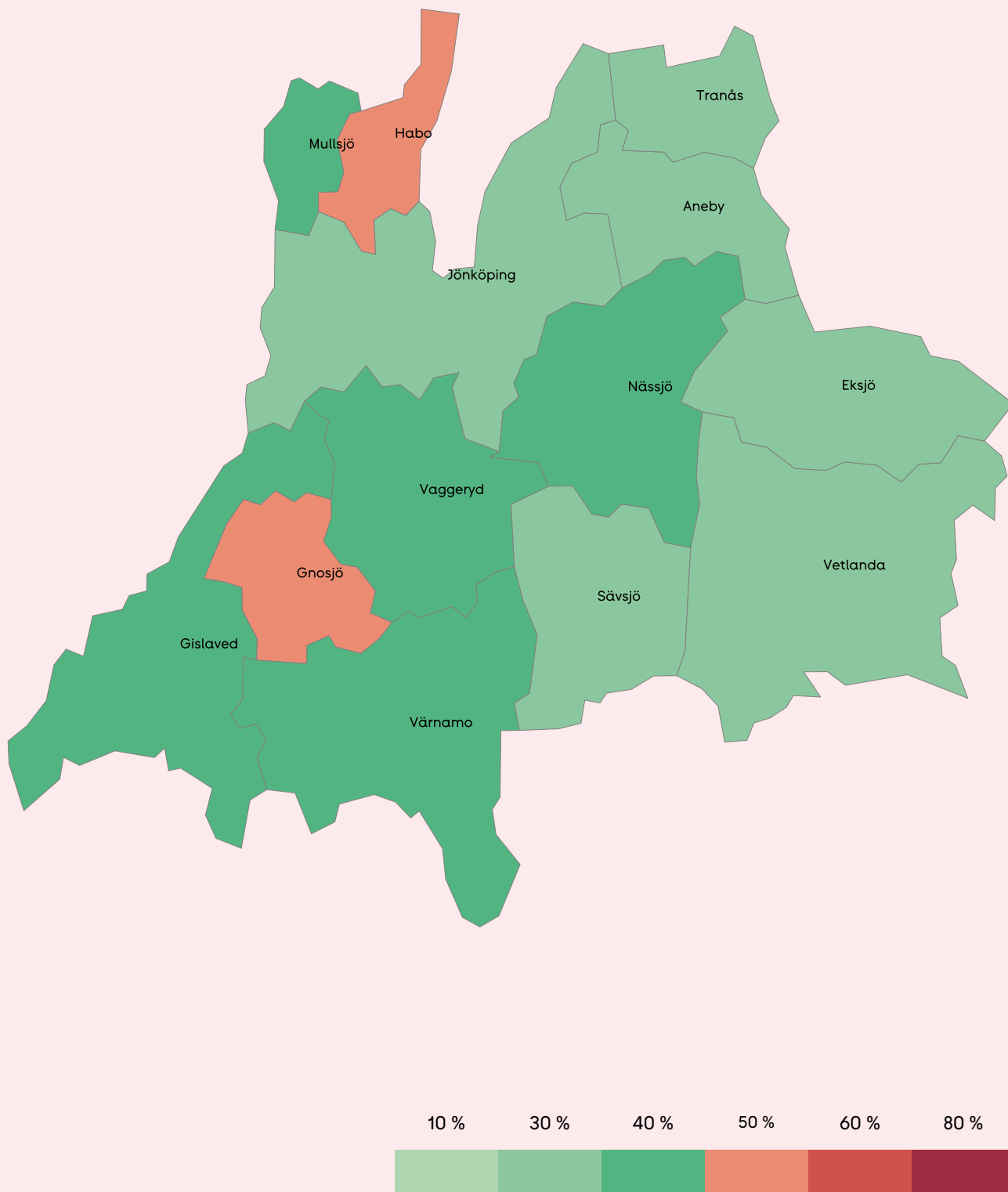
Andel 21–24 åringar som är folkbokförda hos sina föräldrar

Jönköpings län 1998

Andel 21–24 åringar som är folkbokförda hos sina föräldrar

Jönköpings län 2021

C. De som har eget boende

De som har flyttat till eget

Bland de unga som har eget boende är hyresrätt med förstahandskontrakt den vanligaste boendeformen. Andelen unga som bor i studentbostad är störst i Malmö/Lund och Växjö.

Andelen unga som bor i bostadsrätt är större i storstadsområdena än i exempelvis Växjö eller övriga Sverige.

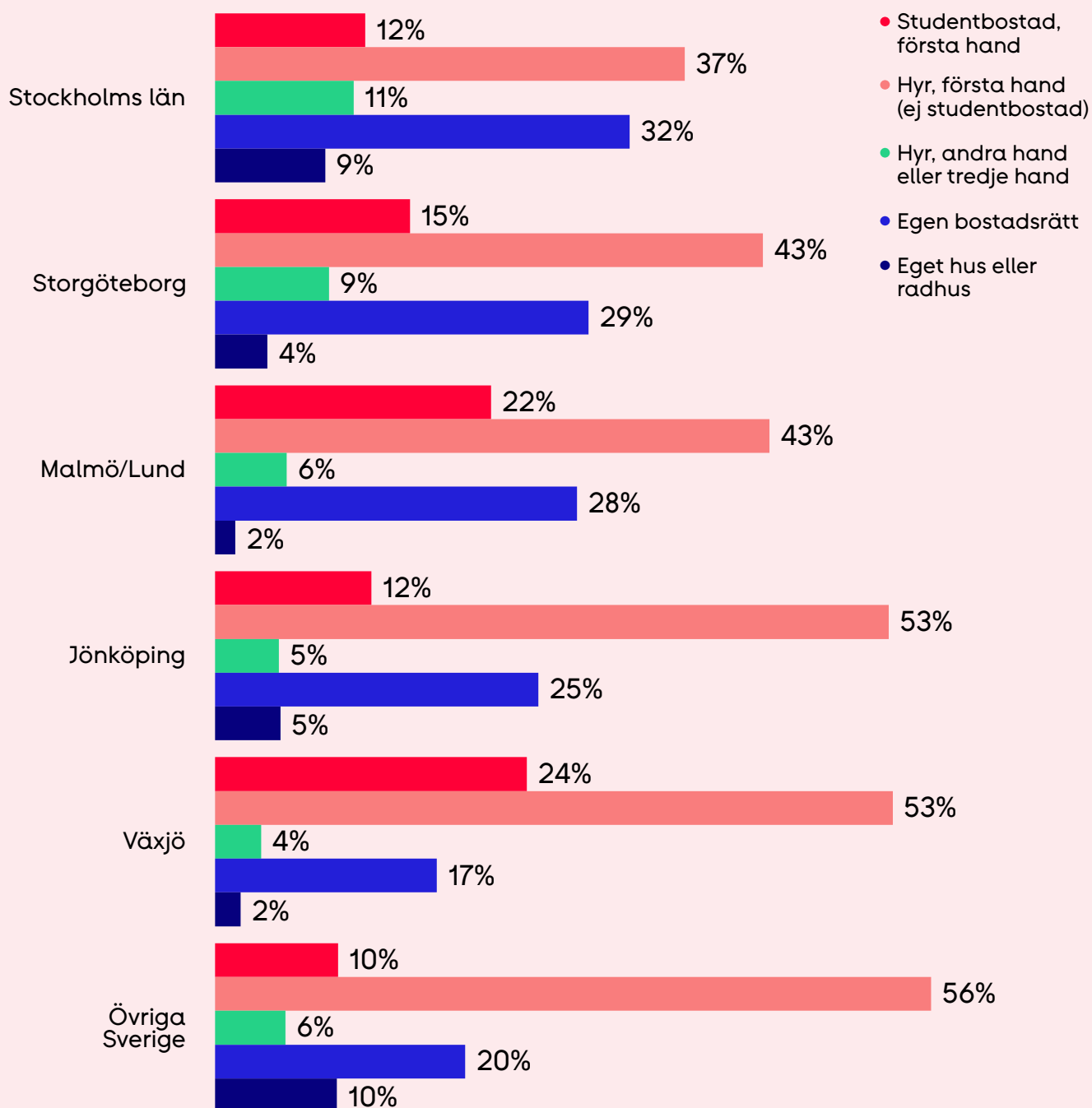

Hyrt boende (förstahandskontrakt, andrahandskontrakt eller studentbostad) är den vanligaste upplåtelseformen bland unga i Sverige som har flyttat hemifrån. Andelen som hyr sitt boende har ökat stadigt i alla geografiska områden sedan 2019, se tabellen här nedan.

Den här utvecklingen kan ha att göra med att fler hyresrätter blivit tillgängliga till följd av 2010-talets relativt höga nyproduktionstakt. Att hyresrätten blir vanligare har troligtvis också att göra med ökade preferenser för hyresrätt, se sidan 28 och 32.

	Andel i hyrt boende 2019	Andel i ägt boende 2019	Andel i hyrt boende 2021	Andel i ägt boende 2021	Andel i hyrt boende 2023	Andel i ägt boende 2023
Stockholms län	53 %	46 %	57 %	43 %	60 %	41 %
Storgöteborg	66 %	34 %	65 %	35 %	67 %	33 %
Malmö/Lund	64 %	36 %	64 %	36 %	71 %	30 %
Jönköping	-	-	-	-	69 %	30 %
Växjö	-	-	71 %	24 %	81 %	19 %
Övriga Sverige	64 %	36 %	72 %	29 %	72 %	30 %

Geografiska skillnader: Hur bor du?

Antal i eget boende per geografiskt område som svarat

Övriga Sverige	402	Växjö kommun	423
Stockholms län	579	Jönköpings kommun	436
Storgöteborg	685	Malmö/Lund kommun	728

Unga hyresgäster

Av de respondenter som uppger att de bor i eget boende bor 14 procent i en studentbostad med förstahandskontrakt och 47 procent bor i en hyresrätt (ej studentbostad) med förstahandskontrakt.

De allra flesta unga som hyr bostad har ett skriftligt kontrakt för sitt boende. Fem procent av de som hyr en studentbostad och två procent av de som hyr en vanlig hyresrätt har bara ett muntligt kontrakt.

95 procent av unga som har ett förstahandskontrakt på en hyreslägenhet svarar att deras kontrakt inte är tidsbegränsat. Bland de som bor i studentbostad uppger 40 procent att deras boende är tidsbegränsat.

När det gäller hyreskontrakt för studentbostäder antas att de svarande har tolkat frågan olika. Vissa har troligtvis angivit att deras boende är tidsbegränsat då det är kopplat till ett studiekrav, medan andra ansett att deras studentboende är villkorat snarare än tidsbegränsat. Därtill gäller olika regler för olika studentbostadsbolag.

Sex procent har köpt ett kontrakt

Av unga vuxna med eget boende (som inte hyr i andra eller tredje hand) har sex procent någon gång betalat "svart" för att få ett hyreskontrakt.

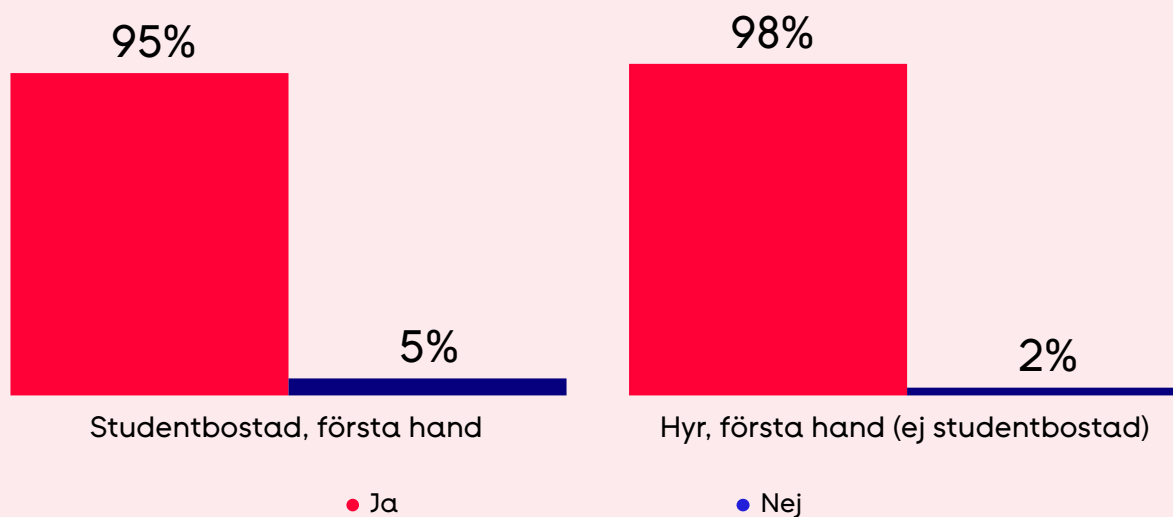

Den svenska förstahandshyresmarknaden är generellt sett ordnad och professionell, vilket återspeglas av att nästan alla har ett skriftligt kontrakt för sitt boende. Att ha ett skriftligt kontrakt gör det lättare att ha koll på och kräva ut sina rättigheter som hyresgäst.

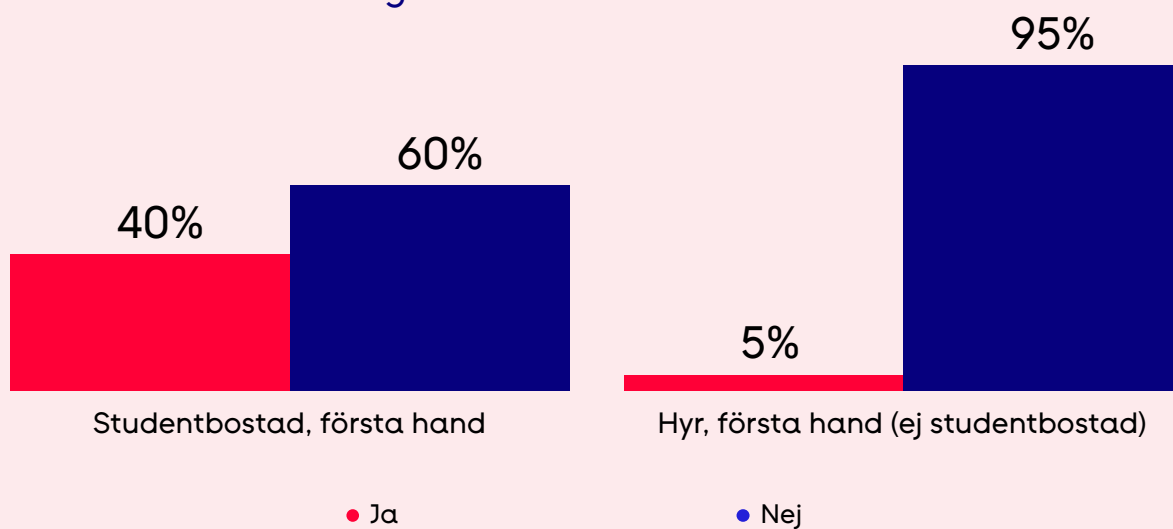
Det är ovanligt med tidsbegränsade kontrakt, vilket är en konsekvens av lagstiftning och regler som tar tillvara på hyresgästers intressen och rättigheter.

Det är inte tillåtet att handla med hyreskontrakt i Sverige. Varken hyresvärden eller den tidigare hyresgästen får lov att ta betalt från en ny hyresgäst. Trots detta är det alltså sex procent av unga vuxna i eget boende som någon gång har betalat svart för att få ett hyreskontrakt. Detta beror troligtvis på att allt fler ser hyresrätt som det bästa eller enda alternativet, men har inte tillräckligt med kötid för att få en lägenhet.

Har du ett skrivet kontrakt?

Är ditt boende tidsbegränsat?

Unga i egen bostadsrätt

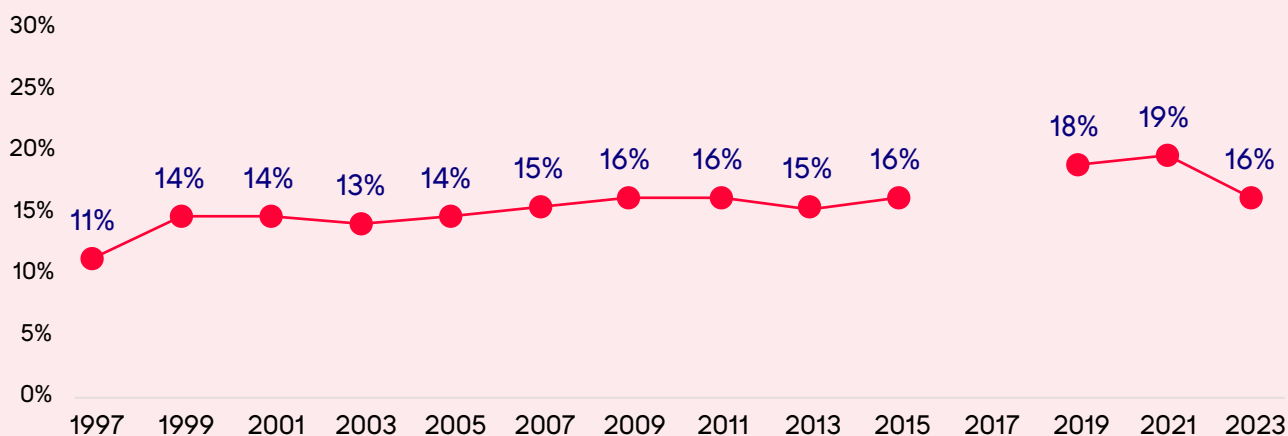
Bostadsrätternas andel av det totala bostadsbeståndet i Sverige har ökat under de senaste decennierna. Dels genom nybyggnation men också genom ombildningar. Mellan 2000 och 2021 ombildades cirka 192 000 hyresrätter till bostadsrätter.

1997 var det bara elva procent av unga vuxna som bodde i bostadsrätt. I takt med att bostadsbristen förvärras under 2000-talet och köerna blir allt längre, blir det dock allt vanligare bland unga vuxna att köpa. Figuren till höger saknar förvisso data för 2017, men toppen ser ut att ha varit 2021 då 19 procent av unga vuxna bodde i bostadsrätt.

I årets undersökning ser vi en minskning av andelen unga vuxna i bostadsrätt till 16 procent. Detta har troligtvis att göra med att högre räntekostnader gör det svårare för unga att få ekonomin att gå ihop i bostadsrätt, men det kan också hänga ihop med att det tillkommit många nya hyresbostäder genom nyproduktion under senare år, som med hjälp av investeringsstödet har en hyra som unga kan efterfråga.

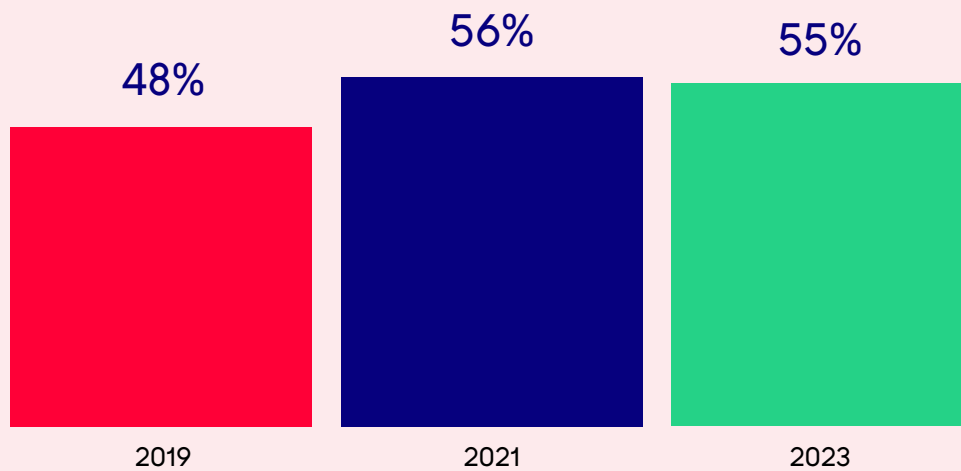
Sedan 2019 har vi även frågat hur stor andel av de som bor i bostadsrätt som har fått ekonomisk hjälp vid köpet. Här ser vi att omkring hälften av alla unga som bor i bostadsrätt har fått hjälp att köpa den.

Förändring över tid Andelen unga vuxna som bor i bostadsrätt

Förändring över tid Andelen unga vuxna som bor i bostadsrätt och någon gång har fått ekonomisk hjälp vid köp av bostadsrätt

Riket

Hur de som har eget boende skulle vilja bo

I figuren till höger kan vi se hur unga vuxna som har flyttat hemifrån bor idag och hur de helst skulle vilja bo. En generell iakttagelse är att den nuvarande boendeformen verkar förstärka preferensen för just den typen av boende.

En stor andel av de som hyr en studentbostad skulle vilja bo i en hyreslägenhet med förstahandskontrakt eller i en egen bostadsrätt.

Bland de som har en hyreslägenhet med förstahandskontrakt vill 42 procent fortsätta att hyra och 35 procent skulle vilja flytta till villa eller radhus. De som äger sitt boende (bostadsrätt eller eget hus/radhus) vill i regel fortsätta att göra det.

Det framhålls ofta att det ägda boendet är målet med bostadskarriären, men vår undersökning visar att detta inte nödvändigtvis stämmer. De som bor i hyresrätt vill i allt högre utsträckning fortsätta att göra det, sett till utvecklingen i 2019, 2021 och 2023 års undersökning. Bland de som bor i mer tillfälliga hyresboenden, såsom studentboende eller andra eller tredje hand, är bostadsrätt det mest populära alternativet.

Men skillnaden i preferens mellan hyres- och bostadsrätt har minskat avsevärt från undersökningen 2021. Hyresrätten blir allt populärare även bland dessa grupper.

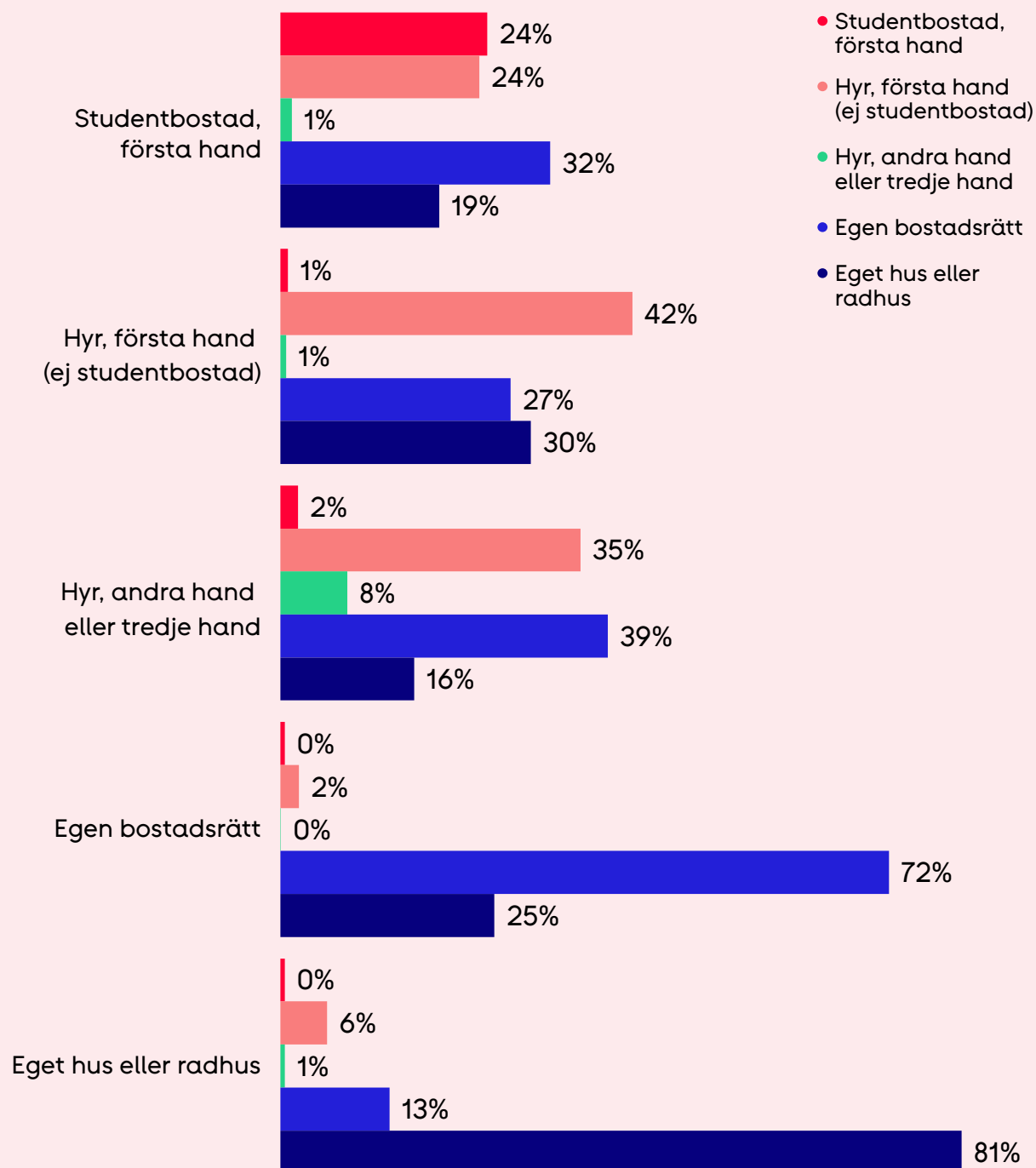
Att unga i andra hand har en relativt sett stark preferens för bostadsrätt över hyresrätt kan bero på att de troligtvis saknar kötid, och att det därmed känns mer realistiskt att spara ihop till en bostadsrätt.

Jag bor i	Jag vill bo i	2019	2021	2023
Studenthyresrätt	En hyresrätt med förstahandskontrakt	32 %	20 %	24 %
	En egen bostadsrätt	32 %	42 %	32 %
	I ett eget hus eller radhus	17 %	16 %	19 %
Andra eller tredje hand	En hyresrätt med förstahandskontrakt	33 %	27 %	35 %
	En egen bostadsrätt	31 %	43 %	39 %
	I ett eget hus eller radhus	25 %	22 %	16 %
Första hand	En hyresrätt med förstahandskontrakt	22 %	30 %	42 %
	En egen bostadsrätt	25 %	30 %	27 %
	I ett eget hus eller radhus	47 %	37 %	20 %

Hur bor du idag/hur vill du bo?

Typ av boende idag:

Önskemål om boendeform

Antal som svarat per typ av eget boende

Studentbostad	Hyresrätt i första hand	Hyr i andra eller tredje hand	Egen bostadsrätt	Eget hus eller radhus
502	1 485	240	807	192

”

Jag har väldigt tur att jag bor där jag gör, det skulle va omöjligt att få den bostad jag bor i om man inte har kontakter/familj som redan har tillgång till en bostad.”

”

Jag har haft tur för jag har kunnat ta mig in och köpa en lägenhet med lån från innan de enorma ökningarna i räntor men nästa vår kommer räntan gå upp markant och då blir det jobbigare.”

”

Jag har tur som har fått en förstahandslägenhet jag kan ha hela min studietid, men jag är rädd för när jag slutar plugga att jag inte kan hitta en bostad. Förstahandskontrakt är svåra att få tag på och andrahandsmarknaden är osäker och orimlig.”

”

Jag hade ren och skär tur att jag kunde köpa och jag fick slita arslet av mig.”

”

Jag bor svart.”

”

Det som påverkar min bostadssituation är att om jag vill flytta till en annan stad känns flytten väldigt permanent då jag måste välja att sälja eller hyra ut min lägenhet.”

D. De som bor i andra hand

De som bor i andra hand

I diagrammet till höger redovisas hur de som flyttat hemifrån bor, uppdelat på geografi. Notera att i detta avsnitt slår vi ihop boendeformerna "hyr första hand" med "hyr studentbostad första hand."

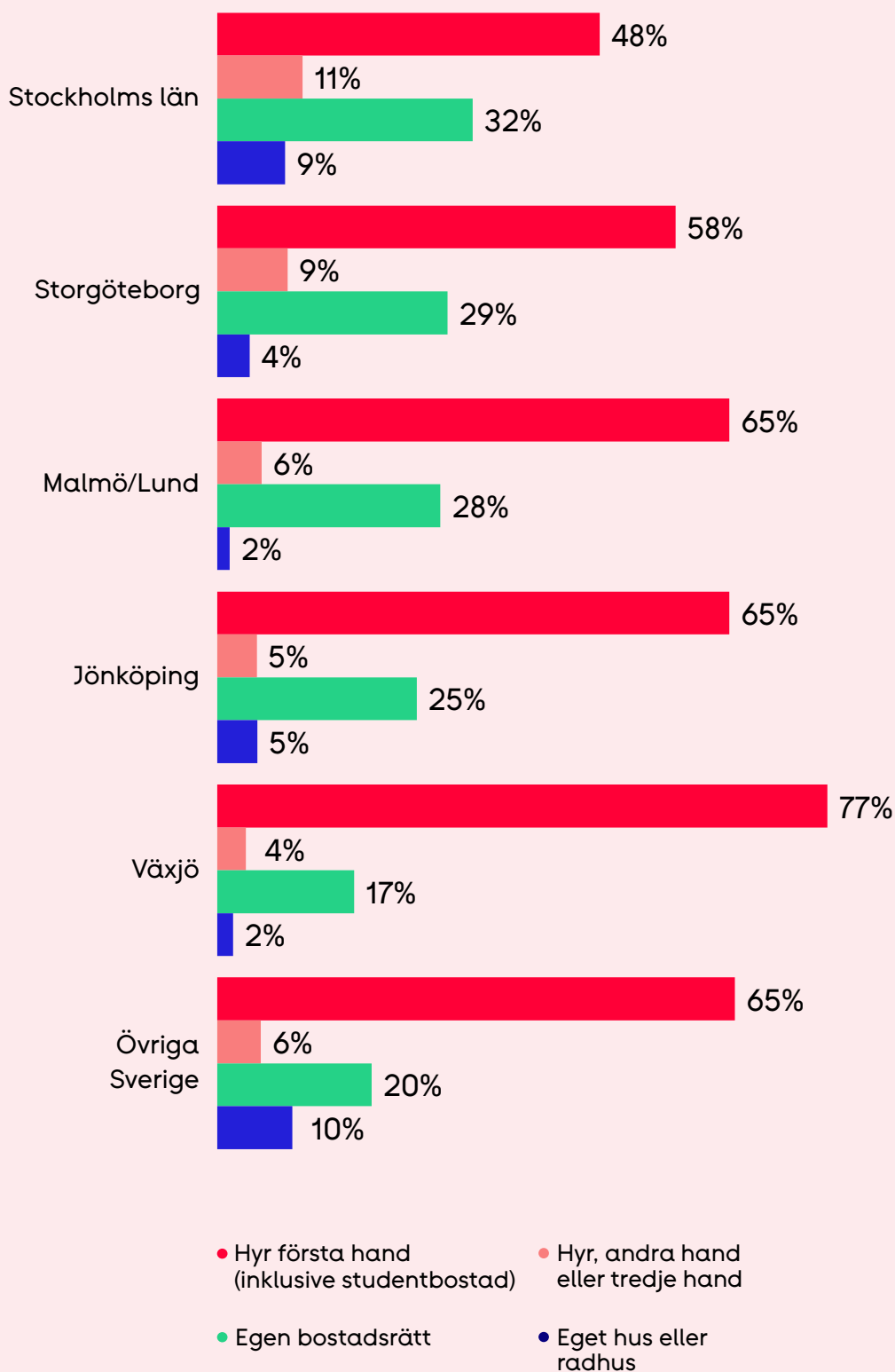
Som figuren visar är det relativt ovanligt att hyra i andra eller tredje hand. Vanligast är det i Stockholm och Göteborg, där ungefär var tionde ung bor i andra eller tredje hand.

Totalt är det sju procent av de som har eget boende som hyr sitt boende i andra eller tredje hand. Detta motsvarar cirka 44 000 unga vuxna och är en ökning med två procentenheter eller ungefär 4 500 personer sedan undersökningen 2021.

Fördelningen av unga i andra hand ser ungefär likadan ut som den gjorde 2021, med undantag för Malmö/Lund. Där har andelen i andra hand fördubblats från tre till sex procent.

Regionala skillnader: Hur bor du?

Allt fler saknar ett skriftligt kontrakt

19 procent av de som hyr i andra eller tredje hand svarar att de bara har ett muntligt avtal för sitt boende, vilket är en ökning från förra mätningen (2021) då 12 procent saknade ett skriftligt kontrakt. Bland förstahandshyresgästerna är andelen tre procent.

Det finns även tydliga skillnader mellan första- och andrahandshyresgäster när det gäller huruvida boendet är tidsbegränsat. Bland de som hyr sin bostad i första hand svarar 13 procent att deras boende är tidsbegränsat, jämfört med 45 procent bland de som hyr i andra eller tredje hand.

17 procent har köpt ett andra eller tredjehandskontrakt

Av de som hyr i andra eller tredje hand är det 17 procent någon gång har betalat "svart" för att få ett hyreskontrakt. Det är fyra procentenheter fler än vid mätningen 2021. Det är också en större andel än bland förstahandshyresgäster.

15 procent har blivit trakasserade eller diskriminerade

Av de som bor i andra- eller tredjehandskontrakt uppger 15 procent att de upplevt trakasserier eller diskriminering när de sökt boende. Motsvarande siffra bland unga vuxna i allmänhet är sex procent.

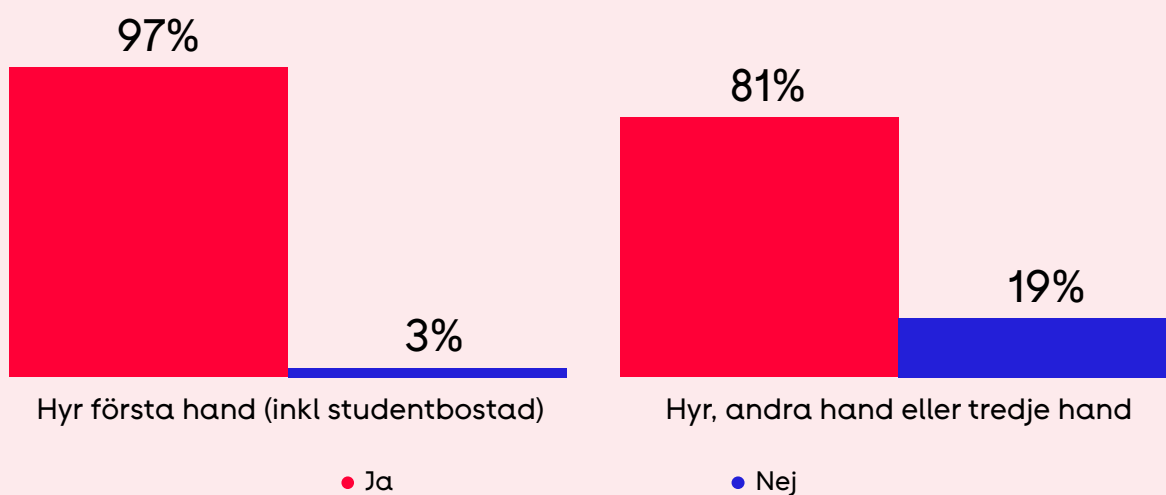
Andra- eller tredjehandskontrakt är otrygga boendeformer. De är i princip alltid tidsbegränsade (även om det inte alltid uppfattas så av den som hyr) och om man hyr en bostadsrätt i andra hand kan hyran vara väldigt hög.

I denna kontext är det alarmerande att allt fler andrahandshyresgäster även saknar ett skriftligt kontrakt. Exakt vad det beror på är svårt att avgöra, men

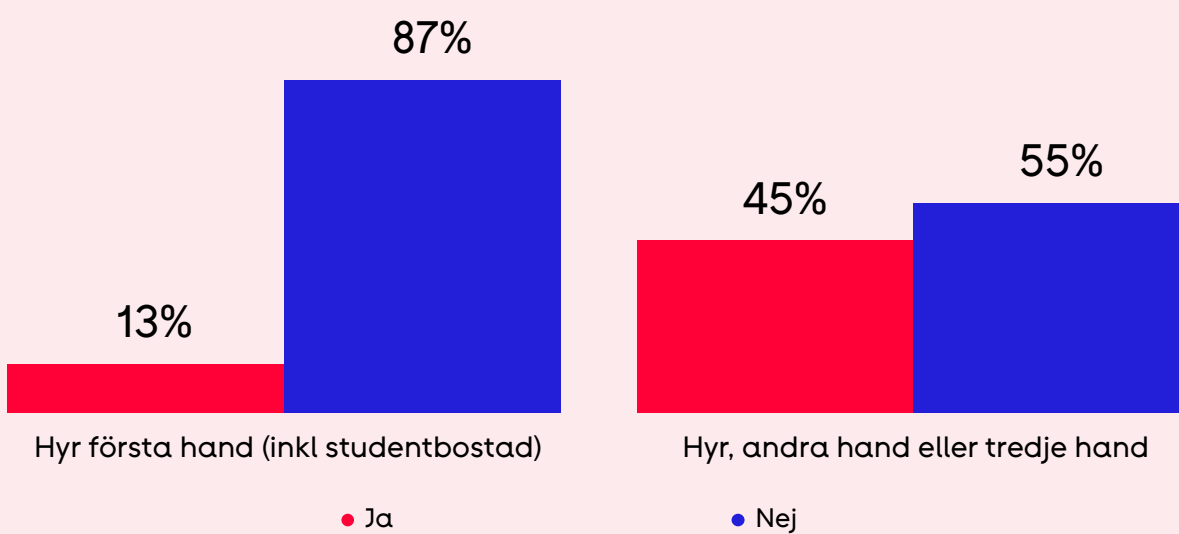
man skulle kunna tänka sig att en viss del av de som bara har muntliga kontrakt bor i olovliga andrahandsupplåtelser, alltså där förstahandshyresgästen eller bostadsrättshavaren inte egentligen får lov att hyra ut sin bostad.

Att det är allt fler som betalat "svart" för att få ett andrahandskontrakt tyder på en allt mer pressad bostadsmarknad med färre alternativ.

Har du ett skrivet kontrakt?

Är ditt boende tidsbegränsat?

Hur unga som hyr i andra hand skulle vilja bo

De som för närvarande bor i andra- eller tredjehandskontrakt har en större preferens för bostadsrätt än de som har ett första-handskontrakt. Bland de som hyr i andra- eller tredjehandskontrakt svarar 39 procent att de helst skulle vilja bo i en egen bostadsrätt och 16 procent att de helst skulle vilja bo i eget hus eller radhus.

Bland de som bor i första hand är det ungefär lika stor andel som helst vill bo i bostadsrätt som i eget hus eller radhus.

Som tabellen på sidan 54 visar har boendepreferenserna bland andra- och tredjehandshyresgäster varierat en del över tid. Vid mätningen 2019 var hyresrätt den mest eftertrakte boendeformen. 2021 var det istället flest som ville bo i bostadsrätt.

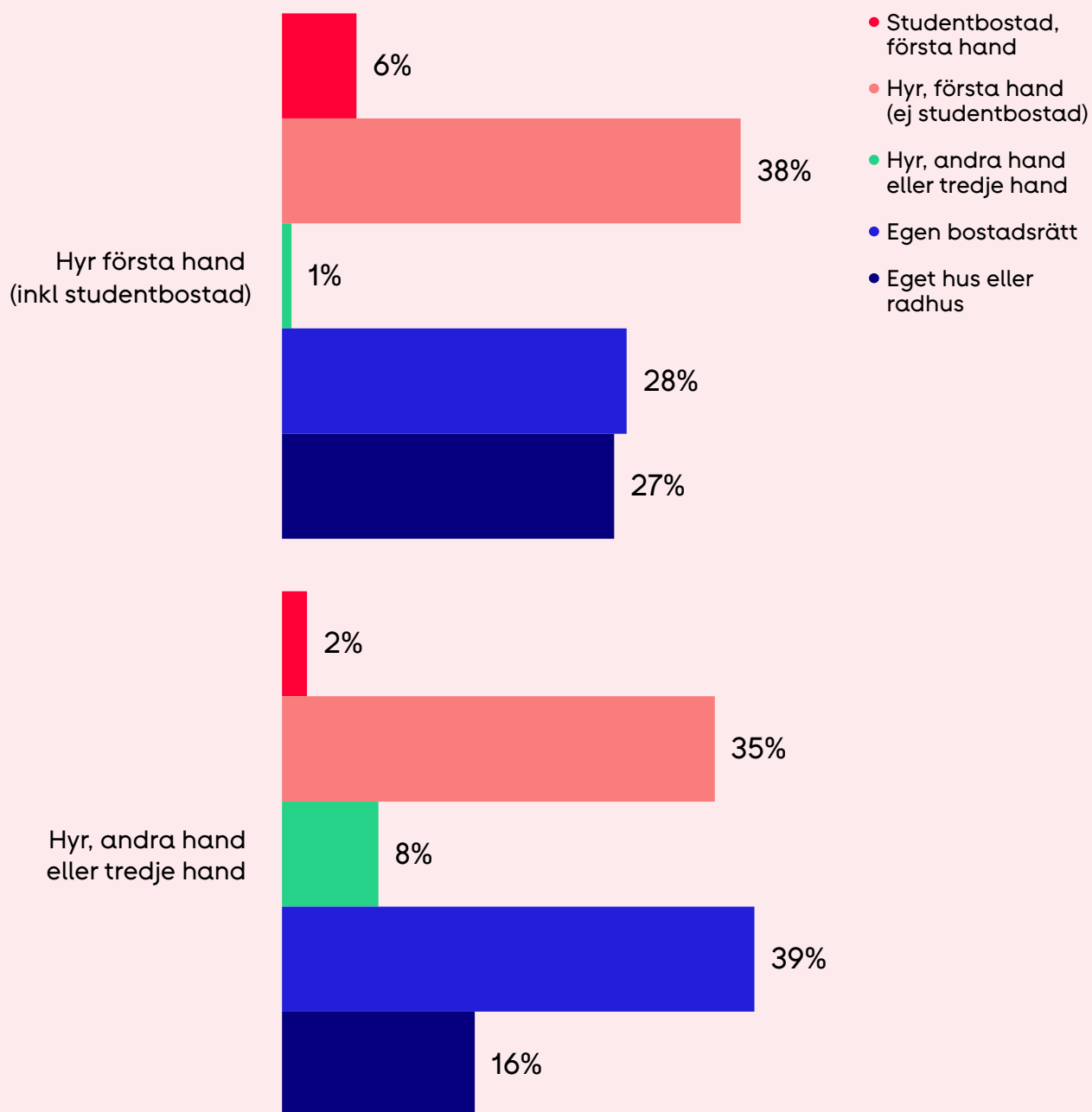
Även i årets undersökning är bostadsrätt det populäraste alternativet, men marginalen är enbart fyra procentenheter, att jämföra med sex procentenheter 2021.

Preferensen för eget hus eller radhus har minskat kraftigt över tid i denna grupp. Från 47 procent 2019 till 16 procent i år. Att en allt mindre andel unga vill bo i ägt boende är en generell företeelse som vi kan se i årets mätning, som bland annat beskrivs på sidan 28 och 32.

Hur bor du idag/hur vill du bo?

Typ av boende idag:

Önskemål om boendeform

”

Jag sitter
fast i bostads-
förmedlingens kö
och bor nu på andra-
handsmarknaden.”

”

Det är otroligt
svårt att få ett
förstahandskontrakt,
vi har sökt aktivt
lägenheter i ett år men
inte fått något. Andra
hand vågar jag inte
igen då det alltid varit
obehagliga personer
som hyr ut och det
känns inte säkert
att de har nyckel till
lägenheten.”

”

Andahands-
marknaden är
katastrofal, ocker-
hyror. Jättesvårt
att få tag i ett 1:a
handskontrakt om
man inte stått i kö
hela sitt liv. Man
tvingas till att ta ett
andrahandskontrakt
till en sjuk hyra.”

E. Ekonomi och trygghet

Vad unga betalar för sitt boende

I figuren till höger kan vi se fördelningen av boendekostnader över hela gruppen unga vuxna. Den största gruppen har en månadskostnad mellan 4 000–5 999 kronor (26 procent) och den näst största gruppen har en månadskostnad på mer än 8 000 kronor (22 procent).

I tabellerna längst ner till höger redovisas boendekostnaden per boendeform. De som är hemmaboende bor billigast. Närmare hälften av de som bor hemma hos vårdnadshavare betalar 2 000 kronor eller mindre för sitt boende varje månad.

De med eget eller "annat" boende har högst månadskostnad, 23 respektive 29 procent betalar 8 000 kronor eller mer per månad.

I resultatet finns det en förhållandevis stor andel som har en hög kostnad trots att de bor hemma hos föräldrar eller inneboende hos någon annan. För inneboende är det nog inte orimligt att anta att detta stämmer medan den förefaller hög bland de som bor hemma. Det är troligen en kombination av att några individer missuppfattat frågan som hela hushållets kostnad och att det finns unga personer som försörjer familjen.

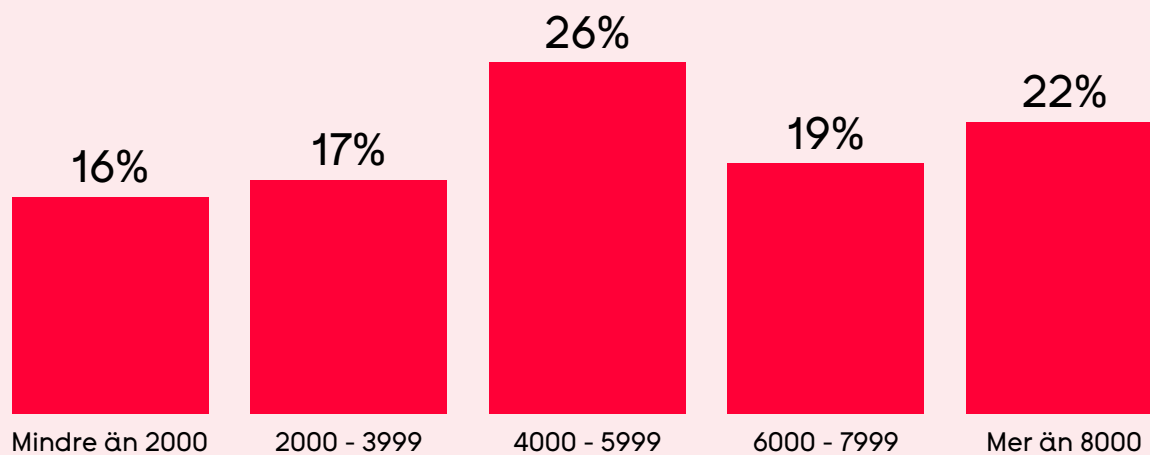
Det blir allt dyrare för en allt större grupp unga att bo. Andelen som betalar mindre än 2 000 kronor i månaden för sitt boende har minskat i våra tre senaste undersökningar. 2019 var det 25 procent, 2021: 20 procent, och i årets undersökning är det alltså bara 16 procent som betalar mindre än 2 000 kronor i boendekostnader. Detta trots att andelen unga som bor kvar hemma har ökat, en grupp som annars brukar ha låga eller inga kostnader för sitt boende.

Vid mätningen 2019 och 2021 var det en majoritet (63 procent) av de som bodde hemma hos sina föräldrar som betalade minde än 2 000 kronor för sitt boende

i månaden. I år har denna andel alltså minskat till 48 procent. Detta hänger troligtvis ihop med att det ekonomiska läget även påverkar de unga vuxnas föräldrar, som kanske kämpar med att få ekonomin att gå ihop.

Samtidigt som andelen med låga boendekostnader minskar, så har andelen unga som har väldigt höga boendekostnader mer än fördubblats. 2019 och 2021 var det mellan nio och tio procent som hade boendekostnader över 8 000 i månaden. Resultatet från årets undersökning visar att 22 procent av Sveriges unga betalar mer än 8 000 i månaden för sitt boende.

Hur mycket betalar du per månad för ditt boende i kronor?

Genomsnittlig månadskostnad i olika boendeformer

	Totalt	Hemma hos föräldrar	Inneboende hos någon annan	Eget boende	Annat
Mindre än 2000	16 %	48 %	11 %	4 %	24 %
2000 - 3999	17 %	20 %	29 %	15 %	8 %
4000 - 5999	26 %	13 %	33 %	30 %	24 %
6000 - 7999	19 %	6 %	15 %	24 %	15 %
Mer än 8000	22 %	12 %	12 %	26 %	29 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Kvar att leva på

Det finns en ganska stor spridning i hur mycket pengar som unga vuxna har kvar när boendet är betalt. 45 procent har mindre än 9 000 kronor kvar att leva på, 24 procent har mellan 9 001 och 14 999 kronor kvar, och 31 procent har mer än 15 000 kvar.

I tabellen redovisas kvar att leva på per boendeform. Ungefär var tredje hemmaboende svarar att de har mindre än 3 000 kronor kvar att leva på varje månad (31 procent). Mer än var tredje (35 procent) med eget boende har mer än 15 000 kronor kvar att leva på när boendet är betalt.

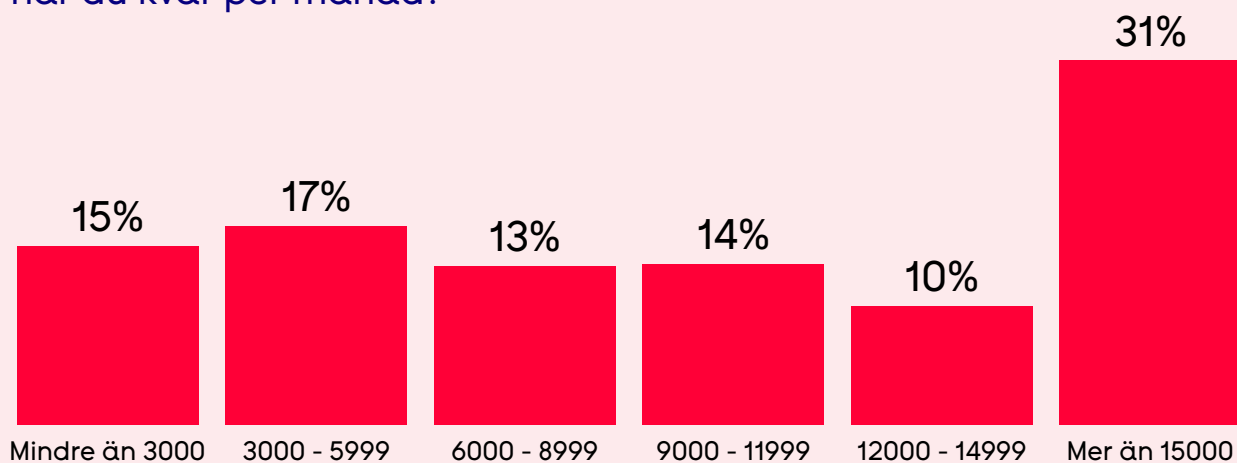
Att det är förhållandevis många som har ganska mycket kvar att leva på är troligtvis en kombination av man tenderar att underskatta sina bostadskostnader och att överskatta intäkter. Åldersuppdelningen förklarar till viss del skillnaden mellan boendeformer då det är äldre som har mer pengar och de som också bor i egen bostad.

Fördelningen av hur mycket man har kvar att leva på har förändrats ganska drastiskt under de senaste fem åren. Generellt kan man säga att utvecklingen går mot att unga har en allt större summa kvar när boendet är betalt. 2019 och 2021 var det 17 respektive 22 procent som hade mer än 15 000 kronor kvar när boendet var betalt.

Inkomsterna har ökat för flera i den undersökta gruppen, men för gruppen som helhet har inflationen ätit upp en stor del av löneökningarna. Konsumentverkets beräknade hushållskostnader för en ung person 2023 är ungefär 9 600 kronor, förutsatt att personen bor själv. Andelen unga som har högst 9 000 kronor kvar när boendet är betalt är 45 procent i år.

När ditt boende är betalt, hur mycket pengar har du kvar per månad?

Kvar att leva på i olika boendeformer

	Totalt	Hemma hos föräldrar	Inneboende hos någon annan	Eget boende	Annat
Mindre än 3000	15 %	31 %	16 %	9 %	13 %
3000 - 5999	17 %	21 %	23 %	14 %	29 %
6000 - 8999	13 %	7 %	12 %	16 %	6 %
9000 - 11999	14 %	11 %	14 %	15 %	12 %
12000 - 14999	10 %	6 %	10 %	12 %	10 %
Mer än 15000	31 %	23 %	24 %	35 %	29 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Ekonomisk stabilitet och förutsägbarhet

Av samtliga unga vuxna är det 70 procent som vet vilken inkomst de kommer att ha nästkommande månad. 83 procent vet vilken kostnad de kommer att ha för sitt boende. 26 procent av samtliga unga vuxna har köpt en bostad med hjälp av vänner eller familj.

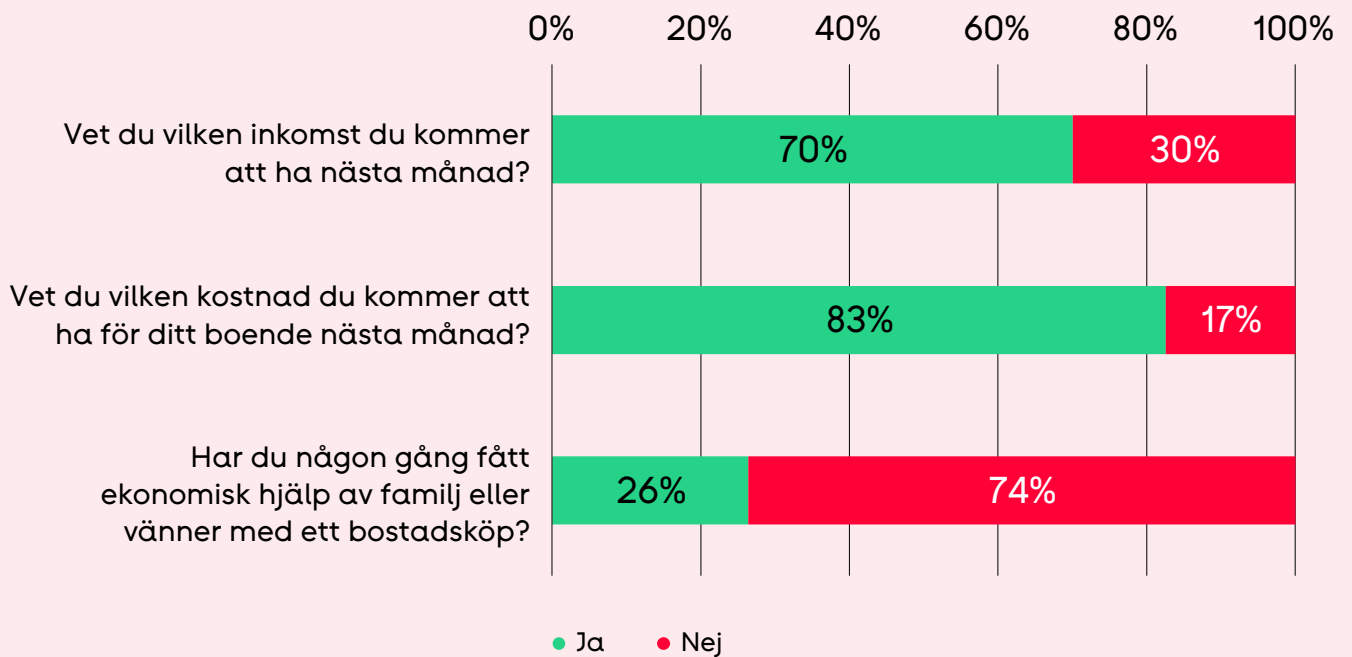
Om man bryter ner siffrorna kring vilken kostnad man kommer att ha för sitt boende nästa månad per boendeform, framgår att det främst är de med eget boende som vet vilken boendekostnad de kommer att ha. Unga som bor hos sina föräldrar eller i "annan" boendeform lever med mindre ekonomisk förutsägbarhet.

Den ekonomiska förutsägbarheten bland unga vuxna i Sverige har varit relativt oförändrad under de senaste fem åren. Många, men långt ifrån alla, vet vad de kommer att ha för boendekostnad nästkommande månad. Till antal är det unga hemmaboende som är den största gruppen som lever med en låg nivå av ekonomisk förutsägbarhet.

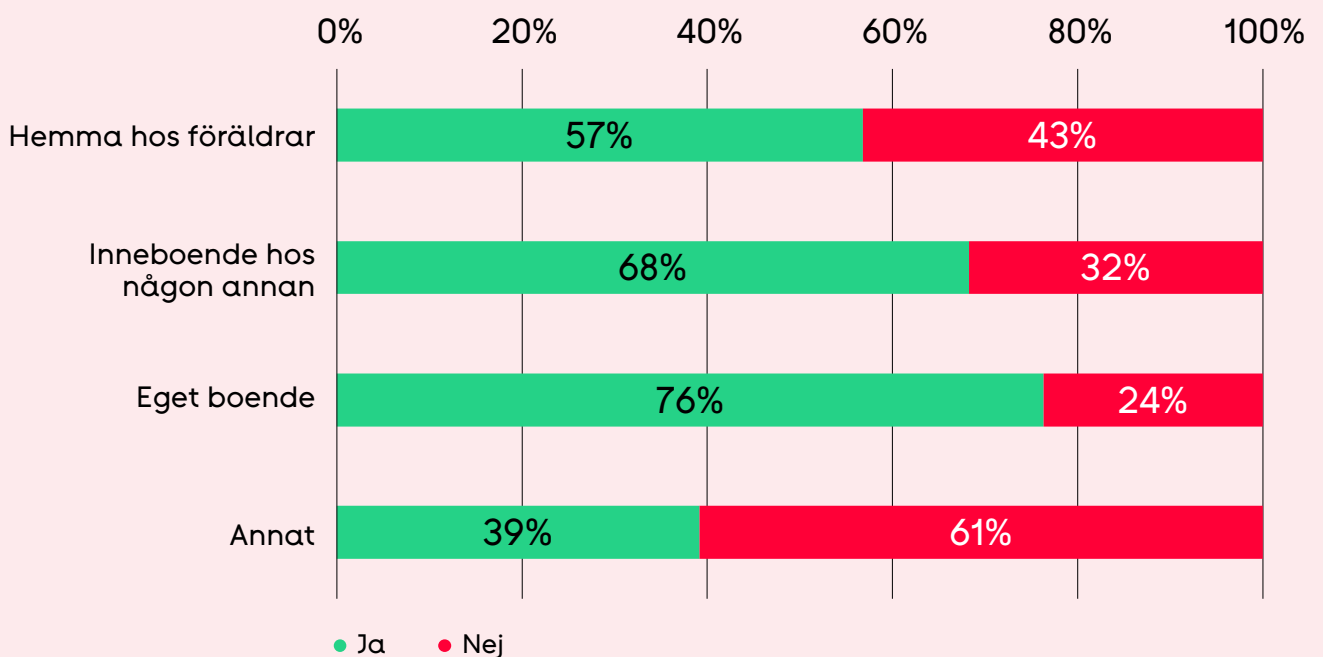
Andelen unga som har fått hjälp med bostadsköp har ökat något under de senaste

fem åren. 2019 var det 22 procent som hade fått hjälp, 2021 var det 23 procent, och årets resultat visar att 26 procent har fått ekonomisk hjälp med bostadsköp. Detta reflekterar en bostadsmarknad med höga priser och långa bostadsköer, där de som har möjlighet att ta hjälp av närstående för att köpa en bostad gör det. Det ska också nämnas att andelen som har fått hjälp kan vara underrapporterad, då det är socialt eftersträvanvärt att klara sig utan hjälp från sina föräldrar.

Vet du vilken kostnad du kommer att ha för ditt boende nästa månad?

Per boendetyp

Ekonomisk hjälp från vänner och familj

Av tio unga vuxna är det åtta som uppger att de kan få ekonomisk hjälp från familj eller vänner om de behöver. En av tio vet att de inte kan få hjälp och ytterligare en av tio vet inte om de kan få hjälp.

62 procent uppger att de har familj eller vänner som skulle kunna stå som borgensman för ett hyreskontrakt eller ett bostadslån. 17 procent uppger att de helt saknar denna typ av sociala kontakter och en 21 procent har ingen uppfattning. Drygt hälften av unga vuxna har fått ekonomisk hjälp av föräldrar eller vänner det senaste året. 32 procent har fått hjälp någon gång

och 21 procent har fått hjälp flera gånger. Knappt hälften av unga vuxna har inte fått ekonomisk hjälp alls. Andelen unga vuxna som har tagit emot ekonomisk hjälp från föräldrar eller vänner det senaste året har således ökat sedan 2021, då 55 procent svarade "Nej", 30 procent svarade "Ja, någon gång" och 16 procent svarade "Ja, flera gånger" på frågan.

Bland de som bor hemma hos föräldrar eller inneboende hos någon annan är andelen som fått ekonomisk hjälp av föräldrar eller vänner de senaste 12 månaderna större än bland de som har eget boende.

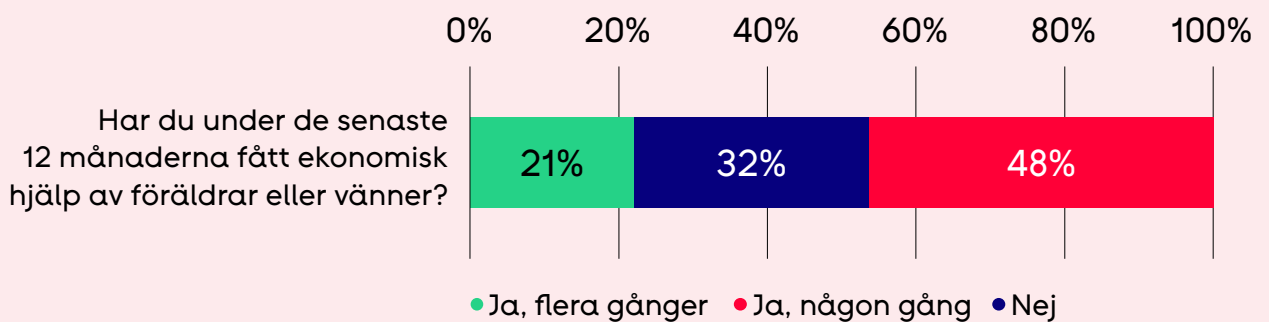
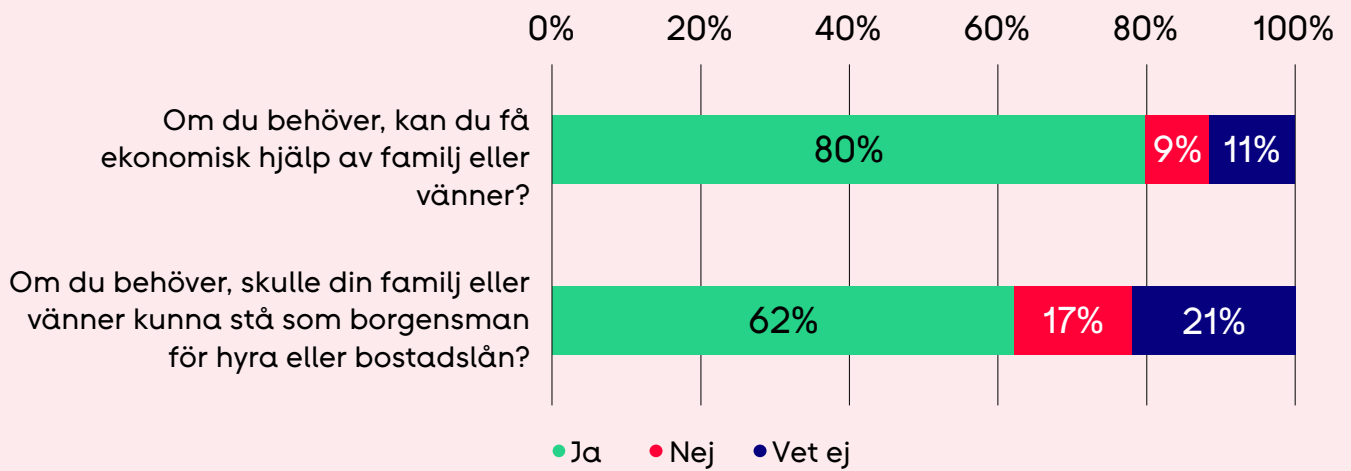

En majoritet (53 procent) av Sveriges unga vuxna har behövt ta hjälp av vänner eller familj för att få ekonomin att gå ihop det senaste året. Detta är en ökning från 2021 då 46 procent hade fått hjälp. Ur ett längre perspektiv har andelen ökat kraftigt. För tio år sedan var det bara 20 procent som fick hjälp av föräldrar till uppehälle eller boende.

Unga inneboende verkar ha drabbats särskilt hårt av det rådande ekonomiska läget. 2021 var det 51 procent i denna grupp som hade fått hjälp en eller flera gånger, att jämföra

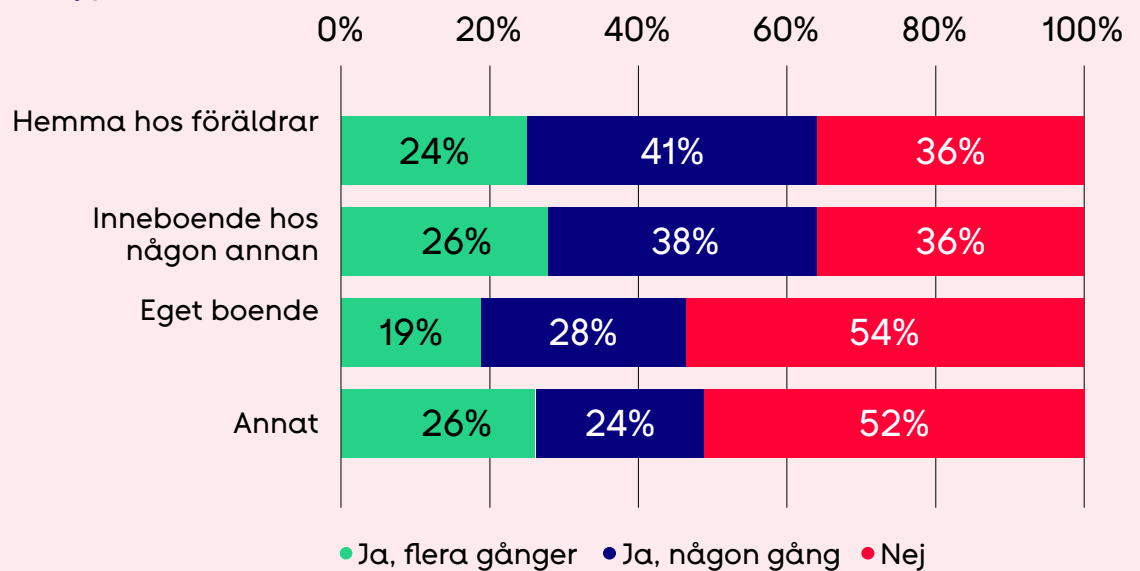
med 64 procent i årets undersökning. Bland de som har eget boende har andelen som fått hjälp flera gånger ökat från 12 till 19 procent sedan 2021.

Att så många unga behöver förlita sig på vänner och familj för att få ekonomin att gå ihop visar på en allt tuffare ekonomisk situation där fler är beroende av befintliga kontaktnät för att klara sina boendekostnader. Detta är alarmerande givet att en av fem inte har någon närstående att få hjälp utav.

Har du under de senaste 12 månaderna fått ekonomisk hjälp av föräldrar eller vänner?

Per boendetyper

”

Hade jag inte vetat att min familj kan hjälpa i kris hade jag nog gått runt med betydligt mer stress över att inte få pengarna att räcka.”

”

Det går bra för mig och min familj. Vi har pengar att ha råd att köpa mat.”

”

I och med räntehöjningarna har min ekonomiska situation blivit lidande och min familj har fått hjälpa till.”

”

Jag har nyligen, efter idogt sparande sedan tonåren, kunnat köpa mig en egen bostadsrätt. Jag har inte fått hjälp av närstående eller dylika för detta, vilket definitivt försvårat inträdet på bostadsmarknaden avseende trygga områden. Dessutom är det orimligt att man först kan köpa sitt eget boende i ålder av 28 år trots att man jobbat och sparat undan sedan man var 16. De nuvarande förutsättningarna i ekonomin har dessutom gjort att jag förmodligen betalar mer i ränta än många andra. Icke desto mindre är det för första gången NÅGONSIN som jag känner mig någorlunda trygg på bostadsmarknaden. Fram tills nu har jag inte haft rådighet över mina boenden, vilket gjort att jag aldrig känt mig hemma någonstans. Allt har känts flyktigt och otryggt.”

Tankar om nuvarande och framtida boende

I enkäten har unga vuxna även fått ta ställning till olika påståenden om boendet, bostadsmarknaden och sina framtidsplaner. Resultaten ger en bild av gruppens tankar om boendet och bostadsmarknaden, både i nuläget och i framtiden.

Totalt 80 procent instämmer i att de känner sig trygga i sitt bostadsområde. Tre av fyra är nöjda med sitt boende och 64 procent vill bo kvar i sin bostad det närmaste året.

När det gäller de påståenden som handlar om bostadsmarknaden och framtiden är instämmandegraden något lägre. 29 procent uppger att det inte finns bostäder att få tag i där de vill bo och 28 procent är oroliga över att inte hitta boende i framtiden. För 35 procent innebär läget på bostadsmarknaden att de tvekar inför att bilda familj.

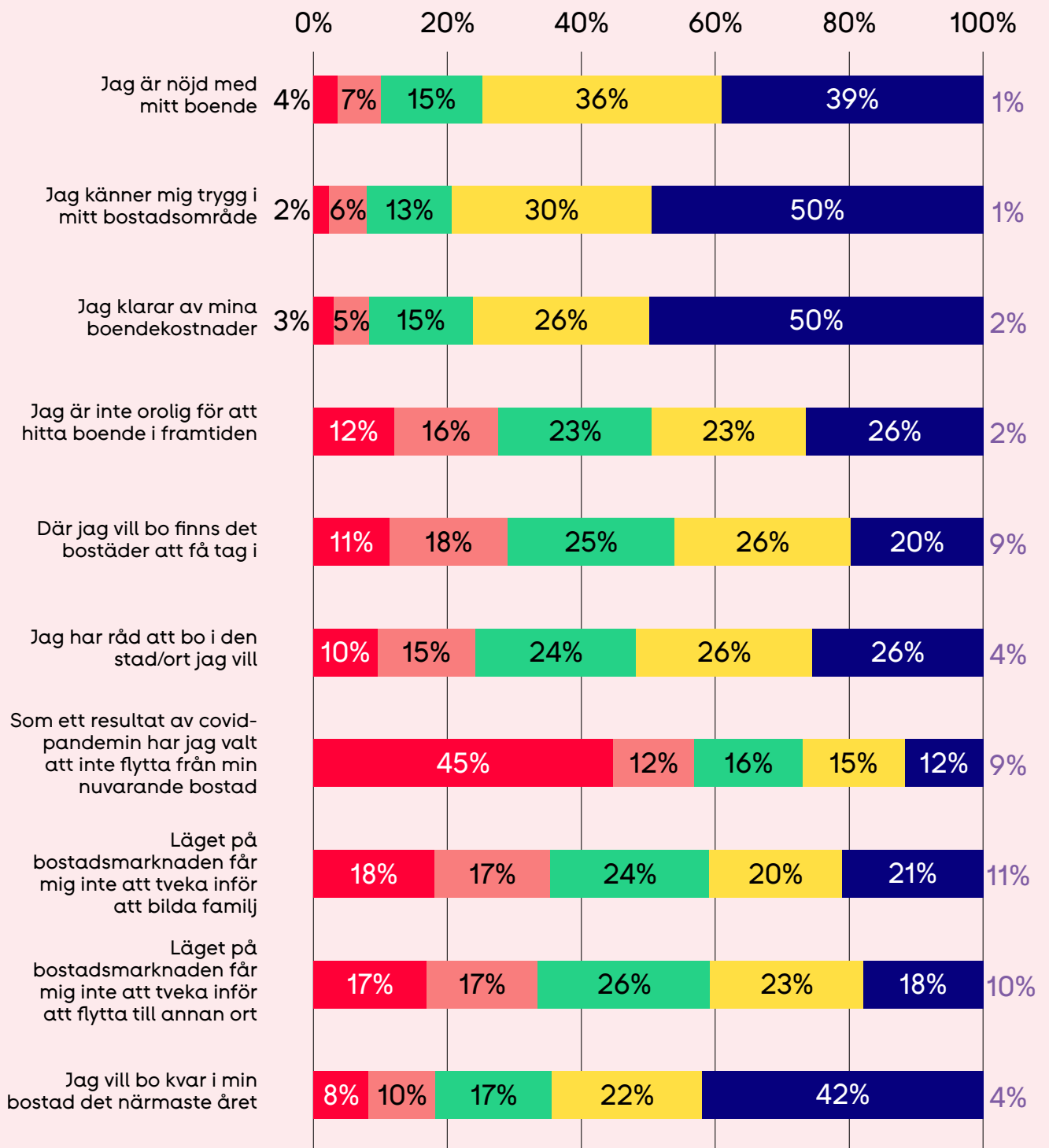
Den lila siffran längst ut till höger i figuren står för hur stor andel av respondenter som har svarat "Vet ej". Procentfördelningen i de färglagda staplarna blir tillsammans 100 och motsvarar fördelningen bland de som har en åsikt i frågan.

Nästan var tionde ung (åtta procent) klarar inte av sina boendekostnader. Detta är en ökning sedan 2021, från sex procent. Samtidigt når inte samhällets stöd ut till hushållen som behöver det. Mellan 2021 och 2022 minskade antalet ungdomshushåll med bostadsbidrag med 5 400 hushåll.

Det verkar som att boendekostnaderna har blivit svårare även för relativt resursstarka hushåll. I årets mätning är det 50 procent som har angivit att de helt håller med om att de klarar av sina boendekostnader. 2021 låg motsvarande siffra på 64 procent.

Den dysfunktionella bostadsmarknaden får stora konsekvenser även för unga människors framtidsplaner. I årets mätning är det 35 procent som anger att läget på bostadsmarknaden får dem att tveka inför att bilda familj. Detta ska ses i kontexten av att hela 16 procent av unga vuxna med barn bor hos sina föräldrar.

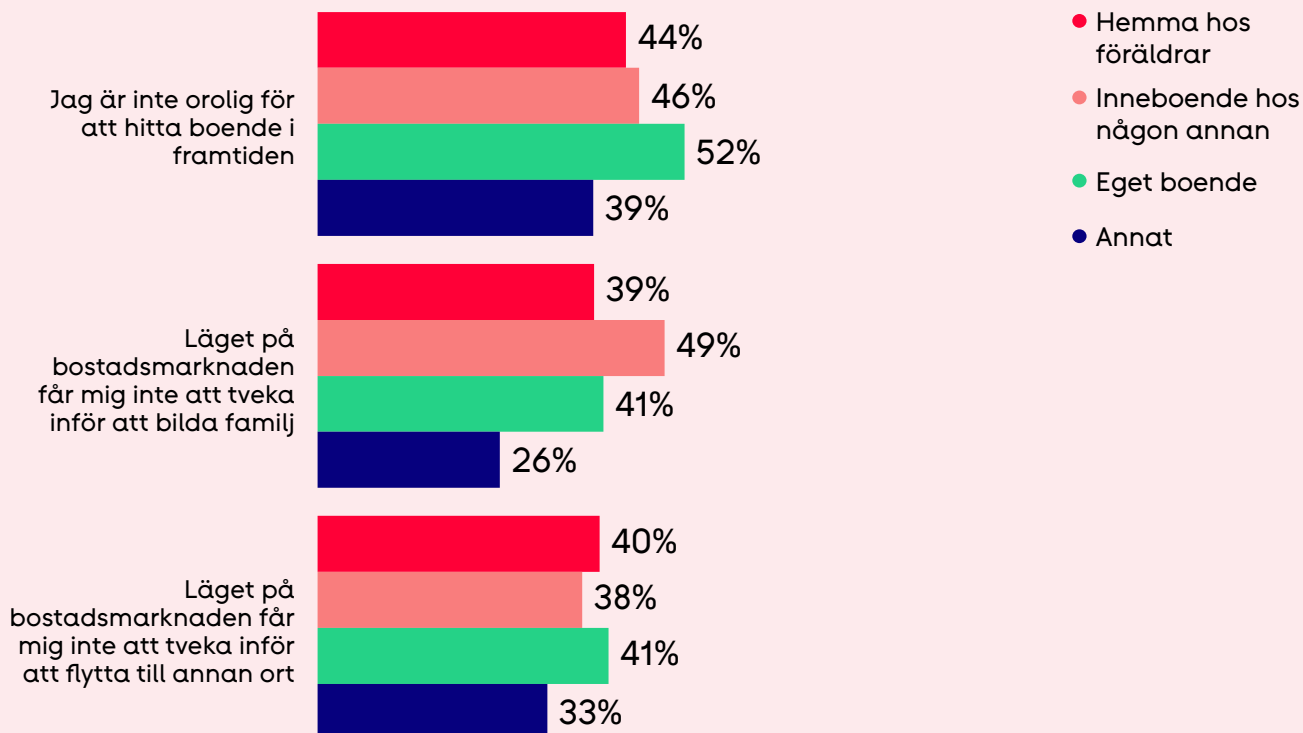
● Håller inte alls med (1-2) ● Håller inte med (3-4) ● Neutral (5-6)
 ● Håller med (7-8) ● Håller helt med (9-10) ● Vet ej

Skillnader mellan unga i olika boendeformer

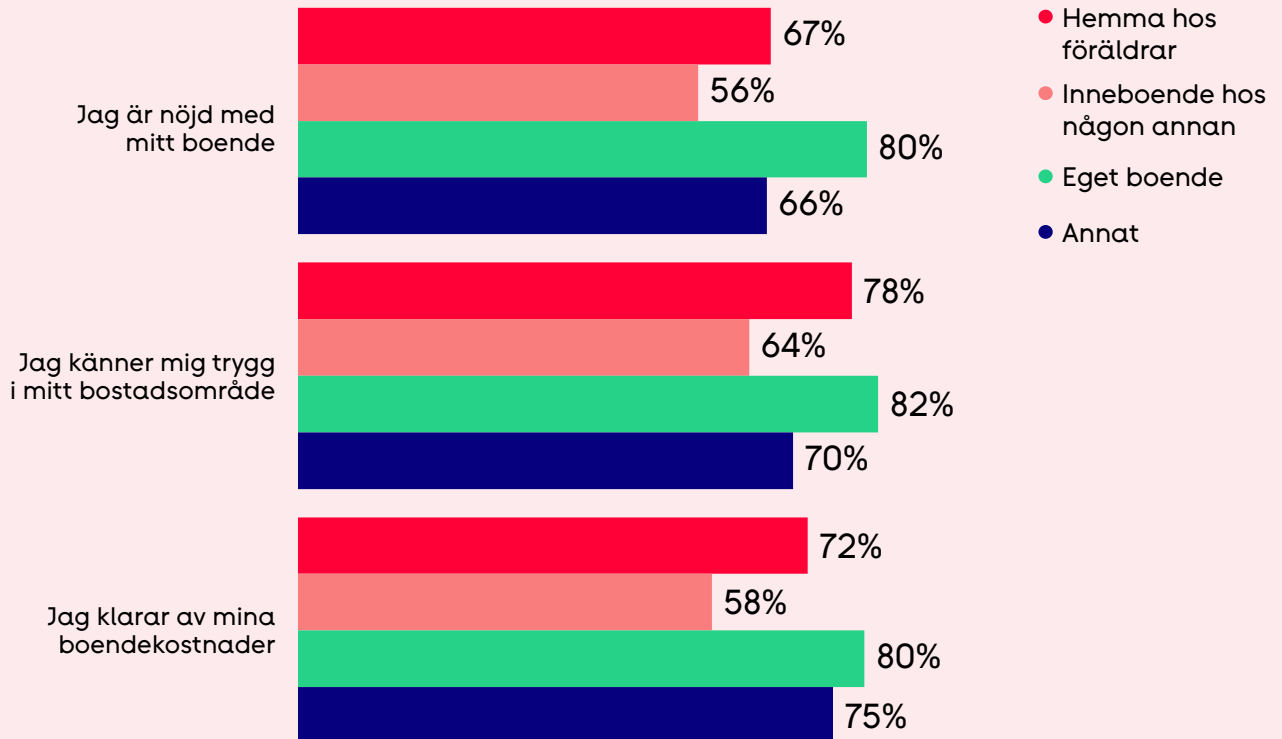
På den här sidan visas samma påståenden om nuvarande och framtida boende men redovisade per boendeform.

De som är nöjdast med sitt boende är de som har eget boende. Det är även denna grupp som i högst grad har svarat att de har råd att bo i den stad/ort de vill, och har i lägst grad svarat att de är oroliga över att hitta ett boende i framtiden.

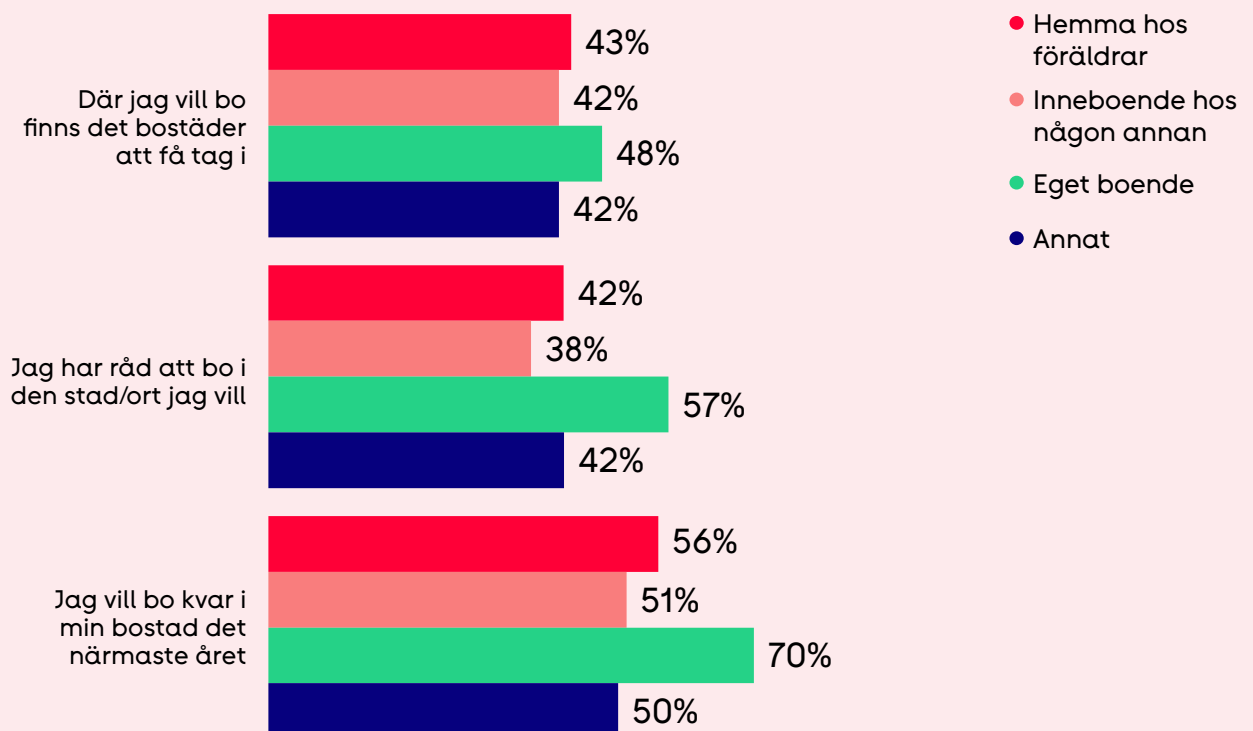
Framtidsplaner

Boendet

Bostadsmarknad

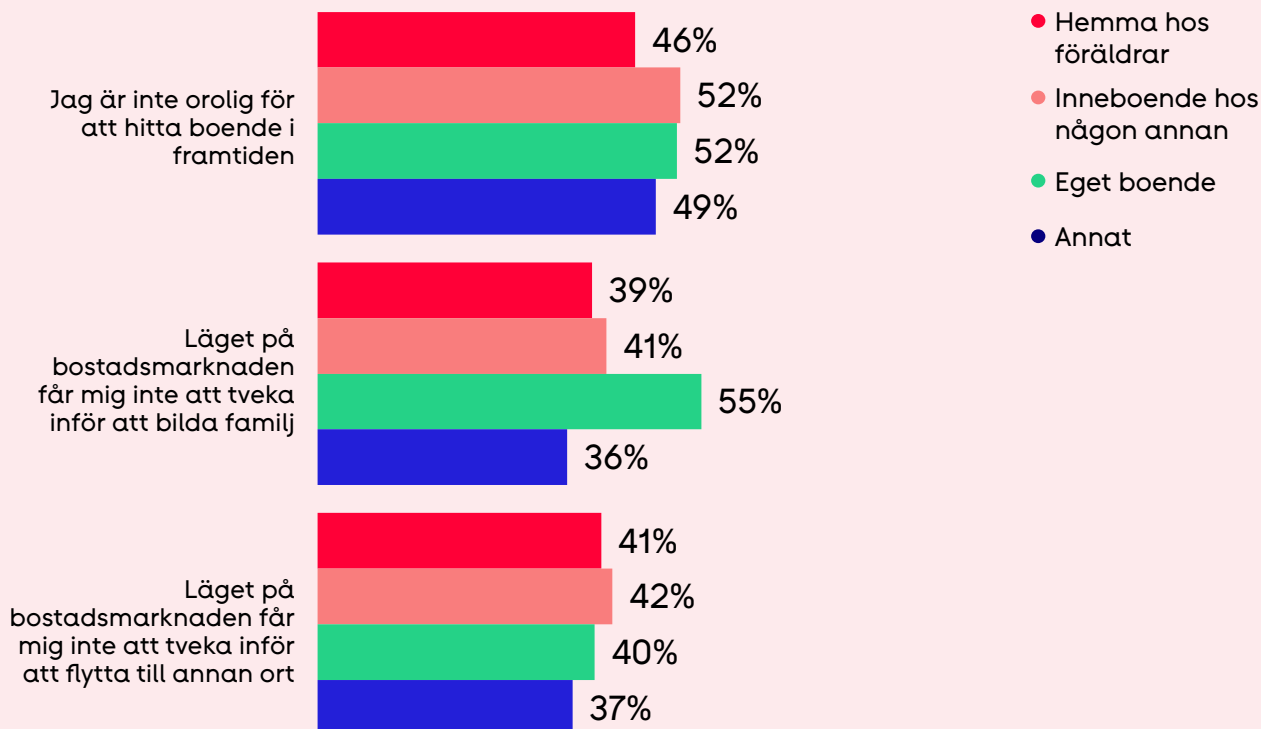
Skillnader mellan unga med olika typ av sysselsättning

På den här sidan visas samma påståenden om nuvarande och framtida boende men redovisade per typ av sysselsättning.

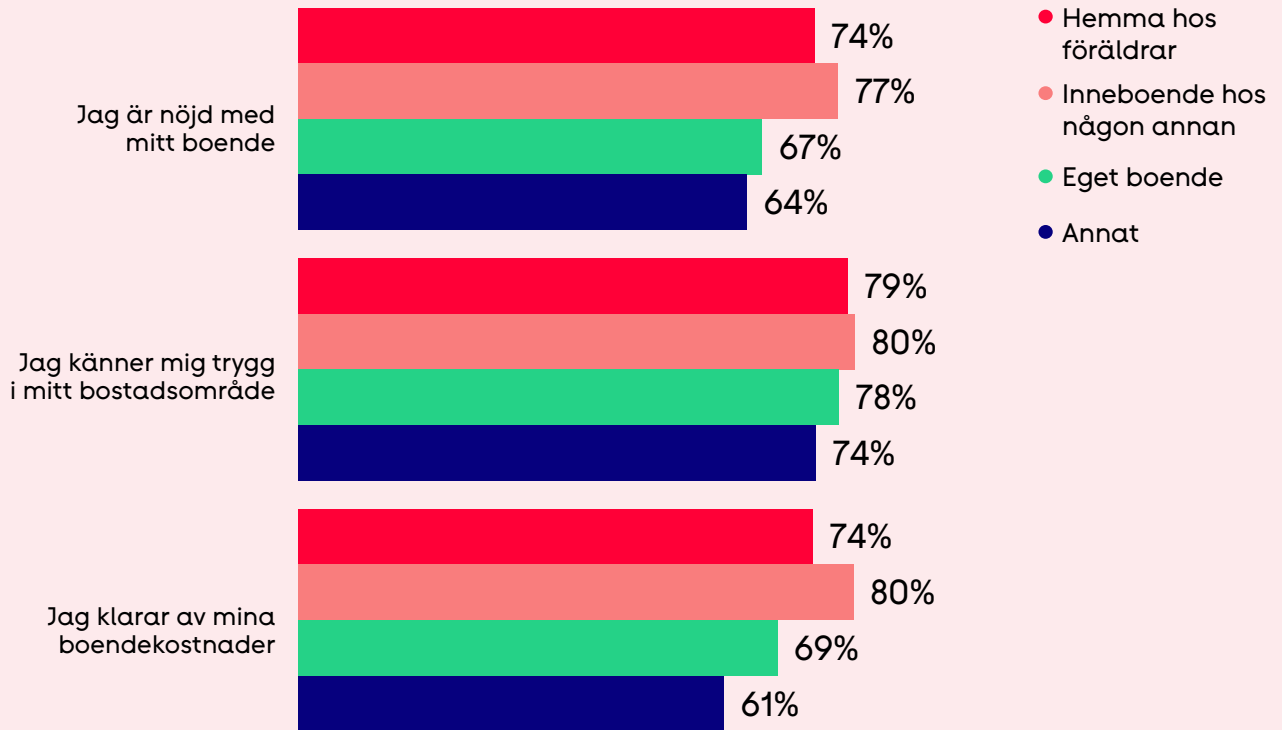
Gruppen unga som angett "övrigt" som sysselsättning består av de unga vuxna som är mest ekonomiskt utsatta, är mindre nöjda med sitt boende, har svårare att ha råd med ett boende där de vill bo och i lägst grad klarar av sina boendekostnader. Det är även den här som är mest tveksam inför att bilda familj på grund av läget på bostadsmarknaden.

De respondenter som är föräldralediga från jobb eller studier instämmer i något högre grad att det finns bostäder där de vill bo än andra grupper.

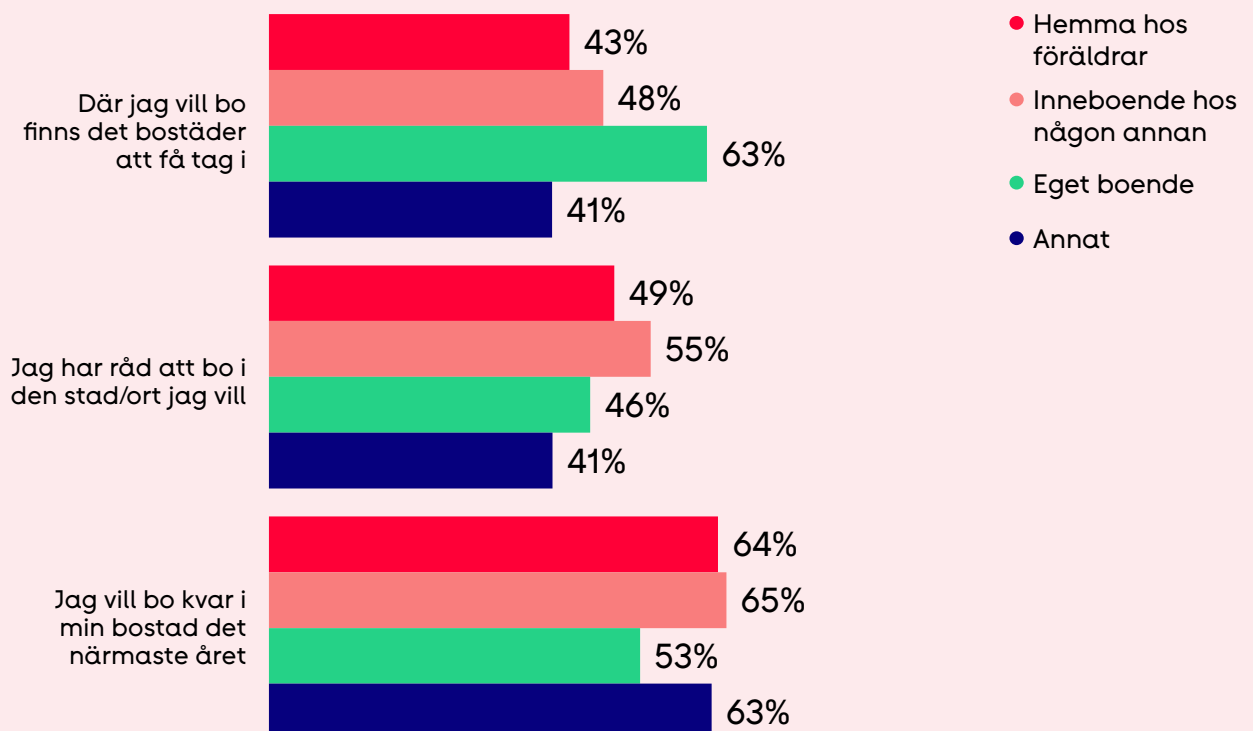
Framtidsplaner

Boendet

Bostadsmarknad

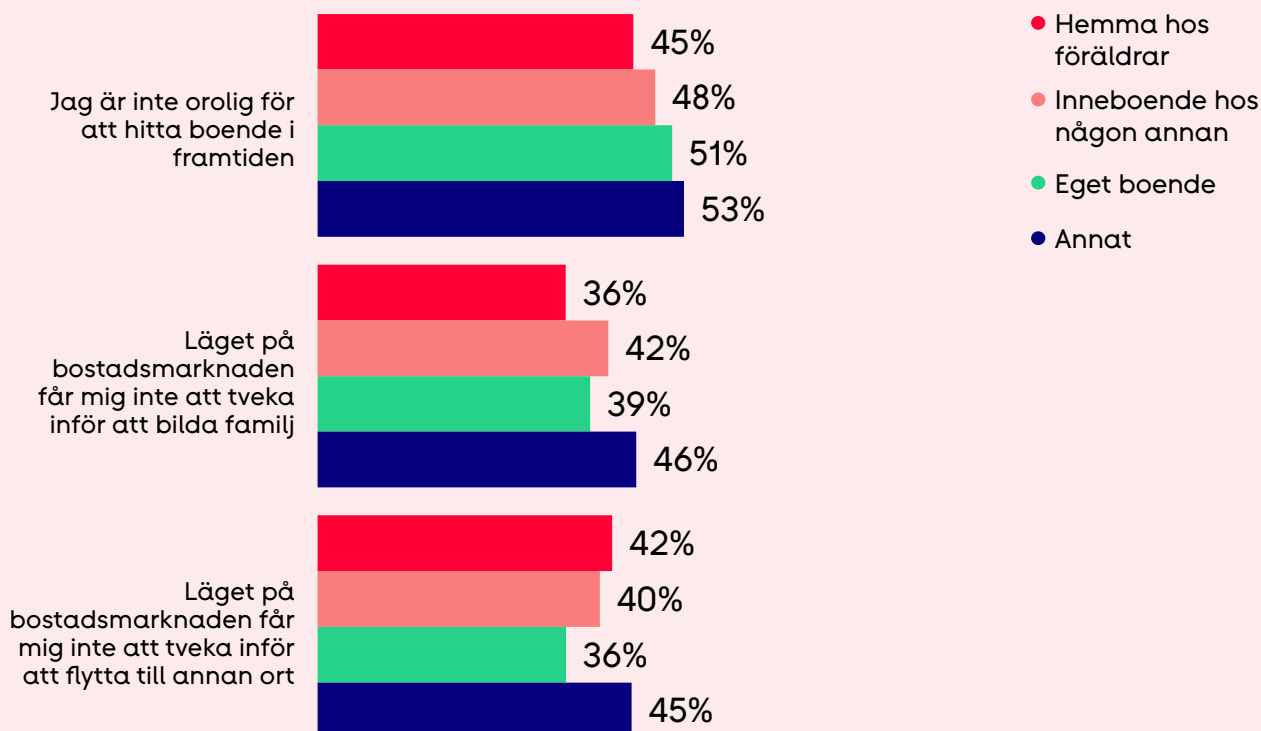
Skillnader mellan unga i olika åldersgrupper

På den här sidan visas samma påståenden om nuvarande och framtida boende men redovisade per åldersgrupp.

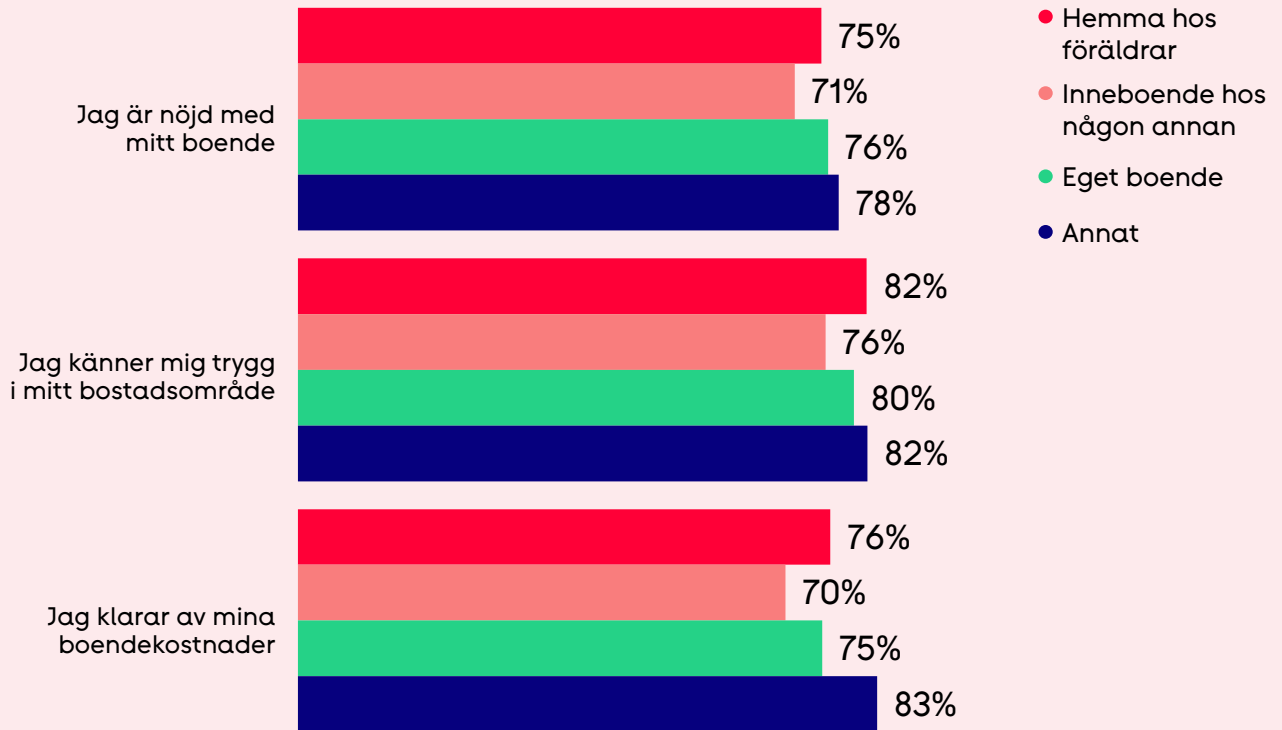
Ålder spelar inte alltid en tydlig roll vad gäller hur man ser på sitt nuvarande och framtida boende. Det finns dock en skillnad mellan den yngsta och den äldsta åldersgruppen när det gäller oro inför att hitta boende i framtiden, där de som är yngre än 22 år är något mer oroliga än de som är äldre än 25 år.

I fråga om boendekostnader finns också en skillnad, där de som är äldre än 25 i högst grad instämmer att de klarar av sina boendekostnader.

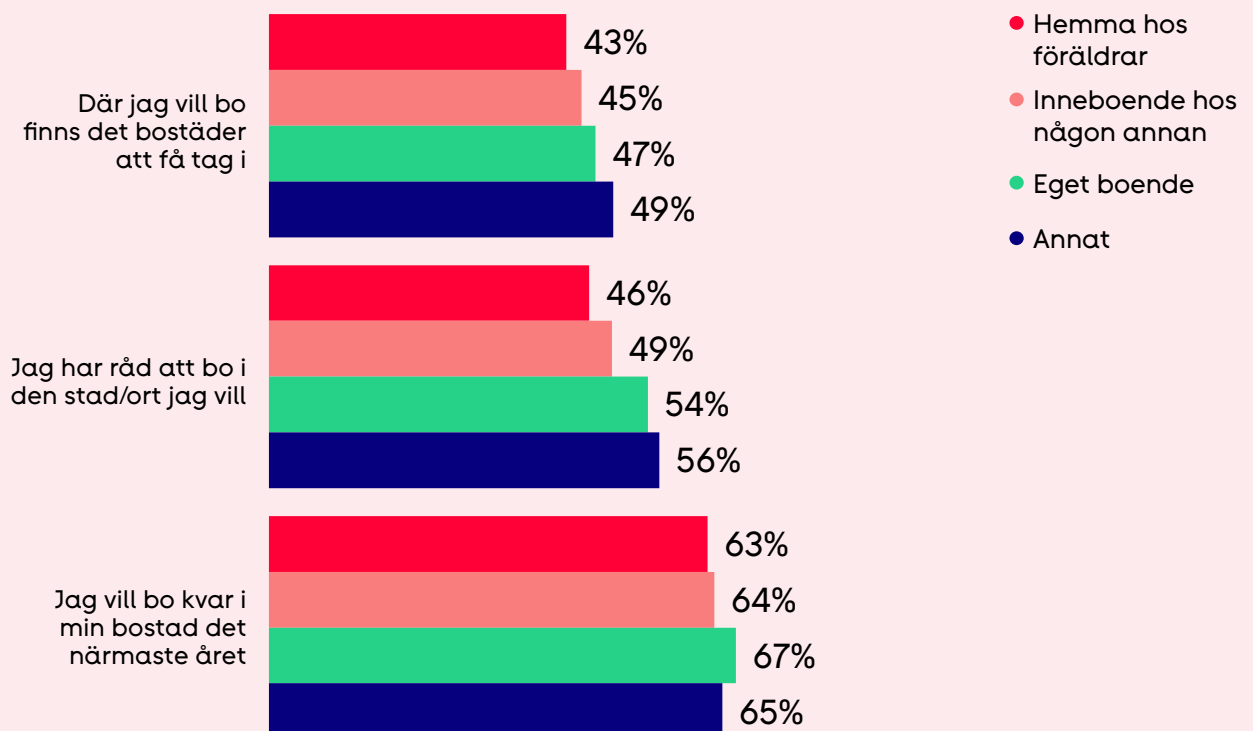
Framtidsplaner

Boendet

Bostadsmarknad

Skillnader mellan unga kvinnor och män

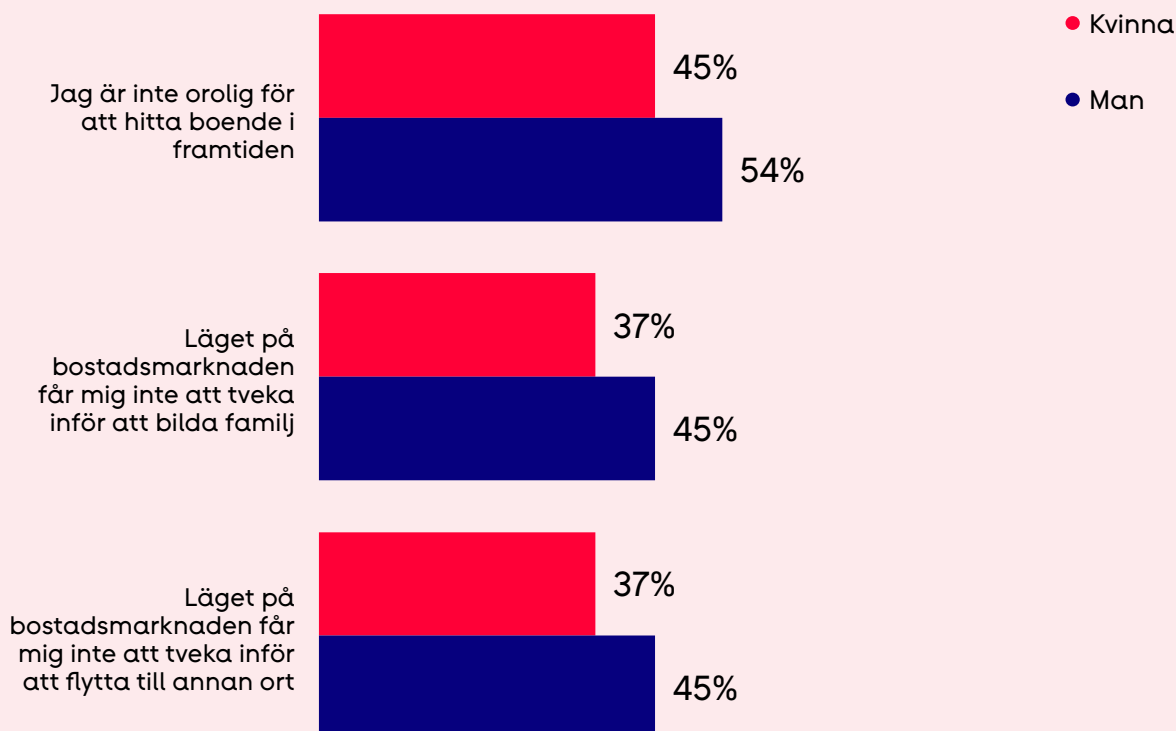
Påståendet om att man är nöjd med sitt boende är det enda där kvinnor och män håller med i lika hög utsträckning. I samtliga övriga påståenden finns skillnader mellan könen.

Kvinnor känner sig i mindre grad än män trygga i sitt bostadsområde. Här är skillnaden dock inte särskilt stor, bara tre procentenheter. När det gäller boendekostnader har kvinnor svårare att få det att gå ihop. Fem procentenheter färre håller med om att de klarar sina boendekostnader.

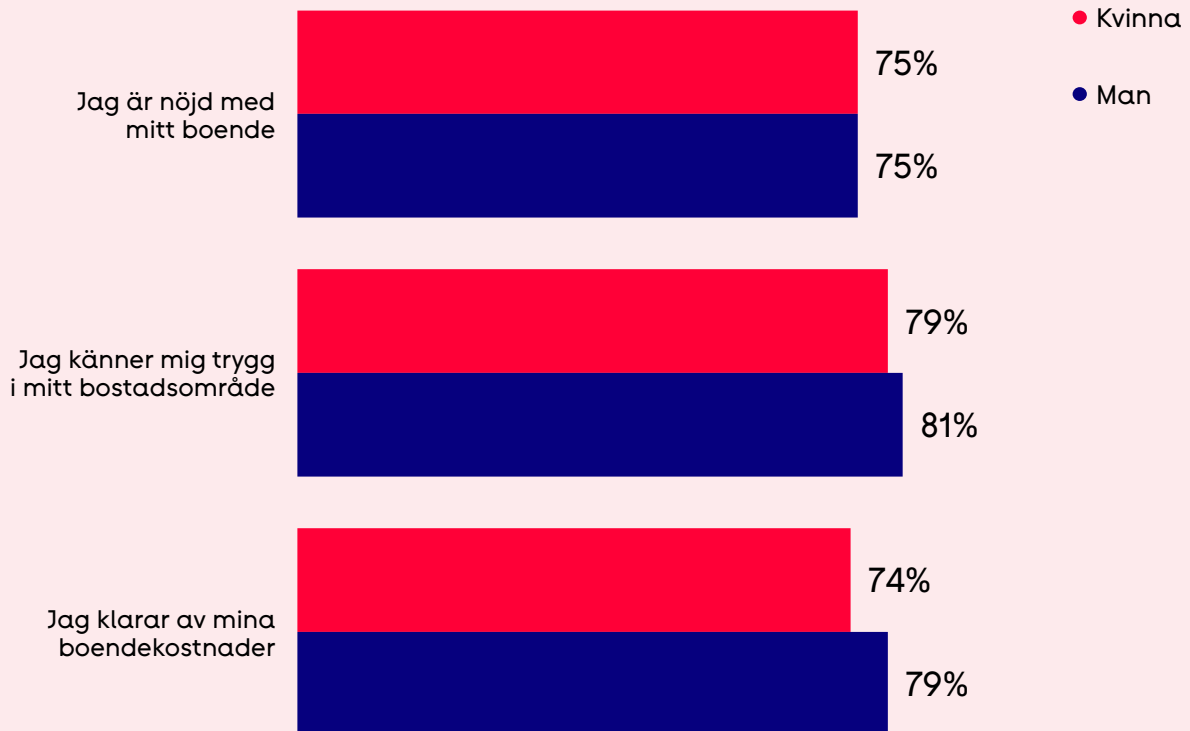
Kvinnor känner i lägre utsträckning att det finns bostäder att få tag på där de vill bo, att de har råd att bo i den stad de vill, och att de vill bo kvar i sin bostad det närmaste året.

De är mer oroliga för att hitta boende i framtiden, likaså tvekar de i högre grad på att bilda familj eller flytta till en annan ort på grund av läget på bostadsmarknaden.

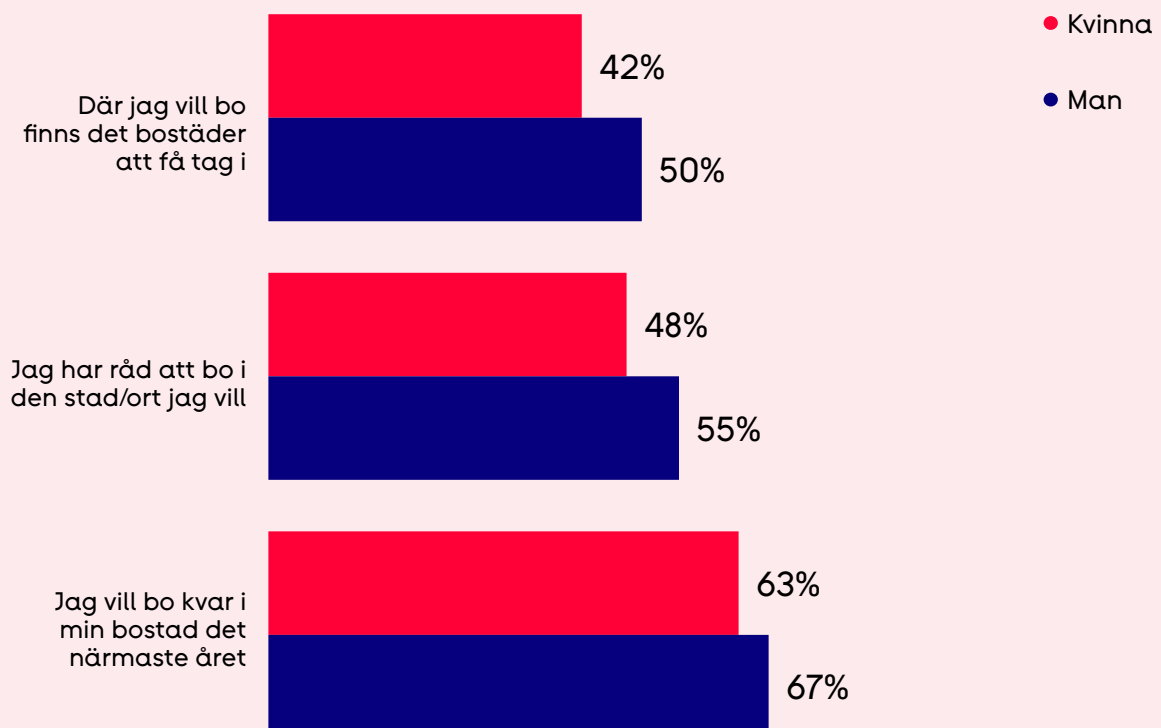
Framtidsplaner

Boendet

Bostadsmarknad

Det är allt fler unga vuxna som bor som inneboende och deras bostadssituation har blivit svårare. Sedan undersökningen 2021 har gruppen ökat totalt sett från sex till åtta procent. Andelen unga inneboende som på grund av bostadsmarknaden tvekar inför att bilda familj har ökat från 28 till 49 procent. Därtill är det allt färre unga som bor inneboende som klarar av sina boendekostnader. Andelen som klarar sina kostnader har minskat från 70 till 58 procent sedan undersökningen 2021.

Vi ser också några skillnader från mätningen 2021 när det gäller hur unga med olika sorters sysselsättningar har svarat på påståendena om nuvarande och framtida boende.

Andelen studenter som inte tvekar inför att bilda familj har minskat avsevärt, från 54 till 39 procent. Andelen som arbetar och inte tvekar inför att bilda familj har också minskat, från 56 till 41 procent.

Även när det gäller att tveka inför att flytta till en annan ort finns tydliga skillnader. Andelen unga som jobbar och inte tvekar inför att flytta till en annan ort till följd av läget på bostadsmarknaden har minskat från 50 till 42 procent.

Andelen unga studenter som klarar av sina boendekostnader har minskat från 83 procent 2021 till 74 procent i årets mätning. Även de som arbetar har svårare att få ekonomin att gå ihop. Sedan förra mätningen har andelen som klarar sina boendekostnader minskat med 8 procentenheter. Andelen unga som arbetar och känner att de har råd att bo där de vill, har minskat från 61 till 55 procent.

När det gäller åldersgrupper ser vi också en del skillnader sedan mätningen 2021. Det ekonomiska läget verkar slå hårdast mot den åldersgrupp där en relativt stor andel har flyttat hemifrån men där många fortfarande inte är etablerade på arbetsmarknaden: 22 till 23 åringar. I denna åldersgrupp har andelen som klarar sina boendekostnader minskat från 85 till 70 procent sedan förra mätningen. Andelarna unga som vill bo kvar i sitt nuvarande boende har minskat i samtliga åldersgrupper. Troligtvis har detta att göra med allt högre boendekostnader.

För första gången har vi även gjort en skärning per kön när det gäller tankar kring nuvarande och framtida boende. Vi ser tydliga skillnader mellan unga kvinnors och unga mäns upplevelser om bostadsmarknaden. Det finns inte utrymme att göra en djupare analys kring faktiska skillnader i förutsättningar på bostadsmarknaden mellan könen. Däremot vet vi att kvinnor generellt sett har lägre löner än män, och det är rimligt att anta att detta bidrar till att de har svårare att klara sina boendekostnader, särskilt när hyran höjs eller räntorna ökar. Därtill är kvinnor mer utsatta i det offentliga rummet. Vad vår undersökning också visar är att på riktigt svåra bostadsmarknader så är det svårare för kvinnor att bo i eget boende själva, se sidan 24. Detta bidrar också troligtvis till skillnaderna i hur man upplever bostadsmarknaden.

”

På grund av covid-19 fick sambon förändrade arbetsförhållanden som gjorde att hen började plugga för att kunna börja arbeta inom ett yrke med mer säkerhet. När pandemin kom hade vi precis fått reda på att vi väntade vårt andra barn och planerade att flytta till större boende.

Eftersom sambon började studera kan vi nu inte ta några lån för att byta boende pga för låga inkomster, samtidigt som räntorna tickar iväg och boendekostnaden blir dyrare var 3e månad (men inte värt för oss att binda räntorna om vi vill flytta framöver).

Därmed finns det inget utrymme att spara till nytt boende, vi skulle gå minus på vårt boende om vi sålde det just nu och kan inte heller flytta till annan ort pga studierna.”

”

Vi klarar oss nu då vi är två som delar på en etta. När vi båda jobbar kommer vi ha råd med en tvåa men är osäker på om vi kommer få en då vi “bara” har 6,5 år kö då. Vi båda vill köpa vårt eget och har en hel del undansparat men det är för osäkert att köpa nu. Det är väldigt dyrt och tror vi har bestämt oss att vi får bo kvar i vår etta så länge vi får sen hitta något annat att hyra.

Det är knappt ekonomiskt hållbart att äga sitt egna hem om man inte har hjälp från föräldrar, vilket varken jag eller min sambo har. Vi har ändå tur där vi bor men är orolig för hur läget kommer se ut om ett år. Men att komma in på bostadsmarknaden kommer vi nog inte göra förrän vi är 30+.

Vilket också har påverkat vårt beslut att skaffa barn, en anledning är på grund hur osäkert det är nu och därför har vi förmodligen bestämt oss att ett barn kommer aldrig bli bra i det samhälle vi lever nu även om vi vill ha det.”

Trakasserier och diskriminering

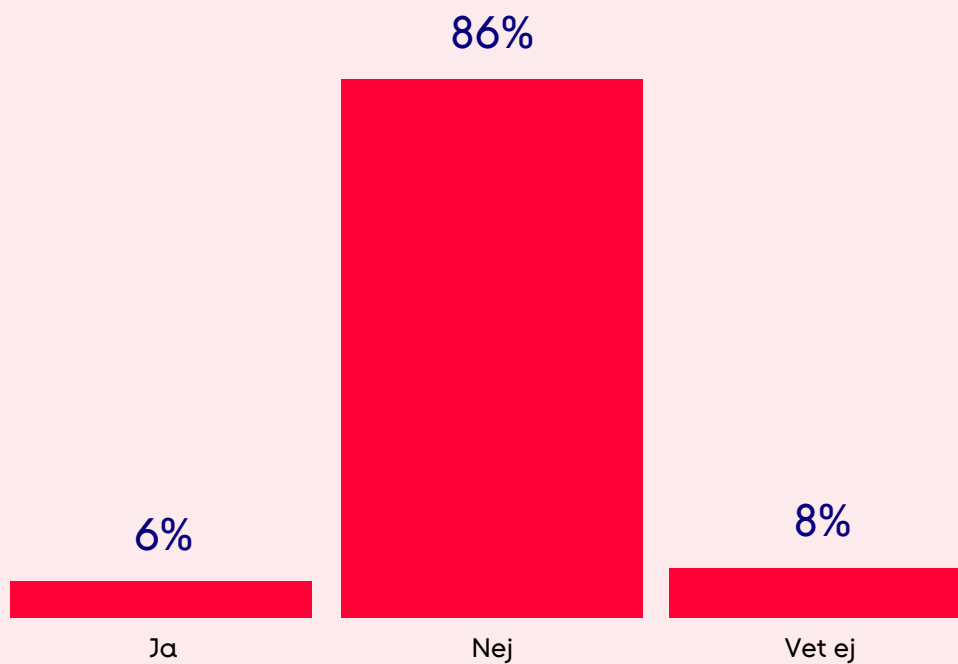
Sex procent av unga vuxna har känt sig trakasserade, diskriminerade eller på något annat sätt utsatta i samband med att de har sökt bostad. De som söker bostad i andra hand är betydligt mer drabbade. Av de som bor i andra eller tredje hand har 15 procent upplevt någon form av diskriminering eller trakasserier.

De som upplevt trakasserier, diskriminering eller andra former av utsatthet i samband med bostadssökande har även fått beskriva sin upplevelse med egna ord. Svaren har kategoriserats och visas i den nedre tabellen. I jämförelse med 2021 års mätning har andelen som blivit utsatta för rasism ökat. Den näst vanligaste grunden för diskriminering är inkomst. Respondenter har exempelvis beskrivit att de inte prioriteras på bostadsmarknaden på grund av att de har en lägre inkomst eller att de blir sämre behandlade av mäklare eller hyresvärdar.

Var tionde fall av diskriminering gäller hur man blivit illa behandlad av oseriösa hyresvärdar. Det rör sig exempelvis om dålig städning innan tillträde, kontraktsproblem eller andra situationer där hyresvärderna inte tagit hyresgästen på allvar. Ytterligare en tiondel vittnar om sexuella trakasserier.

Svarsfrekvens bland personer med utländsk bakgrund är generellt sätt lägre i enkätundersökningar. Det kan därför antas vara samma även i detta fall. Just i frågor kring diskriminering finns det därför en risk att andelen som upplevt rasism är underskattad.

Har du upplevt dig trakasserad, diskriminerad eller utsatt i någon form i samband med att du sökt bostäder?

Kategorisering av fritextsvar

	Andel
Rasism	18%
Diskriminering på grund av inkomst	13%
Sexuella trakasserier	10%
Oseriös hyresvärd	10%
Andra typer av trakasserier (mobbing, hot och dylikt).	9%
Har blivit lurad	8%
Åldersdiskriminering	8%
Könsdiskriminering	5%
Annat	21%
Vet ej	8%

Majoriteten av Diskrimineringsombudsmannens (DO) anmälningar av fall av diskriminering rör arbete eller skola. Anmälningar om fall av diskriminering på bostadsmarknaden är troligtvis lägre eftersom det inte alltid är tydligt att man blivit utsatt för diskriminering. Det saknas ofta transparens kring tilldelning av bostäder.

Att diskriminera när man hyr ut en lägenhet i andra hand (som privatperson) är för närvarande inte ett lagbrott. Detta är problematiskt när en allt större andel unga blir tvungna att leta bostad på andrahandsmarknaden.

Vartannat år gör Folkhälsomyndigheten en enkätundersökning där man frågar ett urval ur den vuxna befolkningen om upplevelser av diskriminering. Enkäten innehåller frågan "Har du under de senaste 3 månaderna blivit behandlad eller bemött på ett sätt så att du känt dig kränkt?". Frågan är inte avgränsad till ett enskilt samhällsområde utan omfattar all kränkande behandling eller bemötande som individen har utsatts för, till exempel även kränkningar från privatpersoner.

I den undersökning som genomfördes av Folkhälsomyndigheten 2021 svarade 15,1 procent i åldersgruppen 16 till 29 år att de upplevt någon typ av diskriminering.

Detta är en relevant siffra att ställa i förhållande till resultatet från vår undersökning: att 6 procent av unga 20 till 27 har upplevt diskriminering eller trakasserier i samband med att de sökt bostad under det senaste året. Detta skulle kunna indikera att bostadsmarknaden är ett samhällsområde där en betydande andel av den diskriminering som unga möter sker.

Det finns dock svårigheter med att jämföra dessa siffror. Dels eftersom Folkhälsomyndighetens enkät frågar en större åldersgrupp, och eftersom de frågar om de senaste tre månaderna medan vi frågar om upplevelser under de senaste 12 månaderna.

Det finns även forskning på området som exempelvis visar att tendensen att diskriminera människor med arabisk klingande namn är stark på andrahandsmarknaden, likaså tendensen att föredra kvinnliga andrahandshyresgäster (se exempelvis [Discrimination in the rental housing market: A field experiment on the Internet](#)).

En ny studie från 2023 visar att människor med rysk klingande namn har det svårare att få lägenhet i Finland ([Ethnic discrimination during wartime: Evidence from a field experiment in the Finnish housing market](#)).

”

Att de inte velat hyra ut sin lägenhet till beslöjade kvinnor.”

”

Jag och min svenska kompis sökte till samma bostad och han fick plats och inte jag eftersom att jag är arab.”

”

Sexuellt trakasserad på blocket bostad när jag som ung kvinna sökte rum. Jag lärde mig en viktig läxa, sök inte rum där det bor en man.”

”

Jag är stor och skäggig så kan se något hotfull ut. Har ofta blivit bortprioriterad.”

”

Falska bostadsannonser, där oftast män använder annonserna för att sexuellt trakassera kvinnliga sökande.”

”

Blivit kontaktad av oseriösa och obehagliga uthyrare/hyresvärdar.”

”

Sexuella inviter från män som söker efter en ensam ung kvinna att ha som inneboende”

”

Blev kallad för svartskalle när de bad mig skicka in en bild, eftersom de antog att jag var svensk i grund och botten pga mitt uttal, men när de såg mig va det en annan femma.”

”

Köpte ett kontrakt svart, var tvungen att åka hem till gubben som sålde, och dricka vin och utstå kommentarer om mitt utseende för att han skulle gå med på det.”

F.

Utsatthet och möjligheter

HISS
för högst
630 kg totallast
eller högst
8 personer

Devo Schindler ©

Utsatthet och möjligheter

I detta avsnitt analyserar vi unga vuxnas utsatthet och möjligheter på bostadsmarknaden, som hänger ihop med deras livssituation i övrigt. Sambanden går åt båda hållen: en ekonomisk utsatt situation påverkar unga vuxnas möjligheter på bostadsmarknaden, och vice versa. Vi vill här visa på några av de viktigaste faktorerna som påverkar ungas utsatthet på bostadsmarknaden.

I tabellen till höger redovisas de bakgrunds- och utsatthetsfaktorer vi har analyserat. Dessa frågar fångar graden av utsatthet bland unga vuxna. Vi kollar på svaren bland de som är ofrivilligt hemmaboende och de som har eget boende. Hemmaboende är i sig en viktig indikator för utsatthet.

De med eget boende består i högre grad av personer som jobbar, har tillsvidarejänst och som i något högre grad svarar att de har en ekonomisk trygghet från familj eller vänner.

Vi kan också se att de ofrivilligt hemmaboende i högre grad är studenter, unga som är utanför arbetsmarknaden, har tidsbegränsade anställningar och i högre grad än övriga är osäkra på om de kan få hjälp till lån från familj. Utöver att just det ofrivilliga hemmaboendet i sig utgör en indikator på utsatthet, ser vi alltså att denna grupp är mer utsatt i flera avseenden än unga vuxna som har ett eget boende.

Frågor som rör utsatthet

	Svarsalternativ	Ofrivilligt hemmaboende	Eget boende
Har du ett eget rum där du kan dra dig undan och vara i fred?	Ja	90 %	89 %
	Nej	10 %	11 %
Om du behöver, kan du få ekonomisk hjälp av familj eller vänner?	Ja	81 %	82 %
	Nej	7 %	8 %
	Vet ej	12 %	10 %
Om du behöver, skulle din familj eller vänner kunna stå som borgensman för hyra eller bostadslån?	Ja	57 %	65 %
	Nej	14 %	16 %
	Vet ej	28 %	19 %
Vad är din anställningsform?	Tillsvidareanställd	73 %	81 %
	Tidsbegränsad anställning	21 %	14 %
	Jag har inget anställningsavtal	6 %	5 %
Sysselsättning	Studerar	49 %	30 %
	Jobbar	48 %	69 %
	Föräldraledig (från jobb eller studier)	1 %	3 %
	Arbetslös eller deltar i arbetsmarknadsåtgärder	10 %	3 %
	Egen företagare	4 %	4 %
	Sjukskriven	3 %	1 %
	Annat	2 %	1 %

Flyttbenägenhet

När vi tittar på unga vuxnas utsatthet och möjligheter på bostadsmarknaden vill vi förstå hur viljan att flytta hänger ihop med andra indikatorer på utsatthet. Flyttbenägenhet (definierad som svar 1–4 på frågan "Jag vill bo kvar i min bostad det närmaste året"), tillsammans med en ekonomiskt utsatt situation ger en indikation på hur utsatt en person är på bostadsmarknaden.

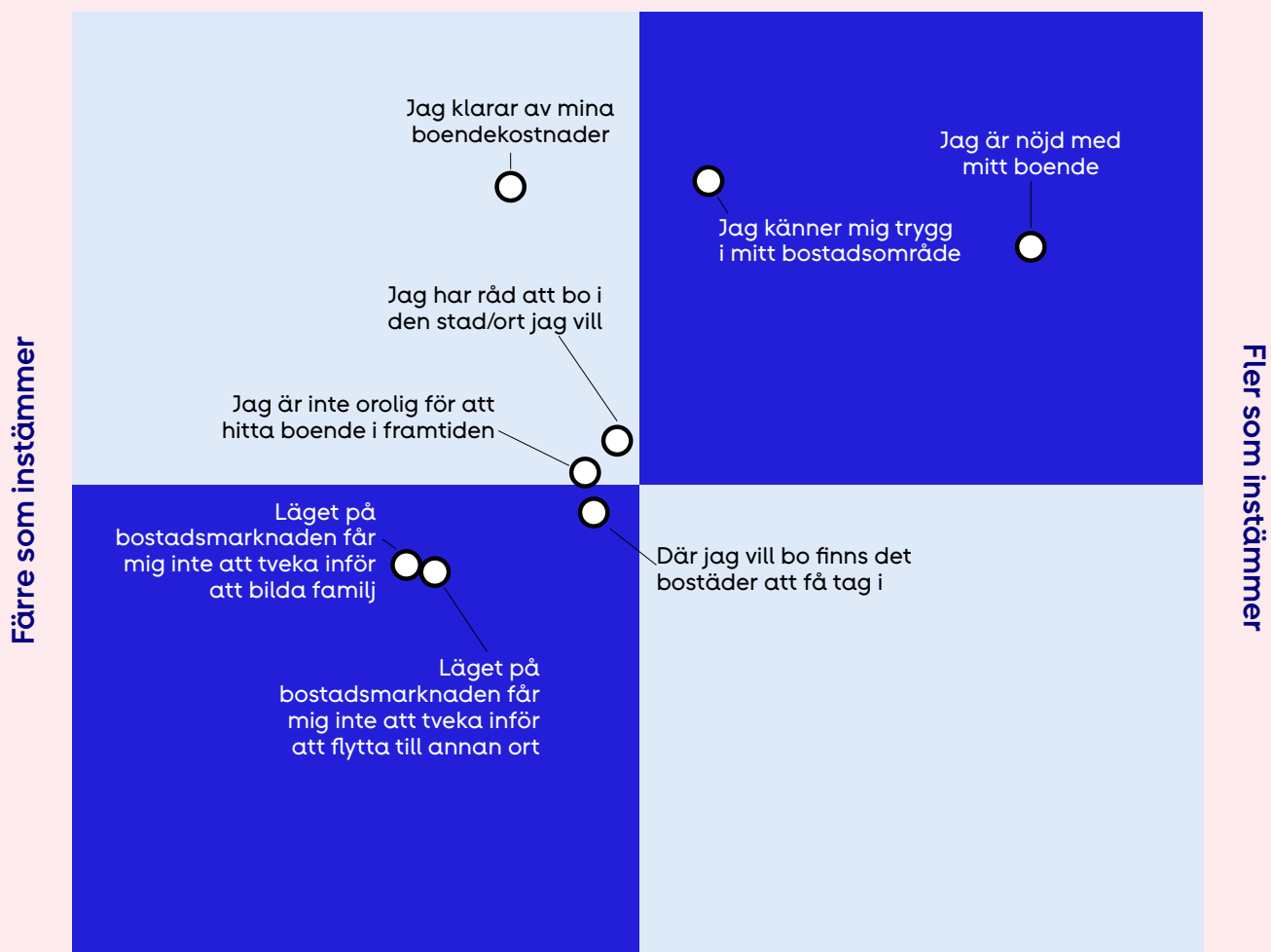
I figuren till höger ser vi hur svaren på ett antal av enkätundersökningens frågor korrelerar med viljan att flytta. De påståenden som korrelerar med unga vuxnas vilja att flytta ligger långt ner i figuren, medan frågor med svag korrelation ligger längre upp. Hur långt frågorna ligger på höger-vänster-skalan beror på hur många som instämmer i påståendet totalt sett.

Från detta kan vi till exempel se att påståendet "Jag är nöjd med mitt boende" korrelerar svagt med viljan att flytta. Det ska tolkas som att unga vuxna som är nöjda med sitt boende inte är sugna på att flytta.

Det är också relativt många svarande som instämmer i detta påstående och därför ligger punkten i den högra delen av figuren.

Slutsatsen är att det råder ett bakvänt förhållande mellan svårigheter och möjligheter på bostadsmarknaden för unga vuxna: de som möter störst svårigheter har också minst möjligheter att påverka sin situation, och omvänt, dem med minst behov av att ändra sin situation har också lättast att göra det.

Svag korrelation med flyttbenägenhet

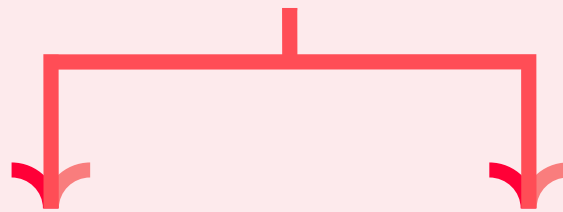
Stark korrelation med flyttbenägenhet

Hur fördelar sig utsatthet på bostadsmarknaden

En annan viktig faktor för utsatthet, utöver flyttbenägenhet, är inkomsten du har kvar efter att boendet är betalt. För att titta på detta använder vi oss av ett absolut fattigdomsmått, nämligen Konsumentverkets basnivå för normala utgifter. Enligt Konsumentverket bör varje person ha minst 9 610 kronor kvar när boendet är betalt. Genom att utgå från detta mått och unga vuxnas flyttbenägenhet, har fyra olika grupper skapats enligt figuren till höger. Med denna indelning kan vi studera hur unga vuxnas utsatthet på bostadsmarknaden fördelar sig mellan dessa grupper. Det blir då möjligt att se fler samband och kopplingar.

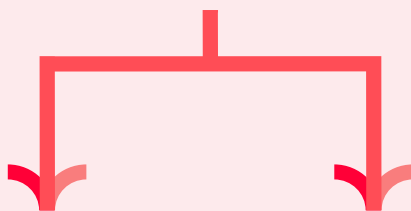
Den mest utsatta gruppen är grupp 1. De är särskilt utsatta just för att de både lever under Konsumentverkets basnivå, och för att de gärna vill flytta (vilket indikerar en otillfredsställande boendesituation). En person som har högre inkomst än 9 610 kronor efter boendekostnader och som inte vill flytta tillhör de minst utsatta och återfinns i grupp 4.

Unga vuxna med eget boende

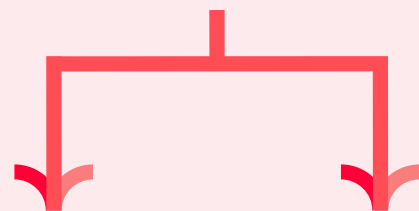
Under 9 610 kr när boendet är betalt

Över 9 610 kr när boendet är betalt

Grupp 1:
Flyttbenägen

Grupp 2:
Ej flyttbenägen

Grupp 3:
Flyttbenägen

Grupp 4:
Ej flyttbenägen

Tabellerna till höger visar hur de olika grupperna fördelar sig beroende på vilken typ av boende eller sysselsättning de har. Här utläses att de med ett eget hus, radhus eller en egen bostadsrätt till större del tillhör grupp 4.

Detta indikerar att dessa personer generellt är mindre utsatta enligt de undersökta faktorerna. Kategorin övrigt i den nedre tabellen består av unga vuxna utanför arbetsmarknaden. Dessa tillhör i störst grad de mest utsatta grupperna.

I vilken typ av egen bostad bor du i?

Mer utsatt ← → Mindre utsatt

	Grupp 1: flyttbenägen	Grupp 2: ej flyttbenägen	Grupp 3: flyttbenägen	Grupp 4: ej flyttbenägen
Studentbostad, 1a hand	25%	27%	8%	5%
Hyr, första hand (ej studentbostad)	43%	44%	58%	50%
Hyr, andra hand eller tredje hand	10%	6%	12%	7%
Egen bostadsrätt	16%	19%	19%	31%
Eget hus eller radhus	7%	4%	4%	7%

Vad är din sysselsättning? (det går att välja fler alternativ)

Mer utsatt ← → Mindre utsatt

	Grupp 1: flyttbenägen	Grupp 2: ej flyttbenägen	Grupp 3: flyttbenägen	Grupp 4: ej flyttbenägen
Studerar	49%	57%	20%	21%
Jobbar	40%	39%	82%	83%
Föräldraledig	8%	3%	1%	2%
Övrigt	20%	16%	6%	6%

**HYRESGÄSTF
KR**

**ÖRENINGENS
AV**

1. Bostadsförmedling efter behov, inte bara kötid

Matchningen på bostadsmarknaden måste bli mer effektiv. Kommunala bostadsförmedlingar måste enligt Bostadsförsörjningslagen förmedla merparten av lediga lägenheter efter antal dagar i kö, vilket missgynnar unga. Lagen måste ändras och tillåta att en större del fördelas efter behov, där de som exempelvis står utan bostad prioriteras.

2. Stärk bostadsbidraget

Bostadsbidraget är ett sätt för staten att jämna ut klyftor på bostadsmarknaden, och hjälpa enskilda hushåll att ha råd med ett bättre eller större boende. Detta är extra viktigt för unga vuxna som har kort kötid och låg betalningsförmåga. Tyvärr har bostadsbidraget urholkats under en lång tid. Det har resulterat i att det är färre som får ta del av det, och att det ersätter en mindre del av hyran. Samtidigt finns det stor risk att du blir återbetalningsskyldig eftersom det belopp du beviljas och får utbetalt är preliminärt, och det korrekta beloppet fastställs först upp till två år senare. För många kan det innebära en privatekonomisk katastrof. Bostadsbidraget är helt enkelt inte längre det sociala verktyg det en gång var och därför måste det reformeras. Vi vill se höjda bostadsbidrag och vi vill minska risken för att bli återbetalningsskyldig, så att också de med lägre inkomst kan få ett rimligt boende.

3. Förmånliga byggglån

Detta är det viktigaste kravet och det som kommer att trygga ungas bostadsbehov på längre sikt. I mätningen 2021 hade andelen hemmaboende minskat lite, till viss del tack vare 2010-talets höga byggtakt. Nu ser vi återigen en ökande andel hemmaboende med mer pressade plånböcker. Staten måste stötta byggandet i den lågkonjunktur vi nu befinner oss i. Vårt förslag om förmånliga byggglån främjar en nybyggnadstakt som håller jämna steg med efterfrågan och befolkningsutvecklingen samt håller nere hyrorna i nyproduktion.

För mer information, besök oss på
hyresgastforeningen.se